

Ngwalak i bazlam nakə
Luka
a watsa aye
Məfələkwe

Luka a da ha Yesu na, neŋgeye ndo mətəme ha ndo nakə Mbəlom ma sləratayawe ye a ndo i Is-rayel hay aye. Ane tuk na, neŋgeye ndo mətəme ha ndo i məndzibəra hay tebiye. Məsəfəre i Mbəlom a zalay a Yesu hərwi ada m̄ datay ha labara i məŋgwese a mətawak hay. Labara eye nakay na, labara i mawudə bo hərwi ndo i mezeleme hay wal wal tebiye ada labara i məŋgwese. A dazlay na, a tsik ka məmaw i Yesu, ka mede i Yesu a mbəlom.

Ka ndzay a gər a bazlam i Luka mə Mata, ma Markus ada ma Yuhana. Kə da ha ka gər i məwe Yuhana madzəhuḅe ndo a yam ada ka gər i məwe Yesu.

Madazlay 1.1-4

Məwe ta mägəle i Yuhana tə Yesu 1.5–2.52

Bazlam i Yuhana nakə a tsik aye 3.1-20

Madzəhuḅe i Yesu a yam tə masəpete 3.21-43

Məsler ta labara i Yesu ma Galile 4.14–9.50

Yesu a lətse abəra ma Galile a ye a Zerozelem
9.51–19.27

Maduk i duk i mähəne i Yesu ka məndzibəra
19.28–23.56

Mələtsew, mabəz ha bo tə mede i Yesu a mbəlom
24.1-53

¹ A nəkar Tiyofil ŋgwalak i ndo, ndo hay haladzay ḅa ta vəl ha gər tay məwetse labara nakə Yesu a ge mə walaŋ may aye.

² Tə watsa na, wu nakə nəteye tə tsəne abəra ka ndo neheye tə da ha bazlam i Mbəlom aye. Nəteye neheye na, ta ngatay tə dəre tay kwa ka madazlay ngay aye.

³ Aya! Neŋ dərmak a seŋ məwatsaka naha ka gər i bazlam eye nakay, hərwi na pəla na bəzay i bazlam nakay kwa ka madazlay ngay eye.

⁴ Anəke na, nəkar dərmak ka sliye faya məsəre ha bazlam nakay ta tətikaka aye na, dedek.

Gawla i Mbəlom a yaw a da ha məwe i Yuhana

⁵ Ahəl nakə Herod neŋgeye bəy ka dala i Yahuda aye na, ndoweeye andaya tə zalay Zakari. Neŋgeye na, gwala i Abiya, ndo məvəlay wu a Mbəlom aye. Məzele i ngwas ngay na, Elizabet. Neŋgeye dərmak na, gwala i Aron bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom.

⁶ Nəteye salamay tay eye kame i Mbəlom na, ndo lele eye hay. Wu neheye Mbəlom a tsik aye tə bazlam mapala eye na, tə pay bəzay tə metsehe lele.

⁷ Ane tuk na, wawa tay andaya bay. Hərwi Elizabet na, a wa bay. Dəlay eye. Sa na, nəteye guram eye tsiy.

⁸⁻⁹ Anəke na, həlay i ndo neheye tə zalatay Abiya hay aye kə sla hərwi məfəkay naha wu a Mbəlom. Andza nakə ndo neheye tə vəlaway naha wu a Mbəlom tə pawa faya bo aye na, tə ge duk a way. Duk a way nakə tə ge aye na, a dəd ka Zakari. Mata fəkay naha wu ma təv niye tsədəŋŋa eye mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, neŋgeye. Tsa na, a fələkwa a təv niye mata fəkay naha wu a Mbəlom.

¹⁰ Ahəl nakə Zakari faya ma fəkay naha wu a Mbəlom mə gay aye na, ndo hay haladzay ma bəra faya ta dūwuliye me.

¹¹ A həlay niye na, gawla i Mbəlom a yaw a bəzay ha bo a Zakari. A lətse tə həlay i mənday i təv nakə tə fəkaway naha faya wu a Mbəlom aye.

¹² Zakari a ɲgatay na, a dzədzar haladzay, zluwer a gay.

¹³ Ane tuk na, gawla i Mbəlom niye a gwaday: «Zakari, kâ dzədzar bay. Ba Mbəlom kə tsəne maduwule me yak. Elizabet, ɲgwas yak ma ta wakeye wawa hasləka eye. Ka ta zaleyə Yuhana.

¹⁴ Dərev yak ma ta ɲgwasiye haladzay. Pat i məwe ɲgay na, ndo hay haladzay ta ɲgwasiye hərwi ɲgay.

¹⁵ Nəɲgeye na, ma ta təriye bagwar eye, ndo məgay məsler a Bəy Maduweɲ. Dada ma ta siye guzom bay. Kwa wu nakə makwasa eye na, ma ndzakiye bay. Məsəfəre Tsədaɲɲa eye ma ndziye faya kwa mə huɖ i may ɲgay.

¹⁶ Ma ta matay ahaya Israyel hay haladzay ka təv i Bəy Maduweɲ tay Mbəlom.

¹⁷ Maa lahayaw madayaw kame a Bəy Maduweɲ na, nəɲgeye. Ma tsikateye me a ndo hay ta məzlaḅ bagwar eye andza i Eliya hərwi ada bəba hay tâ sər bo ta wawa tay hay. Ma matay ahaya ndo neheye ta rəhay ha gər a Mbəlom bay aye ka təv i Mbəlom. Ma təriye tay ha ndo ɲgwalak eye hay. Ma ta tsətsaliye tay ha ndo neheye nəteye maləva bo eye hərwi Bəy Maduweɲ aye.*»

¹⁸ Ane tuk na, Zakari a gwaday a gawla i Mbəlom: «Na səriye ha wu nakay ka tsiken aye

* **1:17** Zəba ma Malasi 3.23-24.

dedek na, kəkay? Neŋ na, ɓa guram eye, ŋgwas ga dərmaƙ na, guram eye tuk na, kəkay?»

¹⁹ Gawla i Mbəlom a mbəɗay faya, a gwaday: «Neŋ Gabəriyel. Neŋ na, ka təv i Mbəlom. A sləra ga ahaya mətsikaka bazlam nakay ada nâ zlakaw Labara Ŋgwalak eye.

²⁰ Ane tuk na, ka dzala ha ka bazlam nakay bay sa na, wu nakay ma giye bo ka səriye mətsike me bay hus a pat nakə ta wiye na wawa niye aye.»

²¹ Ndo neheye faya ta həbiye Zakari ma bəra aye na, a gatay wadəŋ wadəŋ. Tə gwad: «Zakari kə yaw abəra bay, kwa meeneŋ na, hərwi mey?»

²² Zakari a yaw abəra na, a sla faya mətsike me bay. Tsa na, ndo neheye ma bəra aye tə sər wu ka bəzay ha bo a Zakari mə gay. A tsikatay me na, tə həlay tsa. Neŋgeye huya mandək eye.

²³ Həlay i mäge məsler i Zakari mə gay i Mbəlom a ndəv na, a ye a mətəgay.

²⁴ Ma dəba i kiye tsakway na, wawa a dəɗay a huɗ a Elizabet. Kiye zlam na, a ŋgahawa bo mə gay. A gwad mə dərev ŋgay:

²⁵ «Anəke na, Bəy Maduweŋ kə ŋgeteŋ. Kə vələŋ wawa. Ndo hay ta ŋgwasiye fagaya sa bay.»

Gawla i Mbəlom a ɗa ha mawe i Yesu

²⁶ Kiye a yay a Elizabet məkwa na, Mbəlom a slər gawla ŋgay Gabəriyel a gəma wuray tə zalay Nazaret ka dala i Galile.

²⁷ A slər ha na, a gay i dem eye andaya mədel i ndo wuray tə zalay Yusufa gwala i Bəy Davit. Tə zalay a dem eye niye na, Mari.

28 Gawla i Mbəlom niye a fəlakwa a gay i Mari, a ye naha a gwadáy: «Na tsikaka me Mari, Bəy Maduweŋ kə gaka ŋwalak.»

29 Mari a tsəne andza niye na, a dzədzar a gwad mə dərev ŋgay: «Mətsike me niye na, andza məgwede mey?»

30 Gawla i Mbəlom a gwadáy: «Kâ dzədzar bay Mari, Mbəlom a wuda kar.

31 Wawa ma dədəkeye a hud. Ka ta wiye wawa niye na, haslaka eye. Ka ta zaleyeye Yesu.

32 Neŋgeye na, ma ta təriye bagwar eye. Ta ta zaleyeye Wawa i Mbəlom Fetek mə gəma. Bəy Maduweŋ Mbəlom ma təriye ha bəy bagwar eye andza bəba tate ŋgay Davit:

33 Neŋgeye ma ta ləviye tay ha Israyel hay ka tor eye. Bəy ŋgay na, ma ndəviye bay.»

34 Mari a gwadáy a gawla i Mbəlom niye: «Wuye ma ta giye bo na, kəkay? Neŋ na, na sər zal zuk bay tuk na, kəkay!»

35 Gawla i Mbəlom a mbədáy faya: «Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ma mbəzlaweye fakaya. Gədan i Mbəlom Fetek ma ndziye fakaya andza mezek. Yawa! Wawa niye ka ta wiye na, ta zaleyeye Tsədəŋŋa, Wawa i Mbəlom.

36 Zəba dem i bəba yak Elizabet kwa neŋgeye guram eye bəbay na, anəke kiye kə yay məkwa.

37 Hərwi wuray a zay gədan a Mbəlom təbey.»

38 Tsa na, Mari a gwadáy a gawla i Mbəlom: «Neŋ ndo i məsler i Bəy Maduweŋ. Mâ ge bo andza nakə ka tsik aye.»

Tsa na, gawla i Mbəlom a ye ŋgway.

Mari a ye a gay i Elizabet

³⁹ Ma dāba i mändze tsekweŋ na, Mari a lətse a ye ta bāse a gəma eye andaya mə mahəmba i Yahuda.

⁴⁰ A ye na, a gay i Zakari. A ye naha a ndisl na, a fələkwa a gay. A tsikay me a Elizabet.

⁴¹ Elizabet a tsəne mətsike me i Mari na, wawa a hats mə huđ ŋgay. Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a mbəzlaw ka Elizabet.

⁴² Tsa na, Elizabet a wuda, a gwad: «Nəkar na, Mbəlom kə pa fakaya ŋgama a ze siye i ŋgwas hay tebiye. ŋgama m̄a ndza ka wawa niye ka wiye.

⁴³ May i Bəy Maduweŋ ga a yaw ka təv ga na, kəkay! Neŋ təday na, way!

⁴⁴ Na gwad ka ŋgatay ba! Ahəl nakə ka tsikeŋ me aye na, wawa a bəl tə mənɣwese eye mə huđ ga.

⁴⁵ Nəkar na, dərev yak maŋgwas a eye hərwi wu nakə Bəy Maduweŋ a tsik aye na, ka təma, ma giye bo!»

⁴⁶ Tsa na, Mari a gwad:
«Na zambadeye a Bəy Maduweŋ tə dərev ga peteh.
⁴⁷ Dərev ga kə ŋgwas a haladzay hərwi Mbəlom nakə a təma ga ha aye.
⁴⁸ Ka zəba fagaya tsekweŋ mə walaŋ i ndo neheye neŋ ndo i məsler ŋgay.
Ndo neheye anəke aye ta ndo neheye ta ta wiye tay ha aye na, ta gwedeŋeye “Nəkar na, dərev yak maŋgwas a eye.”

⁴⁹ Hərwi Mbəlom bagwar eye kə ge wu nakə lele aye hərwi ga.

Neŋgeye na, Mbəlom tsədaŋŋa eye.

⁵⁰ Neŋgeye na, ŋgwalak ŋgay dāda a ndəv təbey.
Ndo neheye ta rəhay ha gər aye na, ŋgwalak ŋgay ma ndziye huya ta nəteye.

⁵¹ Ka bəz ha gədaŋ ŋgay,

ka həhar tay ha ndo neheye tə dəslay ha gər a bo tay aye.

⁵² Ka həhar tay ha bəy hay abəra ka təv məndze i bəy tay hay.

Kə vələtay gədan a ndo i mətawak hay.

⁵³ Ndo neheye may a gatay aye na, kə vələtay wu mənday.

Ndo i mezeleme hay na, ka həhar tay ha.

⁵⁴ Ki yaw madzəne tay hay İsrayel hay, ndo i məsler ŋgay hay.

Mbəlom na, kə mətəsa ha gər ta ŋgwalak ŋgay bay.

⁵⁵ Kə ge andza nakə a tsikatay a bəba tətə kway hay ahəl niye aye.

A tsikay a Abraham ada a gwala i Abraham hay tebiye ka tor eye.»

⁵⁶ Mari a ndza mə gay i Elizabet kiye mahkar. Tsa na, a ye a mətəgay.

Məwe i Yuhana

⁵⁷ Anəke na, kiye i Elizabet kə sla məwe. A wa wawa hasləka eye.

⁵⁸ Ndo ŋgay hay ta ndo i maged ŋgay hay tə tsəne Mbəlom kə gay ŋgwalak a Elizabet na, ti ye mata ŋgwese ka bo dziye.

⁵⁹ Wawa a həna tsamahkar na, ndo hay ti yaw mata dəse na wawa niye. A satay haḅe məpe faya məzele na, Zakari, tə məzele i Bəba ŋgay.

⁶⁰ Ane tuk na, may i wawa niye, a gwadətay: «A'ay! Ta zaleyə na, Yuhana.»

⁶¹ Tə gwadəy: «Məzele andaya andza niye ma gwala yak bay tuk na, kəkay!»

⁶² Tsa na, ta tsətsah ka bəba ŋgay wulək wulək tə həlay. Tə gwadāy: «A saka məpe məzele ka wawa na, way?»

⁶³ Zakari a tsətsah fataya palalam nakə tə watsawa faya aye. Tə zlayaw. Tsa na, a watsa: «Məzele ŋgay na, Yuhana.» Tsa na, a gatay wadəŋ wadəŋ tebiye tay eye.

⁶⁴ Kwayaŋŋa bazlam i Zakari a həndək ka mətsike me. Tsa na, a zambadāy a Mbəlom.

⁶⁵ Ndo i məged hay tebiye ta dzədzar. Ndo i gəma niye hay tebiye hus a mahəmba i Yahuda tə tsikawa faya.

⁶⁶ Kwa way a tsəne bazlam niye na, tə dzalawa faya mə gər tay, tə gwadāwa: «Wawa nakay ma ta təriye na, mey?» Ta dedek, gədan i Bəy Maduweŋ ka gər ŋgay.

Zakari a zambadāy a Mbəlom

⁶⁷ Məsəfəre Tsədanŋa eye a mbəzlaw ka Zakari, bəba i wawa niye. Tsa na, a da ha, a gwad:

⁶⁸ «Zambadəkway a Bəy Maduweŋ kway Mbəlom i Israyel hay.

Nenġeye kə mbəzlaw a walaŋ kway hərwi məmbəle kway hay.

⁶⁹ Nenġeye kə slərakwayaw ndo gədan eye hərwi mətəme kway hay.

Nenġeye na, gwala i Davit ndo i məsler i Mbəlom.

⁷⁰ Bazlam nakay na, Mbəlom 6a kə tsikatay a ndo məde ha bazlam ŋgay tsədanŋa eye hay ahəl niye.

⁷¹ A gwad na, ma ta təmiye kway ha abəra mə həlay i ndo i vərəm kway hay,

ada mə həlay i ndo neheye tebiye tə nakway
dərə aye.

- ⁷² Kə gatay ɲɣwalak ɲɣay a bəba kway hay.
Ma mətsiye ha ɣər ta dzam nakə a ɣar eye bay.
- ⁷³ Mbəlom ɣa ka mbərəm məmbadəy a bəba tətə
kway Abraham.
- ⁷⁴ A ɣwad: Ma ta təmiye kway ha abəra mə həlay i
ndo i vərəm kway hay na,
hərwi ada kâ slakwa faya məɣay məsler tə
madzədzar eye sa bay.
- ⁷⁵ A ge andza niye na, hərwi ada kâ tərakwa ndo
ɲɣay hay.
Ka tərakweye na, ndo ɲɣay tsədəɲɲa eye hay
huya ma məndze kway.
- ⁷⁶ Nəkar na, wawa ɣa, ta ta zalakeye na, ndo mədə
ha bazlam i Mbəlom Fetek,
hərwi nəkar na, ka laheye kame a Bəy
Maduweɲ, ka lambadəye na tsəved.
- ⁷⁷ Ka ta tsikateye a ndo ɲɣay hay ma deyeweye
mətəme tay ha.
Ma ta pəsətay ha mənese tay hay.
- ⁷⁸ Mbəlom kway na, ɲɣwalak ɲɣay a ndəv bay.
Andza niye, dzaydzay ɲɣay ma dəvakweye
andza pat nakə faya ma tsaraweye.
- ⁷⁹ Tsa na, ma dəvateye dzaydzay a ndo neheye ma
mezek i mədahaɲ aye.
Ma lakiye kway ka tsəved i zay.»
- ⁸⁰ Yawa! Yuhana a ɣəl na, metsehe ɲɣay a səkah
kame kame. A lətse a ye a kəsaf. A ndza mə dəma
hus a pat nakə a bəzatay ha bo parakka a Israyel
hay aye.

2

Məwe i Yesu Mata 1.18-25

¹ Ahəl niye tə wa Yuhana madzəhuḅe ndo a yam na, Agustus neŋgeye bəy i Roma. Anəke na, a gwadatay a ndo hay t̄a pasla ndo hay ka dala ŋgay tebiye.

² Nakay na, makurre i məpesle ndo nakə tə pasla ahəl niye Kiriniyus a ləvawa gəma i Siri ka dala i Roma aye.

³ Kwa way a ye mata wetse məzele ŋgay na, ma gəma ŋgay.

⁴ Andza niye, Yusufa neŋgeye ma ndziye ma gəma i Nazaret ka dala i Galile. A tsəne na, a ye ka dala i Yahuda ma gəma nakə tə zalay Betelehem aye. Gəma nakə tə wa mə dəma bəba t̄ate ŋgay Davit aye.

⁵ A ye na, ta Mari mədel ŋgay tə bo sulo eye mata wetse məzele tay.

⁶ Ahəl nakə nəteye ma Betelehem aye na, həlay i məwe wawa i Mari kə sla.

⁷ A wa malkwara ŋgay niye na, hasləka eye. A mbuza na a peteked, a həna ha a t̄əv m̄ənde wu m̄ənday i ḡənaw hay hərwi ta huta t̄əv mə gay i mbəlok hay bay.

Gawla i Mbəlom hay ta bəzatay ha bo a ndo matsəkure ḡənaw hay

⁸ Ma gəma niye na, ndo matsəkure ḡənaw hay andaya tə hənawa mə pesl, tə tsəkurawa ḡənaw tay hay ta həvad.

⁹ Gawla i Mbəlom a mbəzlaw a bəzatay ha bo. T̄əv niye nəteye mə dəma aye na, a d̄əv dzaydzay

ta gədaŋ i Bəy Maduweŋ. Tsa na, ndo mətsəkure gənaŋ niye hay ta dzədzar.

¹⁰ Ane tuk na, Gawla i Mbəlom niye a gwadətay: «Kâ dzədzarum bay! Na zlakumaw na, Labara Ŋgwalak eye. Ndo hay haladzay ta ŋgwasiye hərwi bazlam nakay.

¹¹ Bəgom ta həvad nakay ta wakum ndo mətəme kurom ha ma Betelehem, ma gəma i Davit. Neŋgeye na, Kəriste, Bəy Maduweŋ.

¹² Dum ta zəbumaw faya. Ka ŋgatumeye a wawa eye. Ka sərumeye ha neŋgeye na, hərwi mambuza eye mə peteked. Ma həniye ma təv mənday wu i gənaŋ hay.»

¹³ Kwayaŋŋa, gawla i Mbəlom hay haladzay tə yaw ka təv i gawla i Mbəlom niye ta zambaɗay a Mbəlom tə gwad:

¹⁴ «Ŋgama mâ təra mə mbəlom məgəma, ka gər i ndo hay tebiye.

Zay mâ təra ka məndzibəra mə walaŋ i ndo neheye Mbəlom a wuda tay ha aye.»

¹⁵ Tsa na, gawla i Mbəlom hay ti ye wu tay a mbəlom. Ti ye wu tay na, ndo mətsəkure gənaŋ hay tə gwad mə walaŋ tay: «Lətsakwa, takwa hus a Betelehem ta zəbakwaw ka wu nakə a ge bo aye, nakə Bəy Maduweŋ a ɗakway ha aye.»

¹⁶ Ti ye ta bəse a Betelehem. Tə ndisl naha a ɗəma na, tə ŋgatay a Mari ta Yusufa ada ta wawa ndəriz niye mahəna eye ma təv mənday wu i gənaŋ hay.*

¹⁷ Tə ŋgatay andza niye na, ta təkəratay wu nakə gawla i Mbəlom a tsikatay ka gər i wawa niye aye.

* **2:16** Zəba mə Luka 2.7.

18 Kwa way a tsәне wu nakə ndo mətsəkure gənwəy hay ta təkər aye na, a gatay hərбабəkka.

19 Mari na, wu neheye tə tsik aye na, a pa na tebiye a gər a dzalawa faya.

20 Tsa na, ndo mətsəkure gənwəy hay tə maw wu tay. Tə dəslyay ha gər a Mbəlom ta zambaday hərwi wu nakə tə tsәне ada tə ηgatay aye na, kə ge bo andza nakə tə tsikatay aye.

21 Məhəne tasəla a ge matsamahkar eye na, həlay i mədəse wawa kə sla. A pa faya məzele Yesu. Məzele niye na, məzele nakə gawla i Mbəlom a tsikay a Mari ahəl niye kə huta hud zuk bay aye.

Yusufa ta Mari ti ye ha Yesu a Zerozelem

22 Həlay i məbere bo tay ka dəre i Mbəlom kə sla andza bazlam i Mbəlom mapala eye nakə Musa a watsa aye. Andza niye, Yusufa ta Mari tə zla wawa, ti ye ha a Zerozelem mata bəzay ha a Bəy Maduweη,

23 hərwi mawatsa eye mə dərəwel i Musa na: «Malkwara i wawa hasləka eye na, i Mbəlom.†»

24 Ada andza nakə mawatsa eye mə dərəwel i Musa na, ti ye tə vəlay maydagwar sulo kəgəbay bodobodo sulo a Mbəlom.‡

25 Yawa! Ndowe ye andaya ma Zerozelem, məzele ηgay Simeyən. Neηgeye na, ηgwalak i ndo, ka təma bazlam i Mbəlom lele. Faya ma həbiye ndo mətəme tay ha Israyel hay. Simeyən na, Məsəfəre Tsədanηa eye ka neηgeye.

26 Məsəfəre Tsədanηa eye ба kə tsikay, a gwaday: «Ka ta mətiye na, ka ηgateye a Kəriste nakə Bəy Maduweη ma slərawe ye təday.»

† 2:23 Madayaw abəra ma Ezipt 13.2, 12. ‡ 2:24 Levitik 12.8.

27 Anəke na, Simeyoŋ a ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta gədan i Məsəfəre i Mbəlom. Ahəl niye na, bəba i Yesu hay ti ye naha tə fələkwa a gay ta wawa məge andza nakə bazlam i Musa mapala eye a tsik aye.

28 Tsa na, Simeyoŋ a zla wawa niye a həlay, a zambaday a Mbəlom, a gwad:

29 «Bəy Maduweŋ ga, anəke na, gər ha ndo i məsler yak mâ ye ŋgway,

mâ mət tə zay, hərwi ka ge wu nakə ka tsik aye.

30 Na ŋgatay tə dərə ga a ndo mətəme ha ndo yak nakə ka sləraw aye.

31 Ka ləva ha bo na, hərwi ndo hay tebiye.

32 Ndo nakə ka sləraweye na, neŋgeye na, dzay-dzay nakə ma dəvateye a ndo hay tebiye ka məndzibəra
ada neŋgeye ma vəlateye məzlaḅ a ndo yak hay Israyel hay.»

33 Bəba ta may i Yesu na, a gatay hərḅaḅəkka hərwi bazlam i Simeyoŋ niye a tsik aye.

34 Tsa na, Simeyoŋ a pa fataya ŋgama i Mbəlom. A gwaday a Mari may i wawa niye: «Wawa nakay na, Israyel hay haladzay ta dədiye faya. Andza niye, ndo hay haladzay ta maweye ka təv i Mbəlom hərwi ŋgay. Ma ta dətay ha məsler i Mbəlom na, neŋgeye. Ane tuk na, ndo hay ta kərahiye na.

35 Wu nakə maŋgaha eye ma mədzal gər kwa i way i way na, ma bəziye ha parakka. Nəkar dərmak Mari, dərətsətseh ma ta ŋgəniye ha ka bo bəra dərəv yak andza maslalam.»

36 ŋgwas wuray andaya guram eye ketef ketef, məzele ŋgay Anna. Neŋgeye na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom. Dem i Fanuwel gwala i Aser.

Ahəl nakə nenɣeye dem eye na, a ye a zal. A ndza mə zal məve tasəla na, zal nɣay niye a mət.

³⁷ Tsa na, ki ye a zal sa bay, a ndza nɣway madəɣway i nɣwas eye. Məve nɣay na, kuro kuro tsamahkar gər eye fad. Ma məndze nɣay na, a gaway məsler a Mbəlom. A yawa a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ta həvad kwa ta həpat pat pat. A dɯwulaway me a Mbəlom. A gawa daliyam.

³⁸ A ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, ahəl nakə Simeyən faya ma tsikiye me mba aye. A ye naha, a gay naha sisœ a Mbəlom. A tsik ka wawa niye a ndo neheye faya ta həbiye madayaw i ndo mətəme ha ndo nakə ma təmiye ha Zerozelem aye.

³⁹ Yusufa ta Mari ta ndəv ha mäge wu nakə mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom mapala eye na, ta mbəda gər a gəma tay a Nazaret ka dala i Galile.

⁴⁰ Wawa niye faya ma gəliye na, gədan tə met-sehe nɣay a səkah kame kame, nɣama i Mbəlom tə nenɣeye.

Yesu ta madugula i Yahuda hay

⁴¹ Ka məve na, Yusufa ta Mari ti yawa a magurlom i Pak a Zerozelem.

⁴² Yesu a ge məve kuro gər eye sulo na, ti ye dziye ta bəba nɣay hay andza nakə ti yawa aye.

⁴³ Magurlom a ndəv na, tə maw a mətəgay. Yesu na, kə mətəsa ma Zerozelem. Bəba nɣay hay ta sər faya bay.

⁴⁴ Nətəye tə dzala mə gər tay na, Yesu nenɣeye ta ndo neheye ti ye ka bo dziye. Tə ndza hwapat ka mede. Ta huwa na, tə pa bo ka mapəle na mə walaŋ i gwala tay hay ada mə walaŋ i dzam tay hay.

⁴⁵ Ta pəla na na, ta huta na bay. Ta mbəda gər a Zerozelem tə mapəle na haladzay.

⁴⁶ Ma dəba i məhəne mahkar, ti ye naha tə huta na mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Nəngeye ma ndziye mə walaŋ i ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, faya ma piye zləm ka bazlam ada faya ma tsətsahiye fataya bazlam hay.

⁴⁷ Ndo niye hay tə tsəne wu nakə faya ma tsikiye na, a gatay hərbaəkka hərwi ndaraw ŋgay ada tə mambəde ka bazlam nakə a mbədawatay faya aye.

⁴⁸ Bəba ŋgay hay tə ŋgatay andza niye na, a gatay hərbaəkka. May ŋgay a gwadaŋ: «Wawa ga, ka gamay andza niye na, hərwi mey? Nəmay ta bəba yak na, faya nəmaa pəliye kar. Mədzal gər may ka dzədzə haladzay.»

⁴⁹ A gwadaŋ: «Ka pələmeye ga na, hərwi mey? Neŋ na, na ndziye mə gay i bəba ga na, ka sərūm təbədəw.»

⁵⁰ Ane tuk na, ta tsəne wu nakə Yesu a tsikatay aye bay.

⁵¹ Tsa na, Yesu a lətse ti ye ta bəba ŋgay hay a Nazaret. Yesu na, a hənawatay ha gər lele. May ŋgay a pa na bazlam niye a gər ŋgay.

⁵² Yesu a gəl na, metsehe ŋgay a səkah kame kame. A yay a gər a Mbəlom haladzay ada ndo hay ta zambədəway haladzay.

3

Yuhana madzəhuβe ndo a yam na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom

Mata 3.1-12; Markus 1.1-8; Yuhana 1.19-28

¹ Ahəl niye na, Tiber nəngeye bəy i Roma. Kə va ma bəy kuro gər eye zlam. Pōŋos Pilat, bəy nakə

ka dala i Yahuda aye. Herod nenjeyeye a ləva dala i Galile. Malamar n̄gay Filip na, a ləva dala i Iture ta Trakonitit, Lisaniyas i n̄gay na, a ləva dala i Abilen.

² Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom na, Han ta Kayif. Ahəl niye na, Yuhana wawa i Zakari na, mə makulkwandah. Mbəlom a tsikayaw me a slər na.

³ Tsa na, Yuhana a dazlay mahəhele gəma neheye tə mbay naha a magayam i Yurdum aye tebiye. A gwadawatay a ndo hay: «Mbədum ha mede kurom. Dzəhuḅum bo a yam ada Mbəlom ma pəsakumeye ha mənese kurom hay.»

⁴ Andza niye, nakay na, wu nakə mawatsa eye mə derewel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye, a gwad: «Ndo faya ma wudiye mə kəsaf, a gwad:

“Lambadumay tsəved a Bəy Maduweḅ,
lambadumay tsəved hay fehe lele, tâ hədzak bay!

⁵ Lolon̄ hay tebiye ta ta rahiye fədeḅe!
Mahəmba hay ta tsaholok hay ta ta miye ka dala fadada!

Tsəved neheye mahədzaka eye hay ta ta lambadiye tay hay dandər dandər lele!

Tsəved neheye tsərsloslo tə kwar aye hay ta ta ləviye fehe lele!

⁶ Mbəlom ma təmiye tay ha ndo hay kəkay na, ndo hay tebiye ta n̄gateye.*”»

⁷ Ndo hay haladzay ti yawa naha ka təv i Yuhana hərwi ada mâ dzəhuḅ tay ha a yam. Yuhana a gwadawa tay: «Wawa i palas hay! Maa dākum ha

* 3:6 Ezay 40.3-5.

hwayum abəra ka sariya i Mbəlom nakə bəse kə ndzew aye na, way?

⁸ Anəke na, gum məsler neheye ηgwalak eye ndo hay ta səriye ha ka mbədum ha mede kurom aye tuk. Ka dzalum mə gər kurom “Nəmay na, wawa i Abraham hay sa na, ma ta gamay mey bay!” Sərum ha na, Mbəlom ma sliye faya mäge tay ha kwar neheye anaŋ aye wawa i Abraham hay!

⁹ Ba hadzaya maləva bo eye mədəse tay ha dərizl i gərdaf hay ta zləlay eye dzay tebiye. Dərizl i gərdaf neheye tebiye tə wa hohway ηgwalak eye bay aye na, ta dəsiye tay ha ada ta kaliye tay ha ako.»

¹⁰ Ndo hay ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Nəmaa giye na, mey?»

¹¹ A mbədətay faya, a gwadətəy: «Ndo nakə məkelkabo ηgay sulo aye na, mâ vələy nətə a ndo nakə i ηgay andaya bay aye. Ndo nakə wu məndəy ηgay andaya na, tâ ηgəna ta ndo nakə i ηgay andaya bay aye.»

¹² Ndo matsekele dzanŋal hay ti ye naha hərwi madzəhuḅe bo a yam dərmaḅ. Ta tsətsah ka Yuhana tə gwadəy: «Miter, nəmaa giye na, mey!»

¹³ A mbədətay faya a gwadətəy: «Kâ təmum wu abəra ka ndo mâ ze nakə bəy i dala a gwadəakum təmum aye bay.»

¹⁴ Sidzew hay ta tsətsah andza niye dərmaḅ: «Ada nəmay na, nəmaa giye mey tey?»

A gwadətəy: «Kâ buwum suloy abəra ka ndo ta gədaŋ bay. Kâ rawum me ka ndo hərwi matəme faya bəra suloy bay. Duh həbum na, madagər kurom nakə ta vələkumeye ka kiye aye.»

¹⁵ Ndo hay ta dazlay mädzele ka wu nakä ma giye bo aye, tädzalawa mägär tay tädgwad: «Ma giye Yuhana na, Käriste.»

¹⁶ Yuhana a gwadatay a näteye niye tebiye: «Nen na, na dzähuöiye kurom ha a yam tsa. Ndo mekelen eye ma deyeweeye kame ga, nengeye na, gëdan eye a ze ga. Na sliye mahändzädé ka tæv ngay mæpälai ha läber i taharak ngay bay tebiye. Nengeye, ma dzähuöiye kurom ha ta Mäsäfare Tsädanña eye ada ta ako. ¹⁷ Wu mahäve daw andaya mähälai. Ma ngäniye tay ha daw ta dzändzar. Daw na, ma hayay gär ma häliye na a de. Ada dzändzar na, ma dziye a ako nakä ma mbatiye däda bay aye.»

¹⁸ Yuhana a däwatay ha Labara Ngwalak eye täd mävälätay gëdan täd bazlam hay wal wal.

¹⁹ Yuhana kä gay me a Herod härwi a zla Herodiyad ngwas i malamar ngay. Ada Yuhana kä gay me ka wu hay wal wal.

²⁰ Herod a säkah ha mäge mänesä sa. A gäs na Yuhana a dan gay.

Madzähuöe i Yesu a yam

Mata 3.13-17; Markus 1.9-11

²¹ Ma däba aye Yuhana a dzähuö tay hay ndo hay tebiye a yam na, a dzähuö ha Yesu a yam därmak. A hälai nakä faya ma düwuliye me aye na, magärmäbälom a händäk tuwan.

²² Tsa na, Mäsäfare Tsädanña a mbäzlaw faya, däre a ngatay andza bodobodo. Tsa na, mätsike me a tsänew abära mä mbälom a gwad: «Näkar na, wawa ga. Na wudä kar haladzay. Därev ga faya ma ngwasiye täd näkar.»

*Bāba tate i Yesu hay**Mata 1.1-17*

²³ Yesu a dazlay a mæge mæsler na, mæve ŋgay ma giye kuro kuro mahkar. Ndo hay tæ dzala tæ gwad nengeye na, wawa i Yusufu. Yusufu wawa i Heli

²⁴ Heli wawa i Matat, Matat wawa i Levi, Levi wawa i Melki, Melki wawa i Zanay, Zanay wawa i Yusufu,

²⁵ Yusufu wawa i Matatiyas, Matatiyas wawa i Amos, Amos wawa i Nahum, Nahum wawa i Esæli, Esæli wawa i Nagay,

²⁶ Nagay wawa i Maat, Maat wawa i Matatiyas, Matatiyas wawa i Semeyin, Semeyin wawa i Zozek, Zozek wawa i Zoda,

²⁷ Zoda wawa i Yohanan, Yohanan wawa i Resa, Resa wawa i Zorobabel, Zorobabel wawa i Salatiyel, Salatiyel wawa i Neri,

²⁸ Neri wawa i Melki, Melki wawa i Addi, Addi wawa i Kozam, Kozam wawa i Elmadam, Elmadam wawa i Er,

²⁹ Er wawa i Zozowe, Zozowe wawa i Eliyezer, Eliyezer wawa i Zorim, Zorim wawa i Matat, Matat wawa i Levi,

³⁰ Levi wawa i Simeyøn, Simeyøn wawa i Yahuda, Yahuda wawa i Yusufu, Yusufu wawa i Zonam, Zonam wawa i Eliyakim,

³¹ Eliyakim wawa i Meliya, Meliya wawa i Mena, Mena wawa i Matata, Matata wawa i Natan, Natan wawa i Davit,

³² Davit wawa i Zese, Zese wawa i Obed, Obed wawa i Booz, Booz wawa i Salmon, Salmon wawa i Nason,

³³ Nason wawa i Aminadab, Aminadab wawa i Admin, Admin wawa i Arni, Arni wawa i Hesron,

Hesron wawa i Fares, Fares wawa i Yahuda,

³⁴ Yahuda wawa i Zakob, Zakob wawa i Izak, Izak wawa i Abraham, Abraham wawa i Tara, Tara wawa i Nakor,

³⁵ Nakor wawa i Serok, Serok wawa i Ragu, Ragu wawa i Falek, Falek wawa i Eber, Eber wawa i Sala,

³⁶ Sala wawa i Kaynam, Kaynam wawa i Arfadzad, Arfadzad wawa i Sem, Sem wawa i Nuhu, Nuhu wawa i Lamek,

³⁷ Lamek wawa i Matosalem, Matosalem wawa i Henok, Henok wawa i Iyaret, Iyaret wawa i Maleleyel, Maleleyel wawa i Kaynam.

³⁸ Kaynam Wawa i Enos, Enos wawa i Set, Set wawa i Adam, Adam nengeye na, Wawa i Mbəlom.

4

A say a Fakalaw masəpete na Yesu

Mata 4.1-11; Markus 1.12-13

¹ Ma dəba eye Məsəfəre Tsədəŋŋa a rahay a bo i Yesu na, a ye abəra ka təv i magayam i Yurdum niye. Tsa na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a ye ha a makulkwandah.

² Mə dəma na, Yesu kə ndza məhəne kuro kuro faɗ, Fakalaw a say masəpete na. Ma məndze niye na, Yesu kə nda wu mənday kwa tsekwenj bay tebiye. Ka mandəve i məhəne niye hay na, may a wur faya tuk.

³ Tsa na, Fakalaw a yaw ka təv ŋgay, a gwaday: «Tadə kə ge nəkar Wawa i Mbəlom na, gwaday a kwar nakay m̄a təraka wu mənday.»

⁴ Yesu a mbəday faya: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na: “Ndo zezeŋ ma ndziye na, ta wu mənday dekdek bay.*”»

⁵ Fakalaw a ye ha ka gər i gəma. Kwayaŋŋa a bəzay ha bəy i məndzibəra tebiye.

⁶ A bəzay ha na, a gwaday: «Na vəlakeye a nəkar hərwi gədaŋ ta zlele neheye ma bəy i dala neheye tebiye mavəla eye a neŋ. Na sliye faya məvəle kwa a way andza nakə a seŋ aye.

⁷ Tačə ka dəkweŋ gurmets na, na vəlakeye ha tebiye a nəkar.»

⁸ Yesu a mbəday faya: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwad: “Dəslay ha gər a Bəy Maduweŋ yak Mbəlom, ada ka geye məsler na, a neŋgeye nəte ŋweŋ.†”»

⁹ Fakalaw a ye ha a gəma i Zerozelem, ka gər i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tə ndisl a dəma na, a gwaday a Yesu: «Tačə kə ge nəkar Wawa i Mbəlom sa na, kal ha bo abəra ka gər i gay nakay ka dala.

¹⁰ Hərwi mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwad: “Mbəlom ma gwadateye a gawla ŋgay hay na, tâ dzəna kar, tâ tsəpa kar.

¹¹ Tâ kəndawa kar, hərwi ada sik yak mâ ndzay a kwar bay.‡”»

¹² Yesu a mbəday faya a gwaday: «Mawatsa eye mə bazlam i Mbəlom na, a gwad: “Kâ dza ha Bəy Maduweŋ yak Mbəlom bay.§”»

* **4:4** Bazlam mapala eye masulo eye 8.3. † **4:8** Bazlam mapala eye masulo eye 6.13. ‡ **4:11** Dəmes hay 91.11-12. § **4:12** Bazlam mapala eye masulo eye 6.16.

¹³ Fakalaw a ndəv ha wewer ɲgay tebiye hərwi masəpete Yesu. Ma dəba eye na, a ye ɲgway abəra ka təv i Yesu hus a pat mekeleɲ eye.

Yesu a ge məsler ma Galile

Mata 4.12-17; Markus 1.14-15

¹⁴ Ma dəba eye na, Yesu a mbəda gər a Galile. A ye na, neɲgeye maraha eye ta gədan i Məsəfəre i Mbəlom. Mə dəma na, məzele ɲgay a da zləm a gəma hay tebiye.

¹⁵ A tətikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay mə gay i maduwule me. Ndo hay tebiye ta zambadaway.

Ndo i gəma i Nazaret hay ta kərəh Yesu

Mata 13.53-58; Markus 6.1-6

¹⁶ Ma dəba eye Yesu a lətse, a ye a gəma i Nazaret. Nazaret na, gəma nakə a gəl mə dəma aye. Pat i mazəzukw bo na, a lətse a ye a gay i maduwule me andza nakə a gawa ha aye. Mə dəma na, a lətse hərwi mədzenge bazlam i Mbəlom.

¹⁷ Tsa na, ti ye naha tə zlayaw dərəwel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom, tə vəlay. Tsa na, a pəla ha dərəwel niye. A pəla ha na, a huta təv nakə mawatsa eye, a gwad:

¹⁸ «Məsəfəre i Bəy Maduweɲ ka gər ga.

A zla ga, a sləra ga ahaya na, hərwi məzlatayaw Labara ɲgwalak eye a ndo i mətawak hay.

A sləra ga ahaya na, hərwi mədatay labara i mətəme a ndo i danɲay hay.

A sləra ga ahaya hərwi mahəndəkətay na dərə a guluf hay.

A sləra ga ahaya na, mətəme tay ha, ndo neheye faya ta gateye dəretsətseh aye.

19 Mədə ha məve nakə Mbəlom ma gateye ɲgwalak ɲgay a ndo hay aye na, kə ndislew.* »

20 Yesu a ndəv ha mədzenge andza niye na, a pada na dərewel niye. A may ha a ndo mäge məsler i gay i maɖuwule me niye. Tsa na, a ye a ndza ɲgway. Ndo niye hay tebiye mə gay i maɖuwule me aye na, ta zəba ka Yesu.

21 Tsa na, Yesu a dazlay mətsikatay, a gwadətay: «Nəkurom neheye faya ka pumay zləm a wu nakə faya na tsikakumeye na, wu nakə na dzaɲga mə Derewel i Mbəlom aye na, ɓa kə ge bo bəgom tsiy.»

22 Ndo niye hay tebiye tə tsik faya, tə gwad: «Ndo nakay na, lele.» Ada Bazlam i Yesu niye a tsikatay aye na, bazlam niye ɲgwalak eye a gatay hərɓaɓəkka. Tə gwad: «Neɲgeye na, wawa i Yusufa na gwad bəda?»

23 Yesu a gwadətay sa: «Ta dedek, nəkurom ka tsikuməneye bazlam i dzeke nakay anan aye. Ka gweduməneye: “Nəkar ndo mətəme ha ndo, təma ha bo yak aye tey.” Nəmaa tsəne wu neheye ka ge ma Kafernahum aye. Anəke na, ge ma gəma yak andza neheye ka ge ma Kafernahum aye dərma.»

24 Tsa na, a gwadətay sa: «Sərum ha ndo mədə ha bazlam i Mbəlom na, kwa nəte ta təma na ma gəma ɲgay nakə tə wa na mə dəma aye bay.

25 Sa tsa na, sərum ha ahəl i Eliya ndo i maslan i Mbəlom na, madakway i ɲgwas hay haladzay ma Israyel. Ahəl niye na, yam kə pa bay məve mahkar

* 4:19 Ezay 61.1-2.

ta kiye məkwa. Mandərzlan bagwar eye a ge ka dala niye tebiye.

²⁶ Madakway i ɲgwas hay andaya ma Israyel, ane tuk na, Mbəlom kə slər Eliya a gay i madakway i ɲgwas hay kwa nəte bay tebiye. Ane tuk na, Mbəlom a slər Eliya na, a gay i madakway i ɲgwas wuray a ndzawa ka dala i Səripta ma gəma i Sidon.[†]

²⁷ Ahəl i Elize ndo mədə ha bazlam i Mbəlom na, ndo madəgwada eye hay haladzay ka dala i Israyel. Mbəlom kə mbəl tay ha ndo niye madəgwada eye hay kwa nəte bay, a mbəl ha na, Naman ndo i gəma i Siri.[‡]

²⁸ Ndo niye hay tebiye mə gay i maɟuwule me aye tə tsəne bazlam ɲgay niye na, a ndalatay haladzay.

²⁹ Tsa na, tə lətse, tə pay həlay a Yesu. Ti ye ahaya abəra ma wuzlahgəma, ti ye ha a gər i mahəmba i Nazaret. Gəma i Nazaret ma geye na, ka mahəmba eye niye. Tə tsal ha a dəma na, hərwi madzəgədə ahaya a zavay.

³⁰ Ane tuk na, Yesu a ye mə walan tay tsərid tsərid a ye ɲgway.

Yesu a mbəl ha ndo nakə məsəfəre lele bay mə bo aye

Markus 1.21-28

³¹ Ma dəba eye na, Yesu a lətse a ye a Kafernahum. Kafernahum na, wuzlahgəma i Galile. Pat i mazəzukw bo na, pat pat a tətikawatay a ndo hay.

[†] 4:26 1 Bəy hay 17.8-16. [‡] 4:27 2 Bəy hay 5.1-14.

³² Ndo hay tə tsəne matətike ɲgay niye na, a gatay hərɓaɓəkka. Hərwi matətike ɲgay nakə a tətikatay aye ta məzlaɓ eye.

³³ Azlakwa bay mə gay i maɗuwule me niye na, ndoweye andaya gər a vuway. A wuda ta gədan kələrɾa, a gwad:

³⁴ «Nəkar Yesu ndo i Nazaret, mey yak ka nəmay na, mey? Ka yaw na, mata dze may ha ɗaw? Nəkar way na, na sər ha lele: Nəkar na, ndo nakə tsəɗaɲɲa Mbəlom a slərɾaw aye!»

³⁵ Tsa na, Yesu a gay me, a gwadɗay: «Ndza ɗikɗik! Dara abəra mə bo i ndo nakay!»

Tsa na, fakalaw a kal ha ndo niye kame i ndo niye hay ɓərɾa. Tsa na, a ndohwaw abəra mə bo i ndo niye. Kə gay wuray a ndo niye kwa tsekwen bay.

³⁶ Ka təv niye na, a gatay a ndo hay ɗaɓək ɗaɓək, hərɓaɓəkka. Tə gwad mə walaɲ tay: «Eh! Eh! Nakay na, bazlam waray! Nakay i ɲgay na, ndo waray a tsik me ta məzlaɓ eye! A gatay me ta gədan a məsəfəre lele bay eye hay na, tə gəsay me ada tə ndohwaw abəra mə bo ndo nakay aye!»

³⁷ Labara i Yesu a ɗa a zləm ma gəma niye tebiye.

Yesu a mbəl tay ha ndo hay abəra ma ɗəvats tay hay wal wal

Mata 8.14-17; Markus 1.29-34

³⁸ Ma ɗəba eye na, Yesu a yaw abəra mə gay i maɗuwule me niye. A həl bo a ye a gay i Simoɲ. A ye naha na, mese i Simoɲ lele bay. Maraɓaraɓ a gay haladzay. Tsa na, tə gwadɗay a Yesu: «Maraɓaraɓ a gay a mese i Simoɲ, dzəna na tey!»

³⁹ Yesu a lətse, a ye ka təv ŋgay. A ye naha na, a guɗuk faya. A ŋgərəz ka maraɓaraɓ niye ta gədaŋ. Tsa na, maraɓaraɓ niye a ndala abəra ka ŋgwas niye. Kwayaŋŋa a gatay mbəlok.

⁴⁰ Ma dəba eye pat a dəd na, ndo hay tə həlayaw ndo neheye dəvats mə bo tay tebiye a Yesu. Kwa slala i dəvats waray waray na, tə həlayaw a Yesu. Yesu a pa fataya həlay nəte nəte tay eye. A mbəl tay ha abəra ma dəvats tay niye hay.

⁴¹ A həhar fakalaw hay abəra mə bo i ndo hay haladzay dərma. Fakalaw niye hay ta wuda, tə gwaday: «Nəkar na, Wawa i Mbəlom!»

Ane tuk, na, Yesu a ŋgərəz fataya. A gwadətay: «Kâ tsikum me bay.» Hərwi nəteye na, tə sər ha Yesu na, Kəriste.

Yesu a da ha bazlam i Mbəlom mə gay i maɗuwule me

Markus 1.35-39

⁴² Dəre a tsada kwayaŋŋa na, Yesu a lətse a ndohwaw, a yaw abəra mə gay. A ye dərəŋ abəra ma wuzlahgəma. A ye a təv nakə ndəray andaya mə dəma bay aye. Ndo hay haladzay ta zəba dərə na, ta ŋgatay a Yesu bay. Tsa na, ta pəla na. Tə huta na Yesu na, a satay Yesu mâ ye fataya abəra bay, mâ ndza ta nəteye huya.

⁴³ Ane tuk na, Yesu a gwadətay: «Na diye a gəma mekeleŋ eye hay, na ta dətay ha Labara Ŋgwalak eye i Bəy i Mbəlom dərma. Mbəlom a sləra ga ahaya na, hərwiye.»

⁴⁴ Tsa na, a lətse, a ye a dawa ha bazlam i Mbəlom mə gay i maɗuwule me neheye ka dala i Yahuda aye.

5

*Makurre i gawla i Yesu hay
Mata 4.18-22; Markus 1.16-20*

¹ Pat wuray na, Yesu a ye ka me i dəlov i Genesaret. A ye na, a lətse ka me i dəlov i Genesaret niye. Ka təv eye niye na, ndo hay haladzay faya ta lawariye na hərwi mətsəne bazlam i Mbəlom.

² Yesu a ɲgatay a kwalalaŋ i yam hay sulo ka dəkak. Ndo mägəse kələf hay tə mbəzlaw abəra mə dəma, faya ta bariye gadaŋ tay hay.

³ Tsa na, Yesu a ye, a tsal a kwalalaŋ i yam neŋged. Kwalalaŋ i yam niye na, i Simon. Tsa na, a gay amboh a Simon, a gwaɗay: «Amboh, həndzəd ga ha tsekweŋ a bəra ka dəkak.» Simon a ge ha andza niye. Yesu a ndza a kwalalaŋ i yam niye na, a pa bo ka matətikatay bazlam i Mbəlom a ndo niye hay.

⁴ A ndəv ha matətikatay a ndo hay na, a gwaɗay a Simon: «Həndzəd ha kwalalaŋ i yam dərəŋ, a təv nakə siduk aye, a wuzlah i dəlov. Ka ye ha na, nəkar ta ndo məpaka bəzay yak hay kalum gadaŋ kurom hay a yam hərwi mägəse kələf.»

⁵ Simon a mbəɗay faya, a gwaɗay: «ɲgalaka, nəmaa ye gər haladzay ta həvad hərwi mägəse kələf ada kwa nəte nəmaa gəs bay. Aya ane nəkar ka tsiken, nə ge sa na, na kaliye gadaŋ hay a yam.»

⁶ Tsa na, tə kal gadaŋ tay niye hay a yam. Tə kal a dəma na, kələf hay ti ye a gadaŋ tay niye hay haladzay. Gadaŋ tay niye hay a dazlay a maŋgəzlehe ndərtsətse hərwi kələf kə rah a dəma ka zal naha.

⁷ Tsa na, tə gatay naha wiyaw a mandala tay neheye mə kwalalaŋ i yam neŋged aye hərwi ada

tâ yaw tâ dzəna tay tey. Mandala tay niye hay ti yaw. Tə vaha ahaya gadaŋ niye hay abəra ma yam. Tə rah ha, kwalalaŋ i yam niye hay sulo aye tə kələf. Kwalalaŋ i yam niye hay ta sər masəleme a huđ i yam hərwi maraha eye hay haladzay.

⁸ Simoŋ Piyer a ŋgatay andza niye na, a ye a dəkway gurmets a huvo a Yesu. A gwadaŋ: «Do wu yak abəra ka təv ga Bəy Maduweŋ, hərwi neŋ na, ndo i mezeleme!»

⁹ Simoŋ a dzədzar haladzay. Ndo niye hay nəteye dziye ta dzədzar andza Simoŋ dərmak. Ta dzədzar na, hərwi kələf niye tə gəs haladzay aye.

¹⁰ Andza niye, ndo məpay bəzay a Simoŋ, ta dzədzar dərmak. Ndo neheye tə paway bəzay a Simoŋ aye na, Yakuba ta Yuhana wawa i Dzebede hay.

Ane tuk na, Yesu a gwadaŋ a Simoŋ: «Kâ dzədzar bay. Nəkar na, ka ta həlaweye ndo hay ka təv ga.»

¹¹ Tsa na, tə ma tay ahaya kwalalaŋ i yam tay hay ka đakal. Tə gər ha wu tay niye hay tebiye tə pay bəzay a Yesu.

Yesu a mbəl tay ha ndo i dəvats hay ada a pəsataŋ ha mezeleme

Mata 8.1-4; Markus 1.40-45

¹² Pat wuray na, Yesu a ye a wuzlahgəma wuray. Ahəl nakə neŋgeye mə dəma aye na, paf ndo wuray madəgwada eye a ye naha. A ŋgatay a Yesu na, a kal ha bo kame ŋgay. Dəbuz da ar ka dala, a gay amboh a Yesu, a gwadaŋ: «Ŋgalaka, tadə kə saka na, ka sliye faya matəre ga ha tsədaŋŋa.»

¹³ Yesu a tsəne andza niye na, a nduđa ha həlay ŋgay, a lamay. Tsa na, a gwadaŋ: «A seŋ na, təra

tsədaŋŋa!» Kwayaŋŋa dəvats i madəgwede a ndala abəra ka ndo niye.

14 Yesu a gwaday: «Tsəne lele: Kâ tsik wu nakay a ndəray bay. Ane tuk na, do ta bəzay ha bo a ndo məvəlaway wu a Mbəlom ada vəl wu nakə Musa a tsik aye hərwi mədatay ha a ndo hay tebiye na, ka təra tsədaŋŋa.»

15 Kwa andza niye bəbay na, labara i Yesu a da a zləm haladzay. Ndo hay haladzay tə hayawa gər ka təv ŋgay hərwi məpay zləm a bazlam ŋgay. Siye hay ti yawa ka təv ŋgay hərwi ada mâ mbəl tay ha abəra ma dəvats tay hay.

16 Ane tuk na, Yesu na, a yawa a təv neheye dərəŋ aye. A yawa a dəma mata dūwule me.

Yesu a mbəl ha ndo matəra eye

Mata 9.1-8; Markus 2.1-12

17 Pat wuray na, Yesu faya ma tətikateye a ndo hay. Farisa hay ta ndo məzəŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, nəteye andaya dərma. Ti yaw na, ma gəma neheye ka dala i Galile aye tebiye, ma Zerozelem ada abəra ma Yahuda. Yesu a mbəlaway tay ha ndo i dəvats hay ta gədan i Bəy Maduweŋ Mbəlom.

18 Ahəl nakə Yesu faya ma tətikateye a ndo hay aye na, ndo hay, tə zlay naha ndo wuray matəra eye madzawa eye ka sləlah. Ta pəla tsəved mede ha məpe kame i Yesu.

19 Ane tuk na, ta huta tsəved mede məfələkwa ha a gay bay, hərwi ndo hay haladzay ka tsəved. Tsa na, tə tsal ka gər i gay niye. Tə sləl bəd dəgerger tə Yesu. Tə mbəzla ha ndo niye ta sləlah eye dzay tə walaŋ i ndo niye hay kame i Yesu.

²⁰ Yesu a ηgatay a mēdzal gār i ndo niye hay na, a gwadāy a ndo matēra eye niye: «Dzam ga, na pəsaka ha mezeleme yak hay.»

²¹ Ndo mēdzanḡawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay tē tsəne bazlam i Yesu niye na, tē tsik mē walaḡ tay, tē gwad: «Nakay na, ndo waray i ηgay a tsalay ka gār a Mbəlom aye! Way nakə dā mēpəsay ha mezeleme a ndo na, way. Maa sla mēpəsay ha mezeleme a ndo na, Mbəlom nətē ηḡweḡ bəna, way?»

²² Tsa na, Yesu a sər wu nakə tē dzala mē gār tay aye, a gwadatay: «Ka dzalum andza niye mē gār kurom na, hərwi mey?

²³ Maa da me mēḡwede: “Mezeleme yak kə pəsa” na, waray, kəḡəbay “Lətse, do” na, maa da me mē dēma na, waray?

²⁴ A seḡ na, sərūm ha neḡ Wawa i Ndo na, ḡədaḡ ga andaya mēpəsətay ha mezeleme a ndo hay ka mēndzibəra.»

Tsa na, a gwadāy a ndo matēra eye: «Faya na gwadakeye, lətse, zla slələh yak do a mətəḡay!»

²⁵ Kwayanḡa ndo niye a lətse hurum kame i ndo niye hay tebiye. A zla slələh ηgay niye tē zla ahaya. A ye kame i ndo niye hay duwak duwak tē mazambadāy a Mbəlom. A ye a mətəḡay.

²⁶ Ndo niye hay mbərzəzza aye tē ηgatay andza niye na, a gatay hərbəbəkka. Ta zambadāy a Mbəlom. Tē dzədzar haladzay ada tē gwad: «Bəgom na, ka ηgatakway a wu mēḡe masuwayan eye!»

*Yesu a zalay a Levi
Mata 9.9-13; Markus 2.13-17*

²⁷ Ma dɔba eye na, Yesu a lɔtse a yaw abɔra mɔ gay niye. Yesu faya ma diye na, a ŋgatay a ndo matsekele dzaŋgal mandza eye ka tɔv i mɛsler ŋgay. Ndo niye na, tɔ zalay Levi. Yesu a gwadɔy: «Dara, peŋ bɔzay!»

²⁸ Tsa na, Levi a lɔtse, a gɛr ha wu ŋgay hay tebiye, a pay bɔzay a Yesu.

²⁹ Ma dɔba eye ti ye a gay i Levi. Ti ye naha na, Levi a datay wu mɛnday. Tɔ nda wu mɛnday niye na, nɔteye haladzay tɔ ndo matsekele dzaŋgal ha ada tɔ siye i ndo hay haladzay.

³⁰ Farisa hay ta ndo mɛdzaŋgawa bazlam i Mbɛlom mapala eye tɔ ŋgatay a Yesu faya ma ndiye dɔf ta ndo i mezeleme hay na, tɔ tsik faya wu nakɛ lelebay aye. Tɔ gwadɔtay a gawla i Yesu hay: «Ka ndayum wu mɛnday ada ka sum wu ka tɔv manɔte eye ta ndo matsekele dzaŋgal hay ada ta ndo i mezeleme hay na, hɛrwi mey?»

³¹ Yesu a tsɛne bazlam tay niye na, a mbɛdɔtay faya, a gwadɔtay: «Ndo neheye wuray a gatay bay nɔteye zayzay aye na, ta pɛliye ndo i sidem bay. Mata pɛle ndo i sidem na, ndo neheye dɛvats eye hay aye.

³² Na yaw mɛzalatay a ndo neheye tɔ gwadɔy a gɛr nɔteye ŋwalak eye hay aye bay, ane tuk na, mɛzalatay a ndo i mezeleme hay dɔh, hɛrwi ada tɔ mbɛdɔ ha mede tay.»

Wu wedeye ta wu guram eye

Mata 9.14-17; Markus 2.18-22

³³ Ta tsɛtsah ka Yesu, tɔ gwadɔy: «Gawla i Yuhana ta gawla i Farisa hay tɔ gawa daliyam ada ta dɔwulawa. Ane tuk na, gawla yak hay i tay tɔ

ndayawa wu mēnday ada tē sawa wu māsē na, kəkay?»

³⁴ Yesu a mbədatay faya: «Ka dzalum na, nətēye na, ta giye daliyam daw? Ta giye bay hərwi nətēye na, andza mə magurlom i məzle dahəlay. Ahəl nakə zal i dahəlay ka təv tay mba aye na, ndo neheye mazala eye a magurlom i məzle dahəlay na, ta giye daliyam bay.

³⁵ Ane tuk na, pat eye ma slaweye na, ta gəsiye fataya abəra zal i dahəlay niye. Pat eye niye na, ta giye daliyam tuk.»

³⁶ Yesu a tsikatay dzeke nakay sa. A gwadətay: «Dada ndəray ma dəsiye peteked wedeye mətēpe ka peteked guram eye bay. Hərwi tadə ta tapa peteked wedeye ka guram eye na, peteked wedeye ma ngərđiye ha peteked guram eye niye. Ta nasiye ha peteked wedeye. Peteked wedeye ta guram eye ta diye ka bo bay.

³⁷ Sa na, ndo ma mbəđiye guzom lelem eye a gwezem i həzlay guram eye bay na, ka sərūm təbədew? Hərwi ta mbəda a dəma na, guzom niye lelem eye kə kwasa na, həzlay guram eye ma ndohwiye. Guzom dərmaḱ səktiḱ ma mbəđiye ka dala ada gwezem ma nasiye.

³⁸ Ane tuk na, guzom lelem eye ta mbəđiye na, a gwezem i həzlay wedeye dərmaḱ.

³⁹ Sərūm ha ndo kə sa guzom makwasa eye na, ma dəba eye na, ma siye lelem eye sa bay. Hərwi tə gwad: “Guzom makwasa eye na, lele.”»

*Yesu na, a ləvay gər a pat i mazəzukw bo
Mata 12.1-8; Markus 2.23-28*

¹ Pat i mazəzukw bo na, Yesu ta gawla ŋgay hay ti ye ta guvah wuray. Ma guvah eye niye tə ge a dəma na, wuye andaya tə zalay bəle. Gawla i Yesu hay tə həb wu niye. Ta gugwah na wu niye ada tə nda.

² Siye i Farisa hay ta ŋgatatay. Tsa na, tə gwadatay: «Ka gum wu nakə bazlam i Mbəlom mapala eye a ge faya me pat i mazəzukw bo aye na, hərwi mey?»

³ Yesu a mbədətay faya a gwadatay: «Dada ka dzaŋgum wu nakə Davit a ge ahəl niye aye təbədew?*

⁴ Tsa na, a ye, a fələkwa a madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha, a zla makwala nakə tə vəlay a Mbəlom aye. A nda. A vəlatay a ndo ŋgay hay dərma, tə nda. Bazlam i Mbəlom mapala eye a vəl tsəved ka mənde na, a ndo məvəlaway wu a Mbəlom dekdek bədaw?»

⁵ Yesu a gwadatay sa: «Maa ləvay gər a pat i mazəzukw bo na, Wawa i Ndo.»

*Yesu a mbəl ha ndo wuray maməta həlay eye
Mata 12.9-14; Markus 3.1-6*

⁶ Pat eye andaya pat i mazəzukw bo na, Yesu a ye a gay i maɗuwule me. A ye naha a pa bo ka matətikatay a ndo hay. Mə dəma na, ndoweye andaya həlay i mənday ŋgay maməta eye.

⁷ Mə gay i maɗuwule me niye na, ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay nəteye andaya. Faya ta zəbiye ka Yesu. Tə dzala mə gər tay, tə gwad: «Zəbakwa faya lele,

* **6:3** 1 Samuyel 21.2-7.

ngatay ma mbəliye ha ndo nakay maməta həlay eye pat i mazəzukw bo daw?» Tə tsik andza niye na, hərwi məhəle faya bəra suwat.

⁸ Ane tuk na, Yesu a sər ha mədzal gər tay. A gwadəy a ndo niye həlay ngay maməta eye: «Lətse, do, lətse ka niye, kame i ndo hay tebiye.» Ndo niye a lətse ka niye.

⁹ Tsa na, Yesu a gwadətatay: «Na tsətsahiye fakuma: Bazlam kway mapala eye a vəl tsəved məge na, mey? A gwad: Gum ngwalak pat i mazəzukw bo tsukudu, gum na, sewed daw? Məmbəle ha ndo pat i mazəzukw bo tsukudu mægər ha mâ mət daw?» Ane tuk na, ta mbədəy faya bay.

¹⁰ Yesu a zəba fataya. Tsa na, a gwadəy a ndo niye həlay maməta eye «Nduda ha həlay yak.»

A nduda ha na, həlay ngay a mbəl a təra lele suwud suwud.

¹¹ Tsa na, a ndalatay a ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay. Tə tsik ma walaŋ tay ta hutaye tsəved ka məkəde Yesu na, kəkay.

Yesu a pala ndo i maslaŋ ngay hay

Mata 10.1-4; Markus 3.13-19

¹² Ahəl niye Yesu a ye, a tsal a tsaholok hərwi mađuwule me. A ndza ma tsaholok niye huyup ka mađuwulay naha me a Mbəlom.

¹³ Dəre a tsada na, a zalatay a gawla ngay hay ka təv ngay. Ti ye naha. Tsa na, a pala mə walaŋ tay niye ndo kuro gər eye sulo. A zalatay ndo i maslaŋ hay.

14 Nəteye na: Simon nakə a pa faya məzele Piyer aye, ta malamar ŋgay Anđare, Yakuba ta Yuhana, Filip ta Bartelemi,

15 Mata ta Tomas, Yakuba wawa i Alfe, Simon ndo mäge vəram hərwi dala ŋgay,

16 Yuda wawa i Yakuba, Yudas Iskariyot ndo mäge daf ka Yesu.

Yesu ta ndo hay haladzay

Mata 4.23-25

17 Yesu ta gawla ŋgay niye hay, tə mbəzlaw abəra ma tsaholok niye. Ti yaw tə ndza ka təv eye andaya barbara eye fatata. Gawla ŋgay hay ka təv eye niye haladzay. Ndo hay haladzay mbərzəzza andaya ka təv eye niye dərmak. Ndo niye hay na, ti yaw abəra kwa ma Zerozelem ka dala i Yahuda ada mə Tir ta Sidon gəma neheye tə mbay naha a bəlay aye.

18 Ndo niye hay ti yaw ka təv ŋgay na, mata pay zləm a bazlam ŋgay ada hərwi mâ mbəl tay ha abəra ma dəvats tay hay wal wal. Ndo neheye məsəfəre lele bay eye hay mə bo tay aye na, kə mbəl tay hay.

19 Kwa way a pəla tsəved məlamay nets tsa hərwi gədan a yaw abəra mə bo ŋgay. Ndo neheye ta lamay aye na, a mbəl tay ha tebiye.

Ngama ta marava

Mata 5.1-12

20 Yesu a zəba ka gawla ŋgay hay na, a gwadətay: «A nəkurom ndo i mətawak hay, ŋgwasum hərwi Bəy i Mbəlom na, i kurom.

21 A nəkurom neheye may a wur fakuma anəke aye, ŋgwasum

hərwi Mbəlom ma vəlakumeye wu nakə a sakum aye.

A nəkurom neheye faya ka tuwumeye anəke aye, ɲgwasum

hərwi ka ta ɲgwasumeye.

22 Nəkurom neheye ndo hay faya ta gakum eye dəretsətseh aye,

kwa ta kal kurom ha,

kwa ta tsadəkum,

kwa ta tsik fakuma wu nakə lelebay eye hərwi nakə ka dzalum ha Wawa i Ndo aye na,

ɲgwasum.

23 Aza pat nakə wu neheye ta ndzakum a gər aye na,

mbərzlum tə məɲgwese eye

hərwi Mbəlom ma ta vəlakumeye magogoy kurom bagwar eye mə mbəlom.

Aya ane, sərüm ha na, bəba tətə tay hay tə gatay a ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay na, andza niye.

24 A nəkurom ndo i zlele hay, dəretsətseh ka gər kurom

hərwi ɓa ka hutum magogoy kurom tsiy.

25 A nəkurom neheye hawa i wu a gakum bay aye wu kurom andaya anəke haladzay aye,

dəretsətseh ka gər kurom

hərwi may ma ta wuriye fakuma.

A nəkurom neheye faya ka ɲgwasumeye anəke aye, dəretsətseh ka gər kurom

hərwi ka ta ndzumeye ta mədzal gər aye ada ka tuwumeye.

26 A năkurom neheye ndo hay tă gwad fakuma năkurom ŋwalak i ndo hay aye, dăretsătseh ka găr kurom.

Hărwi bəba tăte tay hay tă gwadawa ka ndo neheye tă gwad năteye ndo măde ha bazlam i Mbəlom aye ta səpatawa ndo hay ahəl niye na, andza niye.»

Wudum ndo məne dăre kurom hay

Mata 5.38-48, 7.12

27 «Ane tuk na, na tsikakumeye a năkurom neheye faya ka pumeneye zləm aye: Wudum ndo məne dăre kurom hay. Gumatay ŋwalak a ndo neheye tă nakum dăre aye.

28 Pum ŋgama ka ndo neheye faya ta vəlakumeye mezeleme aye. Duwulumay me a Mbəlom hărwi ndo neheye faya ta gakumeye dăretsătseh aye.

29 «Tadə ndoweye kə faka ka maholom na, mbəday ha maholom i diye nenġed. Ndowneye ka buwa faka abəra kəlamedze yak na, găr ha măt zla na faya məkelkabo yak i hud aye.

30 «Ndo ka tsətsah fakaya wu na, vəlay ada tadə ndoweye kə zla faka abəra wu yak na, kăt tsətsah faya bay.

31 «Ka gwadum ndo hay tăt gakum ŋwalak na, gumatay ŋwalak a ndo hay dərma.

32 «Kăt wudum ndo neheye ta wudə kurom aye dekdek bay. Tadə ka wudum ndo neheye ta wudə kurom aye dekdek na, ka dzalum na, ka hutumeye merəbe kurom daw? Kwa ndo i mezeleme hay ta wudə ndo neheye ta wudə tay ha aye dərma!

³³ Ada tadə ka gumatay ɲgwalak a ndo neheye faya ta gakumeye ɲgwalak aye dekdek na, ka dzalum na, ka hutumeye merəbe kurom daw? Kwa ndo i mezeleme hay na, tə ge andza niye.

³⁴ «Tadə ka vəlumatēye wu a ndo neheye ka sərūm ha nətēye ta sliye məmakum ha aye na, ka dzalum na, ka hutumeye merəbe kurom daw? Kwa ndo i mezeleme hay tə vələwa wu na, a ndo i mezeleme hay andza nətēye hərwi ada t̄a matay ha andza nakə tə vələtay aye!

³⁵ Duh bay, wudum ndo mənē dərə kurom hay! Gumatay ɲgwalak. Ka vəlumatay wu na, k̄a gwadum t̄a makum ha a d̄ama bay. Mbəlom ma ta vələkumeye a d̄ama magogoy kurom na, haladzay. Nəkurom ka ta tərūmēye wawa i Mbəlom Fetek. Hərwi neɲgeye na, a wudā ndo i həzay hay ta ndo i sewed hay dərma.

³⁶ Tərūm ndo mäge ɲgwalak hay andza Bəba kurom Mbəlom, neɲgeye ndo i ɲgwalak.

K̄a gumatay sariya a ndo hay bay

Mata 7.1-5

³⁷ «K̄a gum sariya ka ndo bay. Mbəlom dərma ma gakumeye sariya bay. K̄a rawum me ka ndo hay bay. Mbəlom bəbay ma rawiye fakuma me bay. Pəsumatay ha mənēse a ndo hay, Mbəlom dərma ma pəsakumeye ha mənēse kurom.

³⁸ «Vəlumatay wu a ndo hay, Mbəlom dərma ma vələkumeye. Mbəlom ma vələkumeye na, ma rahakumeye ha lele. Ma dzədzakakumeye ha a gwezem kurom hay na, madzədzeke madzədzeke. Mbəlom ma ləvakumeye wu tə wu nakə ka ləwawumatay ha wu a ndo hay aye dərma.»

³⁹ Yesu a tsikatay ta dzeke mekelen eye sa, a gwadatay: «Guluf ma sliye mægəsay həlay a guluf nenged daw? Nəteye salamay tay eye ta dədiye a bəd.

⁴⁰ Ndo nakə faya ma tətikiye wu aye na, ma ziye ndo matətikay wu bay. Ane tuk na, ndo nakə faya ta tətikay wu kə sər tsiy na, ma təriye andza ndo matətikay wu.»

⁴¹ A gwadatay sa: «Nəkar na, ka ngatay a tsakwal mə dəre i malamar yak. Ane tuk na, mayako nakə mə dəre yak aye ka ngatay bay na, hərwi mey?

⁴² Kəkay, ka sliye məgwede: “Malamar ga, ehey nâ zlaka ahaya tsakwal abəra mə dəre yak” na, düh i yak aye mayako gəlawwa ka ngatay bay na, kəkay? Nəkar ndo i bəbək, lah faya məzle ahaya mayako abəra mə dəre yak təday ada ka ngateye a dəre kwetseh kwetseh. Ka zlaya ahaya tsakwal abəra mə dəre i malamar yak tuk.»

*Dərizl i gərdaf ta hohway ngay eye hay
Mata 7.16-20, 12.33-35*

⁴³ Yesu a gwadatay sa: «Sərum ha na, dərizl i gərdaf lele eye na, ma wiye hohway i dərizl i gərdaf nakə lele bay aye bay, andza niye dərizl i gərdaf lele bay eye ma wiye hohway i gərdaf nakə lele eye bay aye.

⁴⁴ Ka sarakwa ka bo abəra dərizl i gərdaf hay ta hohway tay hay. Ka slumeye faya mənğəle hohway i gurov abəra ka wuradak bay ada ka slumeye mənğəle hohway i təroz abəra ka dzəgew bay.

⁴⁵ Sərum ha na, ndo nakə ngwalak eye na, ma giye wu ngwalak eye hay hərwi mə dərev ngay na, wu

neheye ɲgwalak eye dərmaƙ. Ndo nakə seweƊ eye na, ma giye wu neheye seweƊ eye hərwi dārev ɲgay maraha eye tə wu neheye seweƊ eye. Hərwi kwa way a ndohwa ahaya na, wu nakə maraha eye mə dārev ɲgay aye.»

*Gay hay sulo
Mata 7.24-27*

⁴⁶ Yesu a gwadətay sa: «Ka zalumeɲ a neɲ “Bəy Maduweɲ, Bəy Maduweɲ” na, hərwi mey? Ada wal faya ka gumeye wu nakə na tsikakum aye bay sa tuk na, kəkay?

⁴⁷ Tsənum, na dākumeye ha ndo nakə a peɲ bəzay ta dedik aye. Neɲgeye na, a pay zləm a bazlam ga lele. Kə pay zləm na, a ge ha məsler tə bazlam nakə a tsəne aye.

⁴⁸ Neɲgeye a ndzəkit bo na, ta ndo nakə a say maɖəzle gay aye. A dazlay na, a la na mədok i gay siɖuk lele. A ndəv ha məle na, a dəzla ahaya mədok i gay ɲgay niye ma bəɖ tə kwar lele. Tsa na, a ɲgar na gay niye tuk. Yam a pa na, mazaw a yaw ɲgəf ka gay ɲgay niye na, ɖaɖa a mba faya mambəzle ha bay, hərwi maɖəzla eye lele.

⁴⁹ Aya ane tuk na, ndo nakə a tsəne bazlam ga ada kə ge ha məsler bay na aye, neɲgeye dərmaƙ a ndzəkit bo ndo nakə a say məge gay aye. Ane tuk na, a dazlay kwayaɲɲa ze məle na mədok eye. A pa na mədok eye təhas ka dala tsa. A ndəv na, yam a pa. Mazaw i magayam hay ɲgəf ti yaw ka gay niye na, kwayaɲɲa bərem a mbəzl, tsekək yam a həl na gay niye. A mbəzl na, liyeh liyeh kwa tsekweɲ ka ləkaw bay.»

7

*Gədanj i Yesu a ze mədahanj**Mata 8.5-13*

¹ Yesu a ndəv ha mətsikatay a ndo niye hay ka təv ngay aye na, a həl bo a ye a Kafernahum.

² Ma Kafernahum na, ndo i Roma wuray andaya neŋgeye bagwar i sidzew. Ndo i məsler ngay andaya a wuda na haladzay. Ndowe ye niye na, bo a wur faya haladzay.

³ Bagwar i sidzew niye a tsəne ndo hay faya ta tsikiye ka Yesu na, a slər ndo hay mə walaŋ i madugula i Yahuda hay. A slər tay ha na, hərwi ada t̄a zalayaw m̄a yaw m̄a mbəl ha ndo i məsler ngay niye.

⁴ Ndo niye hay ti ye, t̄ə ndisl ka təv i Yesu na, ta dazlay məgay amboh haladzay. T̄ə gwad̄ay: «Bagwar i sidzew may a gwad̄aka: “Dara mbələŋ ha ndo i məsler ga tey.” Ka ye, ka dzəna na ndowe ye niye na, lele.

⁵ Neŋgeye na, ndo lele eye. A wuda slala kway haladzay. Ada maa d̄əzlakway gay i mad̄uwule me na, neŋgeye.»

⁶ Yesu a tsəne andza niye na, a lətse, ti ye ka bo dziye. Mazlambar n̄əteye b̄əse t̄ə gay i bagwar i sidzew. Bagwar i sidzew niye a slər̄aw ndo hay ka təv i Yesu. Ti yaw t̄ə gwad̄ay: «B̄əy Maduweŋ, t̄ə gwad̄aka na, k̄a ye ḡər madayaw sa bay. Neŋ na sla d̄a, nəkar k̄a ye a gay ga bay.

⁷ Hərwi niye, neŋ həreŋ na sla mede naha ka təv yak bay. Ane tuk na, ka tsik bazlam yak n̄əte na, ndo i məsler ga ma mbəliye segey.

⁸ Neŋ na, faya na r̄əhay ha ḡər a bagwar ga ada sidzew ga hay ta r̄əheŋ ha ḡər d̄ərmak. Na gwad̄ay

a ndo nāte mē walaŋ tay “Do!” na, ma diye. Na gwaḍay a ndo neŋged “Dara!” na, ma deyeweye. Na gwaḍay a beke ga “Ge nakay!” na, ma giye.»

⁹ Yesu a tsāne bazlam i bagwar i sidzew niye na, a yay a gār lele. A mbēḍa me a diye i ndo neheye ta zəŋgal naha aye. A gwaḍatay: «Sərum ha na, ḍaḍa neŋ na huta slala i mēdzal gār nakay bay, kwa ma Israyel.»

¹⁰ Tsa na, ndo neheye tē slēra tay ahaya aye ta mbēḍa gār a gay i bagwar i sidzew niye. Ti ye naha na, ndo i mēsler i sidzew niye kē mbəl tsīy. Neŋgeye zay zay!

¹¹ Ma ḍāba eye na, Yesu a ye a gēma eye andaya tē zalay Nay. Gawla ŋgay hay tē ndo hay haladzay tē pay bēzay.

¹² Ahəl nakē mazlambar ta ndisliye ta fələkwiye a wuzlahgēma niye na, tē dzəgār ta ndo hay faya ta zliye mēdahaŋ ta diye ha ka me tsəvay. Maa mət na, wawa i madakway i ŋgwas wuray. Wawa ŋgay na, nāte eye niye. Ndo i gēma niye haladzay tē laka na ŋgwas niye ka ḍa tsəvay.

¹³ Yesu a ŋgatay na, madakway i ŋgwas niye a gay mē bo, a gwaḍay: «Kā tuwa sa bay.»

¹⁴ Tsa na, a ye a lamay a hubok niye faya ta zliye ha mēdahaŋ aye. Ndo mēzle mēdahaŋ hay tē lətse. Yesu a gwad: «Gawla, faya na gwaḍakeye, lətse!»

¹⁵ Mēdahaŋ niye a lətse, a ndza. Tsa na, a dazlay a mētsike me. Yesu a zla na a velay a may ŋgay.

¹⁶ Ndo niye hay tebiye ka tēv eye niye ta dzədzar. Nāteye tebiye ta zambāḍay a Mbəlom, tē gwad: «Ndo mēḍe ha bazlam i Mbəlom bagwar eye ki yaw a walaŋ kway! Mbəlom ki yaw madzāne ndo ŋgay hay.»

17 Wu niye Yesu a ge aye a da zlam ka dala i Yahuda tebiye ta dala neheye a mbay naha aye.

Yesu ta Yuhana
Mata 11.2-19

18 Gawla i Yuhana hay ta takar wu neheye Yesu a ge aye a Yuhana. Yuhana a tsane na, a zal ndo hay ma walan i gawla ngay niye hay sulo.

19 Tsa na, a slar tay ha ka tav i Bay Maduwen Yesu. A slar tay ha na, ta ye ta tsatsah faya, ta gwaday: «Nakar na, Kariste nakama deyeweye aye daw? Kagabay namaa haba ndo mekenen daw?»

20 Gawla i Yuhana niye sulo eye ti ye. Tan disl ka tav i Yesu na, ta gwaday: «Yuhana madzahu6e ndo a yam a slaramaya ahaya ka tav yak matsatsehe fakaya, a gwad namaa gwadaka: Nakar na, Kariste nakama deyeweye aye daw? Kagabay namaa haba ndo mekenen daw?»

21 Ahel eye niye, Yesu faya ma mbaliye tay ha ndo hay haladzay abera ma davats ada ta bo nakama wurawa fataya aye. A mbal tay ha gar mavuwe hay, a handakatay na dare a guluf hay.

22 Tsa na, Yesu a mbadatay ka bazlam i ndo niye hay Yuhana a slar tay naha ka tav ngay aye tuk, a gwadatay: «Gwadumay na, guluf hay ta ngatay a dare, ndo matara eye hay ti ye lele, ndo madagwada eye ta mbal suwud suwud, mandak hay ta tsane zlam, madahan hay ta latsew a sifa, ndo i matawak ta tsane Labara Ngwalak eye.»

23 Yesu a gwadatay sa: «Mangwese ka gar i ndo nakama gar ha madzal gar abera ka nen bay aye!»

24 Gawla i Yuhana hay ti ye wu tay na, Yesu a dazlay matsike ka gar i Yuhana. A tsikatay a ndo

hay haladzay, a gwadatay: «Ka yum a kəsaf mata zəbaw na, ka mey? Ka zəbumaw ka guzer nakə mətasl faya ma bəliye ha aye daw? A'ay andza niye bay.

²⁵ Aya ane kəla ka yum ka zəbumaw na, ka mey? Ka zəbumaw na, ka ndo malambada bo eye tə peteked lele eye daw? Tsukudu kəkay? Ane tuk na, ndo neheye tə pa ka bo peteked lele eye ada wu tay hay lele eye na, nəteye mandza eye na, mə gay i bəy hay.

²⁶ Ka yum mata zəbaw na, ka wuye mey? Ka zəbumaw na, ka ndo məde ha bazlam i Mbəlom daw? Ayaw, neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom ada neŋ faya na gwadakumeye, neŋgeye a ze ndo məde ha bazlam i Mbəlom.

²⁷ Yuhana na, ndo nakə tə watsa a Derewel aye, Mbəlom a gwad: “Neŋ na sləriye naha ndo məde ha bazlam ga kame yak.

Ma lambadakeye na tsəved.*”»

²⁸ Yesu a gwadatay sa: «Sərum ha na, mə walaŋ i ndo zezeŋ hay tebiye ndo nakə a ze Yuhana aye na, andaya bay. Ane tuk na, ndo nakə neŋgeye tsekweŋ makətsa eye ma Bəy i Mbəlom aye na, a ze Yuhana.»

²⁹ Ndo hay tebiye tə pa zləm ka bazlam ŋgay, kwa ndo matsekele dzaŋgal hay. Hərwi tə sər wu nakə a tsik aye na, bazlam i Mbəlom dedek. Ada Yuhana ka dzəhuḅ tay ha a yam dedek.

³⁰ Ane tuk na, Farisa hay ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta kal ha wu nakə

* **7:27** Malasi 3.1, Madayaw abəra ma Ezipt 23.20.

a say a Mbəlom haʒe məge hərwi tay aye ada ta kərah Yuhana madzəhuʒe tay hay a yam.

³¹ Yesu a gwadətay sa: «Na ndzəkitiye tay hay ndo neheye bəgom aye na, tə mey? Na ndzəkitiye tay ha bo na, tə mey?

³² Ta ndzəkkit bo na, ta wawa neheye mandza eye ka pələd nakə ndo hay tə hayawa faya gər aye. Siye hay faya ta wudətay naha a siye hay, tə gwadətay: “Nəmaa fakum naha fagam i məhetse, ka hatsum bay, nəmaa gakum naha dəmes i mədahaŋ na, ka tuwum bay.”

³³ Andza niye, Yuhana madzəhuʒe ndo a yam, a ndayawa wu mənday bay, a sawa guzom bay. Nəkurom ka gwadum: “Neŋgeye na, məsəfəre nakə ŋwalak eye bay aye mə bo ŋgay.”

³⁴ Neŋ Wawa i Ndo na yaw, na nda wu mənday ada na sa wu məse, ka gwadum: “Zəbum ka ndo nakay. A dzala i ŋgay na, ka wu mənday ada ka məse guzom. Neŋgeye na, dzam i ndo matsekele dzanƣal hay ta ndo i mezeleme hay.”

³⁵ Ane tuk na, wawa i Mbəlom hay tebiye tə sər ha, metsehe i Mbəlom na, dedək.»

Mawuđe bo na, hohway i məpəse mezeleme

³⁶ Farisa wuray a zalay a Yesu mata nde wu mənday mə gay ŋgay. Yesu a ye a gay i ndo niye. Ti ye naha na, ta dazlay a mənde wu mənday.

³⁷ Ma gəma niye na, ŋgwas wuray andaya mezeleme aye. A tsəne Yesu andaya mə gay i Farisa niye faya ta ndiye wu mənday na, a ye a gay i ndo niye. Dos ŋgay mə həlay maraha eye tə mal nakə a ze huŋŋa aye.

³⁸ A ye naha, a lətse a dəba i Yesu bəse tə sik ŋgay hay. Tsa na, a tuwa ta yam dəre. A bara na sik i Yesu ta yam dəre ŋgay niye. Tsa na, a takad na ta məkwets i gər ŋgay. A gəs na ka bo sik niye ada a mbəda faya mal ŋgay niye tuk.

³⁹ Farisa niye a zalay a Yesu ka wu mənday aye a ŋgatay andza niye na, a tsik ma mədzele gər ŋgay, a gwad: «Ndo nakay na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom bay! Ŋgwas nakay faya ma tətaliye faya aye na, mezeleme eye. Ada ŋgwas nakay mezeleme eye na, a sər ha bədaw!»

⁴⁰ Tsa na, Yesu a sər wu nakə Farisa niye a dzala aye. A gwaday a Farisa niye: «Simon, a seŋ mətsikaka wu andaya.»

Simon a mbəday faya: «Tsik me, Miter.»

⁴¹ Yesu a gwaday: «Ndowe ye hay andaya sulo. Ndowe ye niye hay sulo aye na, gwedere i ndo fataya. Ndo neŋged na, ma hamiye kwar i suloy temerre zlam. I ndo neŋged ma hamiye suloy kuro kuro zlam.

⁴² Ane tuk na, ndo neheye sulo aye na, tə sla məheme gwedere i ndo niye bay. Ndo niye a gəratay ha gwedere ŋgay a nəteye neheye sulo aye tebiye.» Yesu a təkəray andza niye na, a gwaday: «Mə walaŋ tay neheye sulo aye mata wude ndo niye ka zal na, way?»

⁴³ Simon a mbəday, a gwaday: «Na dzala maa wuda ndo niye ka zal na, ndo nakə kwar i suloy faya temerre zlam aye.»

Yesu a gwaday faya: «Dedek, ka mbəda faya na, lele.»

⁴⁴ Tsa na, Yesu a mbəda me a diye i ŋgwas. A gwaday a Simon: «Simon ka ŋgatay a ŋgwas nakay

ba? Na yaw na, a gay yak d̄uh b̄əɖaw? Ada nəkar ka t̄əɖeŋew yam h̄ərwi məbere ha sik ga bay. Aya ane, ŋgwas nakay na, k̄ə berɛŋ na sik ga ta yam d̄əre ŋgay ada ka takad na ta məkwets i ḡər ŋgay b̄əɖaw?

⁴⁵ Nəkar, ka t̄əma ga a gay yak t̄ə məḡəse ga ka bo bay. Ane tuk na, neŋgeye na, kwa i madayaw ga kanan na, faya ma ḡəsiye ka bo sik ga.

⁴⁶ Nəkar na, ka mb̄əɖeŋ mal ka ḡər bay. Ane tuk na, neŋgeye na, ka mb̄əɖeŋ mal ka sik.

⁴⁷ H̄ərwi niye s̄ər ha na, mawuɖe bo ŋgay nak̄ə a wuɖa ga haladzay aye. A d̄a ha na, mezeleme ŋgay neheye a ge haladzay aye na, na p̄əsay ha tebiye. Ane tuk na, i ndo nak̄ə t̄ə p̄əsay ha mezeleme ŋgay tsekweŋ aye na, neŋgeye d̄ərmak a wuɖa ndo na, tsekweŋ d̄ərmak.»

⁴⁸ Tsa na, Yesu a gwad̄ay a ŋgwas niye: «Ŋgwas, mezeleme yak k̄ə p̄əsa.»

⁴⁹ Ndo niye hay faya ta ndiye wu m̄ənday dziye, t̄ə tsik mə walaŋ tay, t̄ə gwad̄: «Nakay i ŋgay ndo wuray a dza bo ka məp̄əsay ha m̄ənese a ndo aye?»

⁵⁰ Aya ane, Yesu a gwad̄ay a ŋgwas niye: «M̄əɖzal ḡər yak k̄ə mb̄əl kar ha. Do wu yak barbarra.»

8

Ndo neheye t̄ə pay b̄əzay a Yesu aye

¹ Ma d̄əba eye na, Yesu a ye a walaŋ i gay hay ta ḡəma hay. A ye a həhal mə d̄əma na, a d̄a ha Labara Ŋgwalak eye i B̄əy i Mb̄əlom mə d̄əma tebiye. Gawla ŋgay hay kuro ḡər eye sulo t̄ə paway b̄əzay.

² Ŋgwas neheye Yesu a həhar fataya ab̄əra fakalaw aye ta neheye a mb̄əl tay ha ab̄əra ma d̄əvats aye ta z̄əŋgal na d̄ərmak. N̄əteye na: Mari

nakə tə zalay Mari Magədala eye, Yesu a həhar faya abəra Fakalaw hay tasəla aye;

³ Zan ηgwas i Kuza nenğeyeye ndo məgəse dala i Herod; Suzan; ada ta ηgwas hay wal wal neheye ta dzənawa Yesu ta gawla ηgay hay tə wu tay hay aye.

Dzeke i ndo masləge

Mata 13.1-9; Markus 4.1-9

⁴ Ndo hay haladzay ti ye naha ma gəma hay wal wal. Yesu a ηgatay a ndo niye hay ti ye naha haladzay tə haya gər ka təv ηgay na, a tsikatay me ta dzeke a gwadətay:

⁵ «Ndo wuray a ndohwaw abəra mə gay. A həl hulfe ηgay a ye ha a pesl mata sləge. A ye naha na, a dazlay a masləge. Ahəl nakə faya ma kutsiye hulfe ηgay a guvah aye na, siye hay tə kuts ka tsakay i tsəved. Hulfe niye na, ndo hay ta mbərasla na, dīyen ηhay tə pala na tebiye.

⁶ Siye a dəd ka sik i pələd. Tə ndzohwaw na, kwayanηa tə kula heryew heryew. Tə kula na, hərwi ta huta yam ma bəd bay.

⁷ Nenğed a dəd a gay i dak. Dak niye hay tə gəl. Tsa na, dak niye hay tə ηgədətəsa na hulfe niye a ndzohwaw aye, kwa hulfe niye hay ta ge bo bay ada ta nah bay.

⁸ Ane tuk na, siye hay tə kuts ka təv lele eye. Tə ndzohwaw ada tə gəl. Tə gəl na, tə nah lele. Makwehe nəte na, wur eye faya temerre.»

Yesu a gwadətay sa: «Ndo nakə zləm andaya faya mətsəne aye na, mătə səne lele!»

Yesu a ge məsler ta dzeke na, hərwi mey?

Mata 13.10-17; Markus 4.10-12

⁹ Ma dāba eye na, gawla ŋgay hay ta tsətsah faya, tə gwadāy: «Dzeke nakə ka tsik aye na, a say məgwede mey?»

¹⁰ Yesu a mbədatay faya, a gwadāy: «Nəkurom na, Mbəlom kə dākum ha wu nakə maŋgaha eye ma bəy ŋgay aye. Ane tuk na, ndo siye hay ta tsəniye wu hay na, ta dzeke. Andza niye:

“Ta sliye mazəbe faya, ane tuk na, ta ŋgateye bay.

Ta sliye faya mətəne, ane tuk na, andza məgwede mey na, ta tsəniye bay.*”»

Yesu a da ha dzeke i ndo maslāge

Mata 13.18-23; Markus 4.13-20

¹¹ Yesu a gwadāy sa: «Dzeke nakay a say məgwede na, anaŋ: Hulfe na, bazlam i Mbəlom

¹² Ndo siye hay ta ndzəkit bo ta tsakay i tsəved nakə hulfe a kuts faya aye. Nəteye na, tə tsəne bazlam i Mbəlom. Tsa na, Fakalaw a yaw a buwa na bazlam i Mbəlom niye tə tsəne aye abəra mə dərev tay. A buwa na na, hərwi ada tāt dzala ha faya bay ada tāt təma bay.

¹³ Siye hay ta ndzəkit bo ta təv nakə bətekwew andaya faya haladzay bay aye. Tə tsəne bazlam i Mbəlom ada ta təma tə mənḡwese eye lele. Ane tuk na, ta huta məpe zləlay mə bazlam i Mbəlom bay. Dəretsətseh tə masəpete i Fakalaw a ndzatay a gər na, tə gər ha mədzele gər abəra ka Mbəlom.

¹⁴ Hulfe neheye tə kuts a gay i dak hay aye na, ta ndzəkit bo ta ndo neheye tə tsəne bazlam i Mbəlom aye. Ane tuk na, bor i mändzibəra, bor i zlele, ta bor i wu mekeleŋ eye hay wal wal a ye tay a bo. Wu niye hay tə ŋgədətəsa na bazlam i Mbəlom nakə mə

* **8:10** Ezay 6.9.

dārev tay aye. Bazlam i Mbəlom dərmaḱ kə huta məvəle hohway bay.

¹⁵ Hulfe nakə a kuts ka təv lele eye na, ta ndzəkit bo ta ndo neheye tə tsəne bazlam i Mbəlom aye na, tə pa na a dārev tay lele. Tə gay metsehe lele. Bazlam i Mbəlom a gəl mə dārev tay, tə nah lele.»

*Dzeke i lalam
Mata 4.21-25*

¹⁶ Yesu a tsikatay dzeke sa, a gwadətay: «Dada ndo ma zlaweye lalam ŋgay ma piye faya ako ada ma hurəkwiye faya gəse dāw? Kəgəbay ma piye na a dəba i sləlah dāw? Duh ma piye na na, ka wu məpe lalam hərwi ada ndo neheye ta fələkwiye a gay aye mâ dəvatay dzaydzay.

¹⁷ Sərum ha na, wu neheye maŋgaha eye hay aye na, ta zəbiye ŋgəray ŋgəray ta həpat. Ada wu neheye ndo hay tə sər bay aye na, ndo hay ta ta səriye mə dzaydzay.»

¹⁸ A gwadətay sa: «Gumay metsehe a mətsəne wu nakə ka pawumay zləm aye. Hərwi ndoweye kə pay zləm lele na, Mbəlom ma səkahiye ha mətsəne ada mâ tsəne lele. Ane tuk na, ndo nakə a say mətsəne bay aye na, kwa tsekweŋ eye nakə a tsəne aye na, ta buwiye na.»

*Ndo i Yesu hay
Mata 12.46-50; Markus 3.31-35*

¹⁹ May i Yesu ta malamar i Yesu hay ta pəla na Yesu. Ta pəla na na, ta huta na Yesu. Ane tuk na, ta ndisl ka təv ŋgay bay hərwi ndo hay haladzay ka tsəved.

²⁰ Tə gwaḡay a Yesu: «May yak ta malamar yak hay, nəteye ma bəra faya ta tsətsahiye kar. A satay mənḡataka.»

²¹ Ane tuk na, Yesu a mbəḡatay faya, a gwaḡatay: «May ga ta malamar ga hay na, ndo neheye faya ta pay zləm a bazlam i Mbəlom ada faya ta giye wu nakə bazlam i Mbəlom a tsik aye.»

Gəḡaŋ i Yesu na, a ze mətasl

Mata 8.23-27; Markus 4.35-41

²² Pat wuray na, Yesu a gwaḡatay a gawla ŋgay hay: «Tsalakwa a kwalalaŋ i yam takwa a diye i dəlov neŋḡed.» Tsa na, tə tsal a kwalalaŋ i yam, ti ye.

²³ Ahəl nakə faya ta diye ka gər i yam aye na, Yesu a ndzahəra. A ndzahəra na, kwayaŋŋa mətasl a vəzl ka gər i dəlov niye ta gəḡaŋ. Tsa na, kwalalaŋ i yam a rah ta yam mazlambar ta kutsiye a yam.

²⁴ Gawla ŋgay hay ta həndzəd ka təv ŋgay. Ta wuda ka bo, ta pədeke ha Yesu abəra ka məndzehəre. Tə gwaḡay: «Bəy may, Bəy may, ka mətakweye!»

Tsa na, Yesu a pədeke, a gay me a mətasl ada a yam. Kwayaŋŋa mətasl a ndza dədik. Məbəle i wuray kwa tsekweŋ andaya sa bay.

²⁵ Yesu a gwaḡatay a gawla ŋgay hay: «Ka yum ha mədzał gər kurom aye a ŋgay!»

Ane tuk na, ta dzədzar haladzay. A gatay hərbaḡəkka. Tə gwaḡ mə walaŋ tay: «Nakay na, ndo wuray? A gatay me a mətasl ta yam na, tə gəsay me aye!»

Gəḡaŋ i Yesu na, a ze i Fakalaw

Mata 8.28-34; Markus 5.1-20

26 Yesu ta gawla ṅgay hay tə ndisl a gəma i Geraseni nakə ta diye i dəlov niye tə zalay dəlov i Galile aye. Niye na, bəse kame i dala i Galile.

27 Yesu a mbəzlaw abəra mə kwalalan i yam na, ndo wuray a ndzawa ma wuzlahgəma, a ṅgatay a Yesu na, a yaw ka təv ṅgay. Ndoweeye niye na, gər a vuway. Kə ndza haladzay a pawa ka bo peteked sa bay ada a hənawa mə gay bay sa tsa. Ane tuk na, a hənawa mə walan i tsəvay hay.

28 A ṅgatay a Yesu na, kwayanṅa a wuda ta gədan. A kal ha bo kame i Yesu. Tsa na, a gwadāy: «Nəkar na, Yesu Wawa i Bəy Mbəlom Fetek. Ka wuda ka neṅ na, mey? Amboh kâ geṅ wuray bay tey.»

29 A tsik andza niye na, hərwi Yesu a gwadaway a fakalaw: «Dara abəra mə bo i ndo nakay.»

Tə dzawaway na sik tə səselek ada tə paway tsalalaw a həlay. Ane tuk na, a ṅgəzlahawa ha wu niye hay tə dzawawa na aye ndərtsətsətse ada fakalaw a yawa ha a təv dəren aye hay abəra mə walan i gay, a kəsaf.

30 Yesu a tsətsah faya, a gwadāy: «Məzele yak na, way?»

Fakalaw niye a mbəday faya a gwadāy: «Məzele ga na, Haladzay.» A tsikay a Yesu andza niye na, hərwi nəteye haladzay mə bo i ndo niye.

31 Fakalaw niye hay tə gay amboh a Yesu hərwi ada mâ kuts tay a bəd nakə kutsik bagwar eye aye bay.

32 Ka təv eye niye na, mədəras hay andaya faya ta pəliye wu mənday tay hay ma tsaholok wuray. Fakalaw niye hay mə bo i ndo niye tə gay amboh a Yesu hərwi ada mâ vəlatay tsəved məfələkwe a bo i

madəras niye hay. Yesu a vəlatay tsəved mede a bo i madəras niye hay.

³³ Tsa na, fakalaw niye hay ti yaw abəra mə bo i ndo niye ti ye, tə fələkwa a bo i madəras hay. Madəras niye haladzay aye ta hwayaw abəra ka mahəmba niye. Ti yaw tə kuts a dəlov niye tebiye, tə dze a dəma.

³⁴ Ndo mətsəkure madəras niye hay tə ηgatay andza niye na, ta hway, ti ye a wuzlahgəma mata dətay ha labara niye a ndo hay ada a ndo neheye nəteye dərəη ta wuzlahgəma aye hay.

³⁵ Tsa na, ndo hay tə tsəne na, ti yaw mata zəbe naha ka wu nakə a ge bo aye. Ti yaw tə ndislew ka təv i Yesu na, tə ηgatay a ndo niye fakalaw hay ti yaw abəra mə bo ηgay aye mandza eye ka təv i Yesu. Anəke na, peteked ka bo ada neηgeye lele, andza nakə a ndzawa aye sa bay. Tə ηgatay andza niye na, ta dzədzar.

³⁶ Ndo neheye labara i gər mavuwe a ge bo ka dərə tay aye nəteye dərmaκ ta təkəratay labara eye a ndo niye hay ti ye naha, nəteye ta ηgatay təbey aye. Gər mavuwe niye a mbəl kəkay na, ta təkəratay.

³⁷ Tə tsəne na, ndo i dala i Geraseni niye tebiye ta tsətsah ka Yesu tə gwadəy: «Do abəra ka dala may» hərwi ta dzədzar haladzay. Tsa na, Yesu a tsal a kwalalaη i yam hərwi mede abəra ka dala niye.

³⁸ Ndo nakə fakalaw hay ti yaw abəra mə bo ηgay aye, a gay amboh a Yesu ada Yesu mâ vəlay tsəved mâ zəηgal na. Ane tuk na, Yesu kə vəlay tsəved ka məpay bəzay bay. A gwadəy:

³⁹ «Do a mətagay yak! Təkəratay a ndo hay wu nakə Mbəlom a ge hərwi yak aye, kwa tsekweη ka

gər ha faya abəra bay.» Tsa na, ndo niye a ye a təkər wu nakə Yesu a ge hərwi ŋgay aye ma wuzlah gay tebiye.

Gədanj i Yesu na, a ze dəvats hay ada a ze mədahanj

Mata 9.18-26; Markus 5.21-43

⁴⁰ Yesu a maw ma diye i dəlov a diye neŋged na, ndo hay haladzay faya ta həbiye na. Ndo niye hay tə ŋgatay a Yesu na, ta təma na lele.

⁴¹ Tsa na, ndo wuray tə zalay Dzayrus a ye naha dərma. Neŋgeye na, bəy i gay i maɗuwule me. A ye naha a dəkway gurmets a huvo a Yesu. A gay amboh a Yesu, a gwadaj: «Amboh kâ ma a gay ga tey.»

⁴² A say Yesu mâ ye a gay ŋgay na, hərwi dem ŋgay andaya nəte məve ŋgay ma giye kuro gər eye sulo. Dem eye niye na, bo a wur faya ma mətiye.

Ahəl nakə Yesu faya ma diye na, ndo hay haladzay faya ta ŋgəɗtsiye na kwa tə waray kwa tə waray.

⁴³ Ŋgwas wuray andaya dərma. Ŋgwas eye niye na, dəvats eye. Bambaz a mbəɗawayaw abəra mə huɗ. Dəvats eye niye kə ndza faya məve kuro gər eye sulo. Kə dze ha zlele ŋgay haladzay a gay i ndo i sidem hay. Ane tuk na, ndəray nəte kə sla faya məmbəle ha bay.

⁴⁴ A ye a walaŋ i ndo niye hay. Tsa na, a həndzəd ka təv i Yesu ta dəba, a lamay a me i peteked i Yesu. Kwayaŋŋa bambaz nakə a mbəɗawayaw faya abəra aye a tərəts. A huta zay.

⁴⁵ Yesu a tsətsah, a gwad: «Maa lemenj, way?» Nəteye tebiye tə sər maa lamay way na, tə sər bay.

Piyer a gwaday: «Bəy ga, ka gwadiye “Maa lemenj way” na, ka ngatay tə lawara kar ada faya ta ngədətisiye kar kwa tə waray kwa tə waray təbədew.»

⁴⁶ Aya ane tuk na, Yesu a gwad: «Ndəray kə lemenj, hərwi na sər ha gədanj ki yaw abəra mə bo ga.»

⁴⁷ Ngwas niye a sər ta huta na na, a ye ka təv i Yesu tə madzədzere eye. A ye a dəkway gurmets a huvo a Yesu. A təkəray, a lamay hərwi mey ada a mbəl kwayanɲa na, a təkəray kame i ndo niye hay tebiye.

⁴⁸ Yesu a gwaday: «Dem ga, mədzal gər yak kə mbəl kar ha. Do wu yak barbarra.»

⁴⁹ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikeye a ngwas niye andza niye na, ta sləraw ndo abəra mə gay i bəy i gay i maɟuwule me niye tə zalay Dzayrus aye. A yaw a gwaday: «Dem yak kə mət. Kâ wurday me a Miter sa bay.»

⁵⁰ Ane tuk na, Yesu kə tsəne, a gwaday a Dzayrus: «Kâ dzədzar bay, dzala ha ka neɲ tsa na tsiy, dem yak ma mbəliye.»

⁵¹ Tə ndisl naha a gay i Dzayrus na, kə vəlatay tsəved a ndo hay məfələkwe a gay bay. Ti ye na, ta Piyer, Yuhana ta Yakuba dəkdək tsa ta bəba ada ta may i wawa.

⁵² Mə gay i mədahanj niye na, ndo hay tebiye tanɟof tanɟof, siye faya ta ndəviye kudā hərwi wawa niye a mət aye. Yesu a ye naha na, a gwadatay: «Kâ tuwum bay. Dem nakay na, kə mət bay, neɲgeye mandzahəra eye.»

⁵³ Ane tuk na, ndo niye hay tə ngwasay dəla mə gər, tə sər lele dem niye na, kə mət.

⁵⁴ Yesu a ye naha na, a gəs na dem niye mə həlay ada a gwadāy ta gədaŋ: «Wawa, lətse!»

⁵⁵ Dem niye a mbəl. Kwayaŋŋa a lətse tsəkwaɗ. Yesu a gwadāy: «Vələmay wu mənday.»

⁵⁶ Tsa na, bəba ta may i wawa a gatay hərbaḅəkka. Ane tuk na, Yesu a gwadāy: «Wu nakay a təra aye na, kâ tsikumay a ndəray bay.»

9

*Yesu a slər gawla ŋgay hay kuro gər eye sulo
Mata 10.5-15; Markus 6.7-13*

¹ Pat wuray na, Yesu a zalatay a gawla ŋgay hay kuro gər eye sulo, a hayatay gər. A vəlatay gədaŋ ta məzlaḅ ka mahəhere fakalaw hay abəra ka ndo hay tebiye ada məmbəle tay ha abəra ma dāvats tay hay.

² Ma sləriye tay ha na, mata da ha Bəy i Mbəlom ada məmbəle tay ha ndo hay.

³ A tsikatay me a zləm, a gwadāy: «Ka deyum-eye na, kâ zlum wuray a həlay bay tebiye. Kwa sakwal, kwa gwezem, kwa wu mənday, kwa suloy ada kwa way mâ zla peteked i məkelkabo sulo bay.

⁴ Ka ndislum a gəma nakə ka deyumeye a dəma aye na, ndzum mə gay nakə ta təma kurom tə mənḡwese aye. Kâ yum kurom abəra mə gay niye bəse tsa bay. Ndzum mə dəma hus a pat nakə ka deyumeye a gəma mekelen eye.

⁵ Ada ma gəma nakə ta wuɗa matəme kurom təbey aye na, dum abəra ma gəma tay. Ahəl nakə nəkurom ka tsəved mazlambar ka gərume ye ha tsəved i gəma niye na, tətəkum ha bətekewew i gəma

tay abəra ka sik kurom hay. Niye na, ta səriye ha ta təma kurom bay.»

⁶ Yesu a ndəvatay ha bazlam ŋgay niye na, tə həl bo ti ye tuk. Ti ye na, ta həhal ma gəma hay tebiye. Tə dā ha Labara Ŋgwalak eye. Tə mbəl tay ha ndo i dəvats hay kwa mənḡay mənḡay.

Herod a dzədzar

Mata 14.1-12; Markus 6.14-16

⁷ Azlakwa bay, Herod neŋgeye bəy ka dala i Galile, a tsəne wu nakə faya ma giye bo aye na, a vəlay mədzał gər haladzay. Hərwi ndo hay tə gwad: «Yuhana madzəhuḡe ndo a yam kə mbəlaw abəra ma mədahaŋ.»

⁸ Siye hay tə gwad: «Ma giye maa yaw na, Eliya.»

Siye hay tə gwad sa: «Neŋgeye na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom nəte mə walaŋ i ndo mədə ha bazlam i Mbəlom niye hay ahəl niye a lətsew abəra ma mədahaŋ.»

⁹ Ane tuk na, Herod a gwad: «Yuhana na, maa dəs faya abəra gər na, neŋ. Ada ndo nakay na tsəne ndo hay faya ta tsikiye faya na, way?»

Tsa na, a pəla tsəved mənḡatay a Yesu.

Tapa i dafzlam tə kəlefsulo

Mata 14.13-20; Markus 6.30-44; Yuhana 6.1-14

¹⁰ Anəke na, ndo i maslaŋ hay tə maw tuk. Tə maw ka təv i Yesu ta təkəray wu nakə tə gaw aye. Ma dəba aye na, Yesu ta ndo i maslaŋ ŋgay hay ti ye abəra ka təv niye. Ti ye a təv aye andaya bəse ta gəma nakə tə zalay Betesayda aye.

¹¹ Ane tuk na, ndo hay ta sər fataya. Tsa na, tə patay bəzay. Yesu a ŋgatay na, a təma tay ha. A

ɗatay ha Bøy i Mbəlom ada a mbəl tay ha ndo i ɗəvats hay.

¹² Mazlambar huwa faya ma giye na, gawla i Yesu hay ta həndzəd ka təv i Yesu. Ti ye naha tə gwadáy: «Gwadatay a ndo neheye na, tâ ye a wuzlahgəma ada a gay i ndo neheye tə mbay naha a wuzlahgəma aye. Tâ ye mata həne mə ɗəma ada mata nde wu mənday bəna, kəkay? Hərwi nəkway anaŋ na, ma təv nakə dərəŋ aye.»

¹³ Ane tuk na, Yesu a gwadátay: «Nəkurom eye vəlumatay wu mənday!»

Ta mbəday faya, tə gwadáy: «Tapa i makwala andaya na, zlam ada kələf hay sulo tsa. A saka na, nəmaâ ye mata səkəməw wu mənday hərwi ndo neheye tebiye ɗaw?»

¹⁴ Ndo neheye tebiye ka təv i Yesu aye na, hasləka hay ta giye gwezem zlam.

Yesu a gwadátay a gawla ŋgay hay: «Dum gwadumatay a ndo hay tâ ndza ka dala. Tâ ndza bəruk i ndo kuro kuro zlam, kuro kuro zlam.»

¹⁵ Tsa na, gawla ŋgay hay ta təma wu nakə a tsikatay aye. Ti ye tə tsikatay a ndo niye hay andza niye. Tə ndza bəruk kuro kuro zlam, kuro kuro zlam.

¹⁶ Tsa na, Yesu a həl tapa i makwala zlam tə kələf niye hay sulo aye. A zəba ɗəre a mbəlom ada a gay naha sise a Mbəlom hərwi wu mənday niye. A ŋgəna ha ada a vəlatay a gawla ŋgay hay hərwi ada nəteye dərmaƙ tâ ŋgənatay a ndo hay.

¹⁷ Gawla i Yesu hay ta ŋgənatay wu mənday niye a ndo hay. Kwa way a nda wu mənday niye ka mərəhe. Tə hayay gər a bəmalə nakə a zəkaw aye na, a rah gwanj hay kuro gər eye sulo.

Dedek eye Yesu na, way?

Mata 16.13-19; Markus 8.27-29

18 Pat wuray na, Yesu faya ma dūwuliye me mahəŋgeye. Gawla ŋgay hay ti ye ka təv ŋgay. Tə ndisl naha na, Yesu a tsətsah fataya, a gwadətay: «Ndo hay tə gwad fagaya, neŋ na, way?»

19 Ta mbəday faya, tə gwaday: «Siye hay tə gwad nəkar na, Yuhana madzəhuḅe ndo a yam. Ndo mekeleŋ eye hay tə gwad nəkar na, Eliya. Siye hay tə gwad nəkar na, nəte mə walaŋ i ndo məde ha bazlam i Mbəlom niye hay ahəl niye a lətsew abəra ma mədahaŋ.»

20 Yesu a tsətsah fataya, a gwadətay: «Ada nəkurom ka gwadum i kurom, neŋ na, way?»

Tsa na, Piyer a gwaday: «Nəkar na, Kəriste, ndo nakə Mbəlom a sləraw aye.»

21 Tsa na, Yesu a gatay me, a gwadətay: «Kā dūmay ha a ndəray bay.»

22 A gwadətay sa: «Neŋ Wawa i Ndo na, kutoŋ na siye dəretsətseh haladzay. Madugula i Yahuda hay, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye na, nəteye ta wuḍiye ga bay. Ta kaliye ga ha, ta ta kəḍiye ga. Ane tuk na, na həniye sulo mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahaŋ.»

Məpay bəzay a Yesu na, kəkay?

Mata 16.20-28; Markus 8.30-9.1

23 Tsa na, Yesu a zalatay a ndo hay ta gawla ŋgay hay ka təv ŋgay. A gwadətay a nəteye tebiye: «A say a ndoweye məpeŋ bəzay na, mâ gər ha wu nakə a say a dərev ŋgay aye. Mâ zla mayako mazləlmbada eye ada mâ peŋ bəzay pat pat.»

24 Andza niye, ndo nakə a say mətəme ha məsəfəre ŋgay aye na, ma dziye ha dūh. Ane tuk na, ndo nakə ma dziye ha məsəfəre ŋgay hərwi ga aye na, ma təmiye ha dūh.

25 Tadə ndoweye kə huta zlele i məndzibəra tebiye a neŋgeye, ane tuk na, kə dze ha məsəfəre ŋgay na, ŋgama ŋgay aye na, mey?

26 «Tadə ndoweye ka kərah ga ada kə dətay ha bazlam ga a ndo hay bay na, neŋ dərmaŋ na ta kərahiye na. Na ta kərahiye na na, ahəl nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweye ta məzlaḅ ga ada ta məzlaḅ i Bəba Mbəlom ada ta gawla i Mbəlom hay aye.»

27 Yesu a gwadətay sa: «Sərum ha na, ndo siye hay mə walaŋ kurom neheye anəke kanaŋ aye, nəteye na, ta mətiye zuk bay. Ta ta mətiye na, ta ŋgateye tə dərə tay a Bəy i Mbəlom nakə ma ləviye bəy ŋgay ta gədaŋ aye təday.»

Bo i Yesu a mbəda

Mata 17.1-8; Markus 9.2-8

28 Ma dəba i bazlam ŋgay niye a tsik aye a ndza məhəne tsamahkar na, a zalay a Piyer, a Yuhana, ada a Yakuba, ti ye tə tsal a mahəmba. Ti ye a dəma na, mata dūwule me.

29 Ahəl nakə Yesu faya ma dūwuliye me aye na, dərə ŋgay a mbəda. Peteked ŋgay a mbəda herre kudəkudək, a sləda haladzay.

30 Kwayaŋna, ndo hay sulo ti yaw ka təv ŋgay. Nəteye faya ta tsikiye me. Ndowneye niye hay na, Musa ta Eliya.

31 Ti yaw na, tə dzaydzay i Mbəlom. Tə tsik ka məsler i Yesu nakə ma ta ndəviye ha ta mədahaŋ ŋgay ma Zerozelem aye.

³² Ahəl nakə ndo niye hay sulo aye faya ta tsikiye me ta Yesu aye na, Piyer ta ndo neheye nətēye dziye na, nətēye mandzahəra eye. Ane tuk na, ta pədeke abəra ka məndzehəre. Ta pədeke na, tə ɲgatay a dzaydzay i Yesu ada tə ndo niye hay sulo malətsa eye hay ka təv i Yesu aye.

³³ Ka təv nakə ndo niye hay ta diye wu tay abəra ka təv i Yesu aye na, Piyer a gwad̄ay a Yesu: «Bəy ga! Lele na, ndzakwa kanan̄. Nəmaa kəruwakumeye madzawadzawa mahkar, nətē i yak, nətē i Musa ada nətē i Eliya.» Piyer a tsik andza niye na, a sər wu nakə ma tsikiye bay.

³⁴ Ahəl nakə faya ma tsikiye andza niye na, pazlay a mbəzlaw a dərəzl tay ha dezəgələm. Gawla i Yesu niye hay mahkar eye tə ɲgatay a pazlay niye a dərəzl tay ha aye na, ta dzədzar haladzay.

³⁵ Ma pazlay niye na, mətsike me a tsənew abəra mə dəma, a gwad̄: «Nakay na, wawa ga. Na zla na, neɲgeye. Pumay zləm a wu nakə ma tsikakumeye!»

³⁶ Ma dəba i bazlam niye, tə ɲgatay na, a Yesu mahəɲgeye. Gawla i Yesu niye mahkar aye wu nakə tə ɲgatay aye na, ta təkəray a ndəray zuk bay. Tə ndza wu tay tete.

*Yesu a mbəl ha wawa wuray mahorvov a gay
Mata 17.14-18; Markus 9.14-27*

³⁷ Tədœ eye na, Yesu ta gawla ɲgay niye hay mahkar aye, tə mbəzlaw abəra mə mahəmba. Faya ta mbəzlaweye na, ndo hay haladzay ti yaw mədze gər tə Yesu.

³⁸ Mə walan̄ i ndo niye haladzay aye na, ndoweye andaya a pa bo ka mawude. A gwad̄: «Miter!

Amboh zəba ka wawa ga nakay tey! Wawa ga mekelenj eye andaya bay. Nenjeyeye nəte ngwenj.

³⁹ Fakalaw a gəsawa na. A gəsawa na na, ta gədanj. A wudawa ka bo ada a kalawa ha ka dala bəra bəra. Makukufay a yawaw ka bazlam. A gawa ha dəretsətseh haladzay ada a yawa faya abəra bəse bay.

⁴⁰ Na gatay amboh a gawla yak hay tâ həhar faya abəra fakalaw tey na, tə mba faya bay.»

⁴¹ Yesu a tsəne andza niye na, a wuda, a gwad: «Nəkurom neheye anəke, ka dzalum ha ka Mbəlom bay aye. Na zliye ngatay hərwi kurom na, məndze hadzəgay. Ahe! Do, zla ahaya wawa yak eye kananj!»

⁴² Tsa na, Bəba i wawa a ye a zla ahaya wawa niye. Ahəl nakə wawa niye ma ta husiye naha ka təv i Yesu kədiyya na, mahorvov a kal ha ka dala bəra. A tambolom ha ka dala ta gədanj.

Kwayanja Yesu a ngərəz ka mahorvov niye. A mbəl ha wawa ada a vələy ha a bəba ngay.

⁴³ Ndo niye hay tebiye ka təv niye a gatay hərbaəbəkka. Tə gwad: «Ta dedek Mbəlom na, gədanj eye.»

Yesu a da ha mədahanj ngay

Mata 17.22-23; Markus 9.30-32

Nəteye tebiye a gatay hərbaəbəkka. Yesu a gwadatay a gawla ngay hay:

⁴⁴ «Wu nakə na dakumeye ha anəke aye na, pum na a wuzlah i mədzal gər kurom lele: Nej Wawa i Ndo na, ta gəsiye ga, ta vələteye ga ha a həlay a ndo hay.»

⁴⁵ Ane tuk na, gawla ngay hay ta tsәне bazlam ngay niye bay. Mәtsәне ngay eye andza mәgwede kәkay na, mangaha eye hәrwi ada tә tsәне bay. Ada zluwer a gatay matsәtsehe ka Yesu ka gәр i bazlam eye niye.

Matәme wawa hay

Mata 18.1-5; Markus 9.33-37

⁴⁶ Gawla i Yesu hay ta dazlay mәkәdә wuway mә walaᅇ tay. Tә kәd wuway na, mәsәр ha bagwar eye mә walaᅇ tay na, way?

⁴⁷ Ane tuk na, Yesu a sәratay naha ka wu nakә tә dzala aye. Tsa na, a zla wawa. A lәtse ha ka tәv ngay.

⁴⁸ A gwadәtay: «Ndowe ye ka tәma na wawa nakay lele hәrwi nakә a wudә ga aye na, a tәma na, neᅇ. Ndowe ye ka tәma ga na, a tәma na, ndo nakә a slәra ga ahaya aye. Hәrwi ndo nakә wawa eye mә walaᅇ kurom aye, maa tәra bagwar eye na, neᅇge ye duh.»

Ndo nakә kә neᅇ dәre bay aye na, ndo ga

Markus 9.38-40

⁴⁹ Ma dәba eye na, Yuhana a gwadәtay: «Bәy Maduweᅇ, nәmaa ngatay a ndowe ye faya ma hәhariye fakalaw abәra ka ndo ta mәzele yak. A samay haᅇ mәgay me hәrwi neᅇge ye na, mә walaᅇ kway bay.»

⁵⁰ Ane tuk na, Yesu a mbәdәy faya a gwadәtay: «Kә gumay me bay. Hәrwi ndo nakә kә nakum dәre bay aye na, neᅇge ye ndo kurom.»

Yesu a ye a Zerozelem

51 Həlay nakə kutonj Yesu ma diye abəra ka məndzibəra aye mazlambar kə ndislew. Tsa na, a həl bo ta dedək eye mede a Zerozelem.

52 A slər ndo i məsler ɲgay hay kame. Ti ye naha tə fələkwa a gəma i Samari hərwi mede mələve ha bo tə mede i Yesu nakə ma diye a dəma aye.

53 Ane tuk na, ndo i gəma niye hay ta wuda mâ ye naha a gəma tay bay. Ta wuda bay na, hərwi nakə faya ma diye ta diye i Zerozelem aye.

54 Yakuba ta Yuhana tə tsəne andza niye na, tə gwadəy a Yesu: «Bəy Maduweɲ! A saka na, nəmaâ tsətsahaw ako mə mbəlom mâ mbəzlaw fataya matəma tay ha abəra mə dəma dāw?»

55 Yesu a tsəne me tay niye na, a mbəda me ka təv tay a gatay me.

56 Tsa na, ti ye a gəma mekelenj eye.

Gawla i Yesu hay tə vəl bo tay peteh ka məpay bəzay a Yesu

Mata 8.19-22

57 Ahəl nakə nəteye ka tsəved faya ta diye na, ndo wuray a yaw ka təv i Yesu, a gwadəy: «Kwa a ɲgay ka diye na, na pakeye bəzay.»

58 Yesu a gwadəy: «Mezerew hay na, bəd tay andaya hərwi məhəne mə dəma, diyeɲ hay dərmaɲ gay tay andaya. Ane tuk na, neɲ Wawa i Ndo na, təv ga andaya nakə na həniye mə dəma hərwi mazəzukwe bo aye bay.»

59 Yesu a gwadəy a ndo mekelenj eye: «Peɲ bəzay.»

Ane tuk na, ndo niye a gwadəy a Yesu: «Bəy ga! Vələɲ tsəved nâ ye, nâ la na bəba ga təday.»

⁶⁰ Yesu a mbəɗay faya a gwad̄ay: «Gər ha mədahaŋ hay tâ la bo tay. Nəkar, do ta da ha Bəy i Mbəlom.»

⁶¹ Ndo mekeleŋ eye a yaw ka təv i Yesu sa a gwad̄ay: «Bəy Maduweŋ, neŋ na, na pakeye bəzay. Aya ane, vələŋ tsəved̄ nâ ye, nâ tsikatayaw me a ndo i gay ga hay təday.»

⁶² Yesu a da ha parakka, a gwad̄ay: «Ndoweye faya ma fətiye tə sla hay na, ma sliye faya mazəbe d̄are ta d̄aba bay. Andza niye ndoweye niye na, ma sliye faya mäge məsler i Bəy i Mbəlom bay.»

10

Yesu a slər tay ha gawla ŋgay hay kuro kuro tasəla gər eye sulo

¹ Ma d̄aba eye na, Yesu a pala gawla ŋgay mekeleŋ eye hay kuro kuro tasəla gər eye sulo hərwi məsləre tay ha. A slər tay ha na, sulo sulo kame ŋgay, a wuzlahgəma hay tebiye ada a təv neheye bo ŋgay eye a say mede a d̄ama aye d̄ərmak.

² A pala tay ha na, a gwad̄atay: «Wu mənday andaya haladzay məpele ka dala. Ane tuk na, ndo məpele na abəra ka dala na, nəteye haladzay bay. Hərwi niye, gumay amboh a ndo i guvah mâ səkah ha ndo i məsler hay hərwi məpele wu mənday abəra ka dala.

³ «Dum! Na sləriye kurom ha na, nəkurom ka tərūm andza wawa i təbaŋ hay a wuzlah i ndo neheye nəteye andza kəra i pesl hay aye.

⁴ Ka deyumeye na, kâ həlum suloy a həlay bay, kâ zlum bəboro bay, kâ həlum tahərak kurom hay a sik bay, kâ lətsum ka tsəved̄ hərwi mətsikay me a ndo bay.

⁵ «A gay nakə ka deyumeye a dəma aye na, lahum mægweđe: “Zay mâ ndza ka gay nakay.”

⁶ Tadə ndəray ka təma kurom mə gay niye lele na, zay kurom ma ndziye ka gay niye. Tadə ka təma zay kurom bay na, mum ha zay kurom.

⁷ Ndo nakə ka təma kurom aye na, ndzum mə gay ŋgay. Wu nakə ta vəlakumeye na, ndayum, ada sum wu məse nakə ta vəlakumeye, hərwi ndo mäge məsler na, kutoŋ ma hutiyə merəbe ŋgay.

⁸ «Tadə ka ndislum a wuzlahgəma waray waray ta təma kurom na, ndayum wu nakə ta vəlakumeye.

⁹ Mbəlum tay ha ndo i dəvats niye hay ma gəma niye ada kâ gwadumatay a ndo i gəma niye hay: “Bəy i Mbəlom ka həndzədaw fakuma.”

¹⁰ Ane tuk na, kâ yum kwa a gəma waray, waray, ta təma kurom bay na, dum kurom abəra ma gəma niye. Dum ka tsəved ada gwadumatay a ndo hay tebiye:

¹¹ “Burhway i gəma kurom nakay a mətsamay ka sik aye na, nəmaa tətəkwakum na kurom. Duh bay! Sərum ha na, Bəy i Mbəlom ka həndzədaw fakuma.”

¹² Sərum ha pat i sariya i Mbəlom na, sariya i ndo i gəma niye na, ma ziye i gəma i Sodom.*»

*Dəretsətseh ka gəma neheye ta təma Yesu bay aye
Mata 11.20-24*

¹³ Yesu a gwad sa: «A nəkurom ndo i gəma i Koraziŋ hay, tuwum bo kurom, hərwi dəretsətseh ka gər kurom! A nəkurom ndo i gəma i Betesayda hay, tuwum bo kurom hərwi dəretsətseh ka gər

* **10:12** Madazlay i wu hay 19.1-29.

kurom. Hərwi tadə masuwayaŋ neheye na ge mə gay kurom aye nâ ge ma gəma i Tir ta gəma i Sidon na, atay na, ndo i gəma niye hay ta dzaliye bo tay ta tuwiye, ta pa ka bo tabay manasa eye ada ta kutsiye bətekweŋ maləməts a gər hərwi mədə ha na, ta gər ha mezeleme tay.

¹⁴ Hərwi niye, pat nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, sariya kurom ma diye me ma ziye i ndo i gəma i Tir ta Sidon.

¹⁵ «Nəkurom ndo i gəma i Kafernahum hay, ka dzalum nəkurom na, Mbəlom ma ta həliye kurom a mbəlom wal daw? A'ay! Nəkurom düh na, Mbəlom ma ta mbəzliye kurom ha na, a təv mändze i mədəhaŋ hay.»

¹⁶ Yesu a gwadətay a gawla ŋgay sa: «Ndoweye kə pa zləm ka bazlam kurom ada ka təma na, a təma na, neŋ. Ndoweye ka təma kurom bay na, a təma bay na, neŋ. Ndoweye ka təma ga bay na, a təma bay na, ndo nakə a sləra ga ahaya aye.» Ndoweye neheye kuro kuro tasəla gər eye sulo aye ti ye.

Gawla i Yesu neheye kuro kuro tasəla gər eye sulo aye tə maw

¹⁷ Anəke na, gawla i Yesu niye hay kuro kuro tasəla gər eye sulo aye tə maw tuk. Tə maw na, tə mənŋwese eye mə dərev tay lele. Tə gwadətay a Yesu: «Bəy Maduweŋ, kwa fakalaw hay ta rəhamay ha gər tə məzele yak.»

¹⁸ Yesu a mbədətay faya a gwadətay: «Na ŋgatay a Fakalaw a dədəw mə gəma andza mawutsədə i Mbəlom.

¹⁹ Anaŋ tsənum! Na vələkum gədaŋ ka mandəresle tay ha dədə hay ta hərdədə hay ada

ka mandaresle na gədan i ndo mone dore kurom tebiye. Wuray kwa tsekwen ma gakumeye bay.

²⁰ Ane tuk na, ka ngwasum herwi nakə fakalaw hay ta rahakum ha ger aye bay. Ngwasum duh na, herwi mzele kurom hay mawatsa eye mə mbəlom.»

Yesu a ngwasa

Mata 11.25-27, 13.16-17

²¹ Kwayanŋa Məsəfəre Tsədanŋa eye a rahay a bo a Yesu. Tsa na, a wuda tə mənɣwese eye, a gwad: «A nəkər Bəba Mbəlom, ndo mələve magərmbəlom ta dala, na gaka sısə herwi nəkər ka datay ha wu nakə mangaha eye a ndo neheye tə sər wuray bay aye, ada ka ngaha abəra ka ndo i ndaraw hay ta ndo neheye nəteye tə sər wu aye. Ayaw, Bəba Mbəlom, a yaka a ger a nəkər herwi m̄a ge bo andza niye.»

²² Yesu a gwad sa: «Bəba ga kə vələŋ wu hay tebiye. Wawa i Mbəlom way na, ndəray a sər bay. Maa sər na, Bəba Mbəlom nəte ngwen. Ada Bəba way na, ndəray a sər bay. Maa sər na, neŋ wawa ngay ada maa sər na ndo neheye a seŋ mədatay ha aye.»

²³ Tsa na, Yesu a mbəda me ka təv i gawla ngay hay, a gwadatay a nəteye mahəteye: «Ngwasum herwi wu nakə faya ka ngatumay aye!

²⁴ Herwi sər um ha na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay ta bəy hay haladzay a satay ha be mənɣatay a wu nakə faya ka ngatumeye, ane tuk na, ta ngatay bay. A satay mətsəne wu nakə faya ka tsənumeye, ane tuk na, ta tsəne bay.»

Dzeke i ndo i Samari

25 Ndo mædzanḡawa bazlam i Mbəlom mapala eye andaya ka təv eye niye dərmak. A lətse a tsətsah ka Yesu, a gwaḡay: «Miter, na giye na mey, nakə ada nā huta sifa nakə ma ndəviye bay aye? A tsikay andza niye na, hərwi məhəle faya abəra suwat.»

26 Yesu a gwaḡay: «Ka dzaḡa mə dərewel i Musa, a gwaḡ na, kəkay?»

27 Ndo niye a mbəḡay faya: «A gwaḡ na: “Wuḡa na Bəy Maduweḡ Mbəlom yak tə dərev yak tebiye, ta məsəfəre yak tebiye, ta gədaḡ yak peteh, ada tə metsehe yak tebiye.†” Ada: “Wuḡa ndo i məḡeḡ yak dərmak andza ka wuḡa na gər yak.‡”»

28 Yesu a gwaḡay: «Təḡe! Ka mbəḡa faya lele. Ge andza niye ada ka hutiyə məsəfəre.»

29 Ane tuk na, ndo mædzanḡawa bazlam i Mbəlom mapala eye niye a say məgwaḡay a gər ḡgay na, neḡgeye ndo i dedək. A tsətsah ka Yesu a gwaḡay: «Ada matəra ndo nakə na wuḡiyə andza neḡ aye na, way?»

30 Yesu a mbəḡay faya a gwaḡay: «Ndo wuray a yaw abəra ma Zerozelem ma diye a Zeriko. Məkal hay tə mbəzla faya. Ta buwa faya abəra wu ḡgay hay tebiye. Tə kəḡ na lehhe. Tsa na, ta hway wu tay. Tə gər ha ndo niye məbərzla eye.

31 «Ndo məvəlay wu a Mbəlom wuray andaya a mbəzlaw ta tsəveḡ eye niye. A ḡgatay a ndo niye na, a ḡḡəḡay tsanḡəhha dəreḡ. A ye ta tsəveḡ mekeləḡ eye.

† 10:27 Bazlam mapala eye masulo eye 6.5. ‡ 10:27 Levitik 19.18.

³² «Andza niye, ndo i Levit wuray a ndisl ka tøv eye niye, a ngatay a ndo niye na, a ngəɗay dərəŋ. A ye ngway ta tsəved mekeleŋ eye.

³³ «Ane tuk na, ndo i Samari wuray a ye naha. Faya ma diye a mahəhele, a ndisl ka tøv niye. A ngatay a ndo niye na, a gay mə bo haladzay.

³⁴ A həndzəd naha ka tøv i ndo niye lele. A pəla ha gwezem ngay. A zlaw guzom a baray na abəra ka mbəlak. A mbəda faya mal ada a baray faya lele. A ndəv ha na, a zla na ka gər i zunŋo ngay a ye ha a gay i mbəlök hay. A gay gər mə dəma lele.

³⁵ «Tədöe eye ma ta diye ngway na, a təlökə həlay a gwezem, a zlaw kwar i suloy sulo. A vəlay a ndo məge məsler mə gay i mbəlök niye hay. A gwaday: “Gay gər a ndo nakay lele. Aza na maweye tə fanəŋ na, na makeye ha wu nakə ka dze ha haladzay hərwi ngay aye.”»

³⁶ Yesu a gwaday sa: «Ka nəkar na, mə walaŋ i ndo neheye mahkar aye, matəra ndo i məged i ndo nakay məkal hay tə kəd na aye na, way?»

³⁷ Ndo mədzanŋawa bazlam i Mbəlom mapala eye niye a mbəda faya a Yesu a gwaday: «Ndo nakə a gay ngwalak aye.»

Yesu a gwaday: «Aya! Nəkar dərma do ge andza niye.»

Wu lele eye nakə ndo ma hutie aye

³⁸ Yesu ta gawla ngay hay tə həl bo, ti ye a gəma mekeleŋ eye. Ahəl nakə nəteye ka tsəved faya ta diye na, a ye a gəma wuray. Mə dəma na, ngwas eye andaya tə zalay Marta a təma na a gay ngay.

³⁹ Ngwas niye na, malamar ngay andaya tə zalay Mari. Neŋgeye na, a ndza ka təv i Yesu faya ma piye zləm ka matətike i Yesu.

⁴⁰ Azlakwa bay Marta i ngay na, faya ma giye məsler hay wal wal ma ləver. A yaw ka təv i Yesu. A yaw na, a gwadāy: «Bəy Maduweŋ, na gaka mə bo təbədew? Malamar ga a gər ga ha mahəgeye ka mäge məsler hay wal wal tebiye na, kəkay. Gwadāy m̄a yaw, m̄a dzəna ga.»

⁴¹ Bəy Maduweŋ a mbədāy faya a gwadāy: «Marta, Marta nəkar na, ka vələy ha mədzał gər ada ka hatsay dūh a məsler haladzay na, kəkay?

⁴² Ane tuk na, wu nəte ka nəkar na, kə mətša fakaya abəra. Mari dūh na, kə zla wu nakə lele aye. Dada ndəray ma sliye məzle faya abəra bay.»

11

Mađuwulay me a Mbəlom na, kəkay?

Mata 6.9-13, 7.7-11

¹ Pat wuray na, Yesu a đuwulay me ma təv eye andaya. A ndəv ha mađuwule me na, ndo nəte mə walaŋ i gawla ngay hay a tsətsah faya, a gwadāy: «Bəy Maduweŋ, tətikamay mađuwule me a Mbəlom andza i Yuhana nakə a tətikatay a gawla ngay hay ahəl niye.»

² Yesu a gwadātay: «Ka đuwulumay me na, ka gwadumeye:

Bəba may,

kwa way m̄a sər ha, məzele yak na, tsədaŋŋa.

Ndo hay tebiye t̄a zambadaka.

Bəy yak mə gəma m̄a ge bo ka təv may dərmał,

³ vələmay wu mənday nakə ma slameye pat pat aye,

⁴ Pəsamay ha mənese may,
 hərwi nəmay dərmaḵ nəmaa pəsətay ha a ndo
 neheye tə gamay mənese aye.

Tsəpa may hərwi ada Fakalaw mâ səpat may bay.»

⁵ Yesu a gwadətay sa: «Agəla ndo nəte mə walaŋ
 kurom dzam ŋgay andaya. Ane tuk na, a ye ka
 təv i dzam ŋgay niye ta magər həvad. A ye naha a
 tsətsah a gwaday: “Dzam ga amboh vələŋ tapa i dəf
 mahkar tey.

⁶ Hərwi ndo nəte mə walaŋ i dzam ga hay a yaw
 a mahəhele. A ndislew anəke a gay ga. Ane tuk na,
 wuray andaya məvəlay bay.”

⁷ Ndo niye mə gay aye a mbədayaw faya, a
 gwaday: “Gər ga ha, kâ wurdəŋ me bay! Na dərəzl
 na məged ga tsiy. Neŋ ta wawa ga hay nəmaa həna
 tsiy. Na sliye faya mələtse məvəlaka dəf sa bay.”»

⁸ Yesu a gwadətay sa: «Sərum ha na, kwa tadə a
 say mələtse bay bəbay na, ma lətsiye ma vəleye wu
 nakə a say aye. Ma vəleye na, hərwi a gay amboh
 haladzay bəna hərwi dzam bay.

⁹ «Neŋ faya na tsikakumeye: Tsətsahum, ta
 vəlakumeye, pələum, ka hutumeye, fumay a məged,
 ta həndəkakumeye abəra ma məged.

¹⁰ Hərwi kwa way ka tsətsah na, ta vəleye, kwa
 way ka pəla na, ma hutiyə, ada kwa way kə fay a
 məged na, ta həndəkeye abəra ma məged.

¹¹ «Way mə walaŋ kurom tadə wawa ŋgay ka
 tsətsah faya kələf na, ma vəleye dədəcə dəw?

¹² Kəgəbay ka tsətsah faya dəsle na, ma vəleye
 hərdəde dəw?

¹³ Nəkurom neheye sadzək ŋgwalak eye hay bay
 aye ka sərum məvəle wu ŋgwalak eye hay a wawa
 kurom hay düh tuk na, ada Bəba kurom mə

mbəlom ma ziye kurom ha ta məvəle Məsəfəre Tsədan̄ña eye a ndo neheye ta tsətsah faya aye bədaw!»

Mbəlom kəgəbay Fakalaw

Mata 12.22-30; Markus 3.20-27

¹⁴ Pat wuray na, Yesu faya ma həhariye fakalaw abəra mə bo i ndoweeye andaya a təra ha mandək eye. Fakalaw a yaw abəra mə bo i ndo niye na, ndo niye a tsik me lele. A gatay a ndo niye hay mahaya gər eye hərbaḅəkka.

¹⁵ Ndo mekeleñ eye hay mə walañ tay niye na, tə gwad̄: «Maa vəlay gədan̄ ka mahəhere fakalaw hay na, Bedzabul bəy i fakalaw hay.»

¹⁶ Ndo mekeleñ eye hay na, a satay məhəle faya abəra suwat. Ta tsətsah faya tə gwaday: «Gamay masuwayañ nakə ma diye ha ka yaw abəra ka təv i Mbəlom aye.»

Ngama Mbəlom

¹⁷ Ane tuk na, Yesu a sərətay naha ka mədzal gər tay. A gwadatay: «Tadə ndo i gəma hay ta ngəna, faya ta giye vəram mə walañ tay na, gəma niye ma dziye. Gəma mekeleñ eye ma dufiye na. Tadə ndo hay mə gay tay faya ta giye magazləga mə walañ tay na, ndo niye hay mə gay niye ta hutiyə gədan̄ məndze huya bay.

¹⁸ Tadə Fakalaw tə Fakalaw ma giye magazləga ka bo ngay na, ka dzalum na, bəy ngay ma ndziye huya na, ma kəkay? Sa na, ka gwadum maa vəleñ gədan̄ ka mahəhere fakalaw na, Bedzabul.

¹⁹ Ka gwadum maa vəleñ gədan̄ ka mahəhere fakalaw na, Bedzabul. Ane tuk na, a dzam kurom hay na, maa vəlatay gədan̄ ka mahəhere fakalaw

hay na, way? Andza niye, dzam kurom hay faya ta diye ha na, dedek andaya mə nəkurom bay.

²⁰ Maa vələŋ gədaŋ a neŋ ka mahəhere fakalaw na, gədaŋ i Mbəlom. Andza məgwede na, Bəy i Mbəlom ɓa ki yaw tsiy hus ka təv kurom.»

²¹ Yesu a gwadatay sa: «Ndo gədaŋ eye tə wu həlay ŋgay na, ma tsəpiye gay ŋgay lele wuray ma tətaliye ka zlele ŋgay kwa tsekweŋ bay.

²² Ane tuk na, tadə ndo mekeleŋ eye a ze neŋgeye ta gədaŋ ki yaw na, ma buwiye faya abəra wu həlay ŋgay niye hay a səmawa ha ka bo aye. Ada ma həliye zlele i ndo niye ma ŋgənatay ha a ndo hay tebiye.»

²³ Yesu a gwadatay sa: «Ndo nakə neŋgeye tə neŋ bay aye na, neŋgeye ndo mənəŋ dəre. Ndo nakə ka dzəna ga bay aye na, neŋgeye dūh ndo məneseŋ ha məsler.»

Məməw i məsəfəre nakə lele bay aye

Mata 12.43-45

²⁴ Yesu a gwadatay sa: «Fakalaw ki yaw abəra mə bo i ndo na, ma diye ma dzədziye mə kəsaf ma pəliye təv mazəzukw bo. Kə huta bay na, ma gwadeye a gər ŋgay: “Na mbədiye gər a gay ga nakə na yaw abəra mə dəma aye.”

²⁵ Ma mbədiye gər, kə ye naha kə ŋgatay a gay mafada eye lele ada malambada eye.

²⁶ Tsa na, ma diye ma həlaweye siye i məsəfəre neheye sewed eye hay wene wene ta ze neŋgeye aye tasəla. Ta fələkwiye a gay, ta ndziye mə dəma. Ka mandəve eye na, wu niye ma miye ka ndo niye ma ziye nakə kurre aye.»

²⁷ Ahəl nakə faya ma tsikiye andza niye na, ɲgwas wuray mə walaɲ i ndo niye hay haladzay aye, a wuda a gwad: «Məɲgwese ka gər i ɲgwas nakə a wa kar aye ada ka sa wah ɲgay aye.»

²⁸ Ane tuk na, Yesu a mbəday faya a gwaday: «Məɲgwese duh na, ka gər i ndo neheye faya ta pay zləm a bazlam i Mbəlom ada faya ta giye andza nakə a tsik aye.»

Masuwayaɲ tə dzaydzay

Mata 12.38-42; 5.15, 6.22-23

²⁹ Ka təv nakə ndo hay faya ta səkahiye naha haladzay ka təv i Yesu aye na, Yesu a pa bo ka mətsike, a gwad: «Ndo neheye anəke aye na, lele eye hay bay. Ta tsətsahiye nā gatay masuwayaɲ na, kəkay! Asah! Ma dəba i masuwayaɲ i Zonas ndo məde ha bazlam i Mbəlom nakə tə ɲgatay aye na, ta ɲgateye a masuwayaɲ mekeləɲ eye bay.

³⁰ Hərwi Zonas a təra na, masuwayaɲ ka gər i ndo i gəma i Ninive hay.* Andza niye neɲ Wawa i Ndo na təriye masuwayaɲ a ndo neheye anəke aye dərmak.

³¹ ɲgwas wuray andaya neɲgeye bəy bagwar eye, a yaw abəra ma diye i tsakay. A yaw mətsəne bazlam i Salomonɲ neheye maraha eye ta met-sehe aye.† Ndo andaya kanaɲ a ze ha Salomonɲ. Hərwi niye, ahəl nakə Mbəlom ma gateye sariya a ndo hay aye na, ɲgwas nakay bəy bagwar eye ma deyeweye abəra ma diye i tsakay, ma lətsiye kame i ndo neheye mamatay ha mənese.

³² Pat i sariya i Mbəlom na, ndo i gəma i Ninive hay ta deyeweye. Ta lətsiye kame i ndo neheye

* **11:30** Zonas 1-4. † **11:31** 1 Bəy hay 10.1-13.

anəke aye ta matay ha mənese. Hərwi ndo i gəma i Ninive hay tə tsəne bazlam i Mbəlom nakə Zonas a tsikatay aye na, ta gər ha mezeleme. Ndo andaya kanan a ze Zonas bədaw?»

³³ Yesu a gwadatay sa: «Dadā ndo ma zlaweye lalam ŋgay ma piye faya ako ma ŋgahiye na kəgəbay ma hurəkwiye faya gəse daw? Ma piye na dūh na, ka wu məpe lalam hərwi ada ndo neheye ta fələkwiye a gay aye mâ dəvatay dzaydzay.

³⁴ «Dəre yak na, andza lalam ma dəviye dzaydzay a bo yak tebiye. Tadə dəre yak a zəba kwetseh kwetseh lele na, bo yak kətsek mə dzaydzay. Ane tuk na, tadə dəre magulufa eye na, bo yak ma ləvoŋ.

³⁵ Ge metsehe lele bəna, wu nakə ma vəlakeye dzaydzay aye mâ təra ləvoŋ bay.

³⁶ Tadə bo yak kətsek mə dzaydzay, təv kwa tsekweŋ ma ləvoŋ bəna, niye na bo yak tebiye mə dzaydzay. Niye na, andza lalam nakə dzaydzay ŋgay aye faya ma dəvakeye dzaydzay aye.»

*Yesu a matay ha mənese a Farisa hay
ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye
Mata 23.1-36; Markus 12.38-40*

³⁷ Yesu a ndəv ha mətseke me na, Farisa wuray a zalay ka mənde wu mənday a gay ŋgay. Ti ye ta dazlay a mənde wu mənday.

³⁸ Farisa niye a zəba ka Yesu na, a gay wadəŋ wadəŋ. A gay wadəŋ wadəŋ na, hərwi Yesu kə bara həlay andza i kule tay nakə a tsik aye bay.

³⁹ Bəy Maduweŋ a gwaday: «Nəkurom Farisa hay na, ka tsakadum na, dəba i gəsiyem ta dəba

i bəgəlam, ane tuk na, nəkurom maraha eye ta mədzele ka makəle, ka mäge sewed.

⁴⁰ Nəkurom na, matərakahaŋ eye hay. Sərum ha na, Mbəlom nakə a ge dəba i wu hay aye na, maa ge huđ eye na, neŋgeye dərmak bəđaw?

⁴¹ Duh na, wu neheye ma gəse ada neheye ka bəgəlam kurom hay na, vəlumatay a mətawak hay ada wu hay tebiye ma təriye hərwi kurom tsədaŋŋa.

⁴² «Ane tuk na, nəkurom Farisa hay na, dəretsətseh ka gər kurom. Hərwi ka hayumay gər a slambah i ala kurom hay tebiye na, mə kuro na, ka zlawum nəte ka vəlawumay a Mbəlom. Azlakwa đuh faya ka gərume ye ha dedek tə mawuđe bo i Mbəlom eye. Anaŋ gum wu nakə a ye ka bo mäge aye, ze məgər ha siye bay.

⁴³ «Nəkurom Farisa hay, dəretsətseh ka gər kurom. Hərwi mə gay i mađuwule me na, ka wuđum məndze ka təv məndze nakə ŋgwalak aye. Ada ka wuđum tā tsikakum me ta mədəslakum ha gər ka təv məhay gər i ndo hay tebiye.

⁴⁴ «Nəkurom na, dəretsətseh ka gər kurom. Nəkurom na, ka ndzəkitum bo andza tsəvay neheye ndo hay faya ta həhaliye faya tə ŋgatay bay aye!»

⁴⁵ Ndo nəte mə walaŋ i ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay a gwaday a Yesu: «Miter, ka tsik andza niye na, ka tsada nəmay dərmak.»

⁴⁶ Yesu a mbəday faya a gwaday: «Nəkurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay dərmak, dəretsətseh ka gər kurom! Nəkurom na, faya ka pumeye wu mamba eye ka ndo hay.

Nəkurom eye kwa ta wur həlay nets ka lamumay madzəne tay ha bay.

⁴⁷ «Dəretsətseh ka gər kurom! Hərwi nəkurom faya ka dəzlumeye tsəvay male eye hay. Tsəvay niye hay na, i ndo məde ha bazlam i Mbəlom niye hay ahəl niye bəba tətə kurom hay təkəd tay ha aye.

⁴⁸ Andza niye, ka bəzum ha na, nəkurom ma məsler i bəba tətə kurom niye ahəl niye. Nətəye ta kəd tay hay ndo məde ha bazlam i Mbəlom. Nəkurom i kurom na, faya ka dəzlumeye ka tsəvay tay aye hay.

⁴⁹ Hərwi niye Mbəlom ta ndaraw ŋgay kə tsik ahəl niye, a gwad: “Neŋ Mbəlom na sləratay naha ndo məde ha bazlam ga hay ta ndo i maslaŋ ga hay. Na slər tay naha na, ta kədiye tay hay siye mə walaŋ tay, ada siye hay ta gateye dəretsətseh.”

⁵⁰ A nəkurom ndo neheye bəgom aye, Mbəlom ma ta tsətsahiye fakuma ndo məde ha bazlam ŋgay neheye ka kədum tay ha zla anəke bay, kwa ka gər nakə Mbəlom a ge məndzibəra aye.

⁵¹ Mbəlom ma tsətsahiye na, kwa ka məkəde i Abel‡ hus ka Zakari nakə təkəd na mə walaŋ i təv məvəlay wu a Mbəlom tə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye. §

⁵² «Nəkurom ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye, dəretsətseh ka gər kurom. Nəkurom na, ka dərəzlumatay na məged i məsəre wu a ndo hay. Nəkurom eye na, ka deyumeye a dəma bay. Ada ndo neheye a satay məfələkwe a dəma aye na, faya ka kərahumatay eye tsəved məfələkwe a dəma.»

‡ 11:51 Madazlay i wu hay 4.8. § 11:51 2 Labara hay 24.20-22.

⁵³ Yesu a ndəv ha mətsike me na, a yaw abəra mə gay niye. Ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye ta Farisa hay ta payaw bəzay abəra. Ti yaw na, tə wuya ka Yesu tə bazlam i terenğez hay wal wal. Ta tsətsah faya gər i bazlam hay wal wal tebiye.

⁵⁴ Ta tsətsah faya andza niye na, hərwi ada mâ tsik bazlam nakə nğwalak eye bay aye. Ada a satay məhəle faya abəra suwat.

12

Məvəlay ha bo tebiye a Yesu

Mata 10.26-33, 12.32; 10.19-20

¹ Ahəl niye na, ndo hay haladzay ta haya gər. Nəteye ta giye gwezem wiye. Faya ta mbərasliye bo ka sik tay hay. Ka təv eye niye na, Yesu a lah mətsikatay me a gawla nğay hay təday. A gwadatay: «Tsəpum gər kurom abəra ka gəde i Farisa hay. Andza məgwede bəbəkək tay nakə faya ta giye aye.

² Wu nakə tebiye manğaha eye na, ta diye ha, ada wu nakə tə tsikawa ta məkal aye na, ta diye ha.

³ Hərwi niye wu nakə ka tsikum ma ləvonj aye na, ma ta diye a zləm mə dzaydzay. Wu nakə ka tsikumay a zləm a ndo ta suksuk mə gay aye na, ndo hay ta ta tsəniye ka zavay.

⁴ «Malar ga hay, neñ faya na gwadəkumeye: Kâ dzədzarumay a ndo neheye ta dziye ha slo i bo aye bay. Nəteye na, ta sliye faya məge wu mekelən ma ziye nakay bay.

⁵ Ndo nakə ka dzədzarumeye na, na dəkumeye ha: Dzədzarumay na, a Mbəlom. Ma dəba i

mədahaŋ na, neŋgeye dūh ma kaliye kurom ha a ako nakə ma mbatiye daɗa bay aye. Ayaw! Sərum ha lele! Dzədzarumay na, a neŋgeye.

⁶ «Ka sərum təbədew, sisi hay zlam na, ta səkəm ta dala sulo bədaw? Mbəlom na, kwa nəte a mətša ha gər bay.

⁷ Nəkurom na, ka zum tay ha diyeŋ hay. Kwa məkwets i gər kurom na, Mbəlom kə pasla na. Aya ane kâ dzədzarum bay.

⁸ «Sərum ha na, ndoweye kə da ha kame i do hay kə gwad: “Neŋ gawla i Yesu” na, neŋ Wawa i Ndo na ta diye ha neŋgeye gawla ga kame i gawla i Mbəlom hay dərma.

⁹ Ane tuk na, tadə ndoweye kə da ha kame i ndo hay parakka a sər ga ha bay na, neŋ na tsikiye kame i gawla i Mbəlom hay, na sər na bay dərma.

¹⁰ «Kwa kə tsik wu nakə lelebay aye ka neŋ Wawa i Ndo na, Mbəlom ma pəseye ha. Ane tuk na, ndoweye kə tsalay ka gər a Məsəfəre Tsədaŋŋa eye na, ma hutiyə məpəse me bay.

¹¹ «Tadə ta diye kurom ha a gay i maɗuwule me ada kame i ndo mələve dala hərwi məge sariya na, kâ dzalum “Nəmaa ta giye kəkay” bay, kəgəbay “Nəmaa ta gwadiye mey” bay.

¹² Mata ɗakum ha wu nakə ka tsikumeye na, Məsəfəre Tsədaŋŋa eye.»

Zlele eye hay tə zlele eye bay aye hay

Mata 6.25-34, 6.19-21

¹³ Tsa na, ndoweye mə walaŋ i ndo niye hay a yaw ka təv i Yesu a gwaday: «Miter, gwaday a malamar ga na, nəmaâ ŋgəna zlele nakə bəba may a gəramay ha aye.»

14 Yesu a mbəday faya a gwaday: «Dzam ga, maa pa ga məgakum na sariya i wu kurom hay kəgəbay manğənakum ha zlele kurom na, maa pa ga way?»

15 Tsa na, a gwadətay a ndo hay tebiye: «Gum metsehe! Həbum gər kurom abəra ka bor i zlele. Hərwi kwa ndo neŋgeye zlele eye bəbay na, sifa ŋgay mə zlele ŋgay niye bay.»

16 Yesu a təkəratay dzeke, a gwadətay: «Ndoweje andaya zlele eye, wu ŋgay məpele abəra ka dala na, haladzay.

17 A dzala ada a tsətsahay a gər ŋgay, a gwad: “Na giye kəkay? Təv andaya hərwi məhayay gər a wu ga hay bay.”

18 «A gwad sa: “Wu nakə na giye na, anaŋ: Na mbəzliye ha de ga hay. Na ŋgariye a dəma bagwar eye hay neheye ta sliye də məhayay gər a dəma a wu mənday ga hay tə siye i wu ga hay aye.

19 Na ge andza niye na, na gwadeye a bo ga: Bo ga! Wu ga na, haladzay. Ma ndziye məve wede wede. Anəke na, zəzukw bo tuk! Nda wu mənday, sa wu məsay ada ŋgwas.”

20 «Ane tuk na, Mbəlom a gwaday a ndo niye: “Nəkar na, matərakahaŋ eye! Bəgom ta həvad nakay na, ka mətiye. Ada wu neheye tebiye ka hayay gər aye na, i way tuk!”»

21 Yesu a gwadətay sa: «Andza niye, hərwi ndo nakə a hayay gər a zlele a bo ŋgay eye ŋgway aye. Ane tuk na, ka dərə i Mbəlom na, zlele eye bay.»

22 Yesu a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Hərwi niye neŋ faya na tsikakumeye: Kâ dzalum gər hərwi wu mənday kəgəbay hərwi peteked bay.

²³ Hərwi məsəfərə na, a ze wu mənday ada bo kurom na, a ze petekəd segey.

²⁴ Zəbum ka manğəhək hay təday: Nətəye na, ta sləga bay, tə pala wu tay tə hayay gər andaya bay. De tay andaya məpe a dəma wu tay hay bay. Kwa ada sewene tay andaya bay. Ane tuk na, Mbəlom faya ma vəlatəye wu mənday. Nəkurom na, ka zum diyəñ hay bədəw?

²⁵ «Way nakə mə walañ kurom ma sliye faya masəkah ha məndze ɲgay ka məndzibəra ta mədzele gər ɲgay nakə faya ma dzaliye aye na, way?

²⁶ Aya! Ka wu nakə tsekweñ aye na, ka slum faya mäge düh bay tuk na, ka dzaluməye ka wu siye na hərwi mey?

²⁷ Ehey zəbum ka guzer neheye mavurza eye təday! Nətəye na, tə ge məsler i wuray bay, tə ɲgar petekəd bay. Faya na gwadəkuməye, kwa Salomon nakə zlele eye haladzay aye, dāda kə pa ka bo petekəd andza məvurze i guzer neheye bay.

²⁸ Andza niye Mbəlom na, faya ma pətəye ka bo petekəd a guzer hay ka bəgom nakay. Tədəe na, guzer niye ta kuliye. Ta kula na, ta kaliye tay ha ako. Kə ge andza niye na, nəkurom düh Mbəlom ma pakuməye petekəd ka bo ma ziye i guzer hay bədəw? Kwa a nəkurom neheye mədzał gər tsekweñ aye bədəw!

²⁹ «Ka ndəfikum gər huya ka mədzele ka wu nakə ka ta ndayuməye tə wu məse aye bay.

³⁰ Maa pəla wu neheye na, ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Nətəye na, ta zəzukway bo a məpəle bay tebiye. Ane tuk na, Bəba kurom mə mbəlom a sər wu nakə a sakum aye.

³¹ Lahum mapəle na, Bəy i Mbəlom ada wu siye hay na, Mbəlom ma vəkumeye.

³² Nəkurom neheye haladzay bay aye, kâ dzədzarum bay! Hərwi ki yay a gər a Mbəlom Bəba kurom kə vəkum təv məndze ma bəy ŋgay.

³³ «Nəkurom dūh səkəmm ha wu kurom hay ada vəlumatay suloy eye a ndo i mətawak hay. Ŋgarum gwezem neheye ta nasiye bay aye. Ada ka hayumay gər a dəma a zlele kurom nakə mə mbəlom aye. Mə dəma na, məkal ma sliye mede faya bay. Kwa mətul ma ndisliye faya bay.

³⁴ Hərwi dərev kurom mandza eye na, ma təv nakə zlele kurom mə dəma aye.»

*Ndzum tsezlezleŋe mahəbe məmaw i Yesu
Mata 24.45-51*

³⁵ «Barum na bəzihud kurom hərwi mäge məsler. Pum ako ka lalam kurom hay mâ mbata bay.

³⁶ Tərurum na, andza ndo mäge məsler neheye ndo i gay a gəratay ha gay ŋgay, a ye məzle dahəlay aye. Nəteye na, ta həbiye na hus ahəl nakə ma maweye abəra ma məzle dahəlay aye. Kə maw kə fay a maged na, ta həndəkeye na maged.

³⁷ Məŋgwese ka gər i ndo i məsler niye hay ndo i gay tay kə ndislew na, ma ndzateye a gər nəteye mandzahəra eye bay. Sərurum ha lele! Ndo i gay niye ma bəriye bəzihud ŋgay ta wu i məbere bəzihud. Ma zalateye a ndo i məsler ŋgay hay. Ma ndziye tay ha ka təv məndzay. Ma vələteye wu mənday.

³⁸ Kwa tadə a maw na, ta magər həvad kwa kə gaw mahonok ka zay magər həvad, ki yaw kə

ndislew fataya faya ta həbiye na ta ndzahəra bay na, mənɟwese ka gər tay.»

³⁹ Yesu a gwadətay sa: «Tsənum wu nakay lele: Ndo i gay mâ sər həlay nakə məkal ma deyeweye ma kəliye na aye na, ma gəriye ha gay ɟgay məkal mâ yaw mâ sləlay na bay.

⁴⁰ Nəkurom dərmak ləvum bo, hərwi neɟ Wawa i Ndo na maweye ahəl waray na, ka sərumeɟe bay.»

⁴¹ Tsa na, Piyer a tsətsah faya a gwadəy: «Bəy Maduweɟ, dzeke nakay ka ndzəkit ha bo na, hərwi may dəkdək tsukuđu hərwi ndo hay tebiye dəw?»

⁴² Bəy Maduweɟ a mbədəy faya, a gwadəy: «Ndo i məsler ɟgwalak eye ada ma giye məsler tə metsehe lele eye na, way? Neɟgeye na, ndo nakə ndo i gay ɟgay a gwadəy: “Gatay gər a siye i ndo məge məsler ga hay. Vələtay wu məndəy tə həlay eye.”

⁴³ Mənɟwese ka gər i ndo məge məsler niye tadə ndo i gay ɟgay ki yaw, kə ndzəy a gər neɟgeye faya ma giye məsler andza nakə tə tsikay aye.

⁴⁴ Neɟ faya na gwadəkumeɟe: Sərūm ha na, ndo i gay ɟgay ma gəray ha zlele ɟgay tebiye mâ ləvay gər.

⁴⁵ «Ane tuk na, ndo i məsler kə gwadəy a gər ɟgay: “Maka! Ndo i gay ga ma maweye bəse bay.” Tsa na, a pa bo ka məndəbe ndo i məsler hasləka eye siye hay ta ndo i məsler ɟgwas eye hay. Tadə a nda wu məndəy, a sa wu məsay ada a kwaya,

⁴⁶ ndo i gay ɟgay ma maweye na, ka həlay nakə faya ma həbiye bay aye ada a sər bay aye. Ki yaw na, ma vəleye dəretsətseh haladzay, ma həhariye na ndo i məsler niye. Ma kaliye ha a təv i ndo neheye ta təma bazlam i Mbəlom bay aye.

⁴⁷ «Tadā ndo i mäsler a sər ha wu nakə ndo i gay ŋgay a say mâ gay aye, ane tuk na, ndo i mäsler kə læva ha bo bay kəgəbay kə ge andza nakə a say a ndo i gay ŋgay aye bay na, ta geye dəretsətseh haladzay.

⁴⁸ Aya ane tuk na, ndo i mäsler nakə a sər wu nakə a say a ndo i gay ŋgay mâ gay na bay na, ada kə ge wu nakə da i mändeḅe na na, ta ndaḅiye na haladzay bay. Ndo nakə tə vəlay haladzay aye na, ta tsətsahiye faya haladzay dərmaḅ. Ndo nakə tə gəray ha wu a həlay haladzay aye na, ta tsətsahiye faya haladzay wene wene aye.»

Maŋgəne ta sariya

Mata 10.34-36

⁴⁹ «Neŋ na yaw na, na zlaw ako məkele ka dala. A seŋ na, mâ vat anəke.

⁵⁰ Ane tuk na, ta dzəhuḅiye ga ha a dəretsətseh təday, a seŋ mə dərev ga na, kə ge bo tsiy.

⁵¹ Ka dzalum na zlaw ka mändzibəra na, zay daw? Na gwadəkumeye a'ay! Na zlaw na, maŋgəne.

⁵² Ma dazleye anəke, ndo hay zlam mə gay na, ta ŋgəniye ndo mahkar ta kəḅiye bo ta ndo neheye sulo aye. Ndo hay sulo ta kəḅiye bo ta ndo neheye mahkar aye.

⁵³ Bəba ta wawa ŋgay ta səriye bo bay, wawa ta bəba ŋgay ta səriye bo bay. Maya tə dem ŋgay ta səriye bo bay ada dem ta may ŋgay ta səriye bo bay. Maya i zal ta dahəlay i wawa ŋgay ta səriye bo bay ada dahəlay i wawa ta may i zal ŋgay ta səriye bo bay.»

Məsərə ha ka bo abəra wu
Mata 16.2-3, 5.25-26

⁵⁴ Yesu a gwaɗawatay a ndo niye hay tebiye dərmaƙ sa: «Nəkurom na, ka ɗgatumay a pazlay kə lətsew tə məgəma na, ka gwaɗum bəse tsa, yam ma piye ada yam ma piye dedek.

⁵⁵ Tadə ka ɗgatumay a mətasl ka vəzlaw ta diye i Salawa na, ka gwaɗum merəbe ma giye. Ada merəbe ma giye dedek.

⁵⁶ Nəkurom na, ndo məvay gər a ndo hay. Ka sərūm maɗgəne tay ha wu i dala tə wu i maɗərmbəlom na, tə waray. Ada həlay nakə anəke aye ka sərūm bay na, kəkay?

⁵⁷ «Hərwi mey, nəkurom na, ka sərūm maɗgəne ha ka bo abəra wu nakə lele bay aye tə wu nakə dedek aye bay na, ka mey?

⁵⁸ Tadə ndo ka wuda fakaya, faya ka deyumeye kame i ndo məge sariya na, lambaɗum ha bazlam eye ka tsəveɗ ahəl nakə faya ka deyumeye mba aye. Kə ge andza niye bay na, ndo niye ki ye kar ha ka təv i ndo məge sariya na, ndo məge sariya ma vəliye kar ha a həlay i sidzew. Sidzew ma kaliye kar ha a daɗgay.

⁵⁹ Sər ha na, kwa a ləkaw fakaya dala nəte ka hama na bay na, ka deyeweye abəra ma daɗgay bay.»

13

Mambəde tsəlök

¹ Ahəl niye na, ndo hay ti yaw ka təv i Yesu. Ti ye naha ta təkəray tə gwaɗay: «Ahəl niye na, Pilat kə kəɗ siye i ndo i Galile hay. A kəɗ tay ha ahəl nakə faya ta vəlay wu a Mbəlom aye. A dzapa ha

bambaz tay tə bambaz i gənwaw neheye tə kəday a Mbəlom aye.»

² Yesu a mbədatay faya a gwadatay: «Ka dzalum na, Galile neheye ta bəbazl tay ha aye na, ta ze siye i Galile hay tə mezeleme daw?

³ Neŋ faya na tsikakumeye, a'ay andza niye bay! Ane tuk na, tadə ka gərum ha mezeleme kurom bay na, nəkurom tebiye ka mətumeye andza nəteye dərmak.

⁴ Tsukufu ndo niye hay kuro gər eye tsamahkar aye gay zəbol eye a mbəzl fataya ma Silowe ka dala i Zerozelem aye na, ka dzalum na, ta ze tay ha siye i ndo i dala i Zerozelem tə mezeleme daw?

⁵ Neŋ faya na tsikakumeye andza niye bay. Ane tuk na, tadə ka gərum ha mezeleme kurom bay na, nəkurom tebiye ka mətumeye andza nəteye.»

⁶ Tsa na, Yesu a tsikatay dzeke, a gwadatay: «Ndoweye andaya a zəv dərizl i gərdaf wuray andza gurov a guvah ŋgay. Pat wuray na, a ye mata ŋəlaw hohway i gərdaf niye. A ye naha na, dərizl i gərdaf niye kə wa bay.

⁷ Ndo i guvah niye a gwaday a ndo matsəpay na guvah niye: “Zəba! Kə ge anəke məve mahkar na yawaw mata pəle naha hohway i dərizl gərdaf nakay. Ane tuk na, na huta faya hohway bay. Ma neserjeye ha təv ma guvah kəriye na, hərwi mey? Dəs na abəra mə dəma!”

⁸ Ane tuk na, ndo matsəpay na guvah niye a mbəday faya a gwaday: “Ndo i gay ga, biyeŋ na, gər ha. Na leye bəd ka tsakay eye tuwwe. Na lay na, na peye bərbur.

⁹ Na ge ha andza niye na, agəna ka viye neŋged na, ma wiye. Kə wa bay na, ka dəsiye na tuk.”»

Yesu a mbəl ha ndo abəra ma dāvats pat i mazəzukw bo

¹⁰ Yesu faya ma tətikatay a ndo hay mə gay i mađuwule me pat i mazəzukw bo.

¹¹ Nğwas wuray andaya dāvats eye mə dəma dərma. Dāvats niye kə ndza faya məve kuro gər eye tsamahkar. Fakalaw a təra ha. A guđuk ha a mba faya mələtse dzik bay.

¹² Yesu a nğatay a nğwas niye na, a zalay. Tsa na, a gwaday: «Ka mbəl abəra ma dāvats yak.»

¹³ Yesu a pa faya həlay. A pa faya həlay na, kwayaŋa a lətse dzik lele. Tsa na, nğwas niye a zambaday a Mbəlom.

¹⁴ Ane tuk na, wu nakə Yesu a ge, a mbəl ha ndo pat i mazəzukw bo aye na, a ndalay a bəy i gay i mađuwule me. A tsikatay a ndo hay a gwadatay: «Pat andaya məkwa hərwi məge məsler. Kā mbəlamay ha ndo na, pat niye hay bəna, pat i mazəzukw bo bay!»

¹⁵ Bəy Maduweŋ a mbəday faya a gwaday: «Nəkurom tebiye na, ndo neheye ta məvay gər a ndo aye! Pat i mazəzukw bo na, kwa way a pəla ha sla nğay kəgəbay zuŋgo nğay mede ha ka məse yam bədaw?»

¹⁶ Nğwas nakay gwala i Abraham, Fakalaw a dzawa na na, nengeye məve kuro gər eye tsamahkar. A ye ka bo məpəle ha abəra ma mədzewe pat i mazəzukw bo bədaw?»

¹⁷ Bazlam i Yesu niye a mbədatay faya andza niye na, horoy a gatay a ndo məne dəre nğay niye hay tebiye. Ane tuk na, ndo hay tebiye na, məsler i Yesu niye a gawa aye, a ye tay a gər haladzay.

*Dzeke i wur i bəzan̄ ta gəde**Mata 13.31-33; Markus 4.30-32*

18 Yesu a gwad̄: «Bəy i Mbəlom a ndzək̄it bo na, wuye mey?

19 Bəy i Mbəlom a ndzək̄it bo na, andza wur i bəzan̄ nakə ndo a zla a sləga ka dədan̄ aye. A sləga na na, a ndzohw. A gəl, a təra andza gərdaf, diyen̄ hay tə ŋgar gay tay hay ka hawal eye hay.»

20 Yesu a gwad̄atay sa: «Na ndzək̄it ha Bəy i Mbəlom sa na, ta wuye mey?

21 Bəy i Mbəlom a ndzək̄it bo na, gəde nakə ŋgwas a həl tsekwen̄ a dzapa ha ta gufa aye. Gufa niye na, haladzay. A həlaḅ tay ha ka bo na, gufa niye mahəlaḅa eye a kwasa a həmbot.»

*Mede a Bəy i Mbəlom**Mata 7.13-14,21-23*

22 Yesu a həl bo ma diye a Zerozelem na, a ye ta wuzlahgəma ada ta gəma hay. Faya ma diye na, a daw̄a ha bazlam i Mbəlom.

23 Ahəl nakə faya ma tsikat̄eye bazlam i Mbəlom aye na, ndoweye a tsətsah faya a gwad̄ay: «Bəy Maduwen̄, mata təme na, ndo ma i ŋgal eye daw̄?»

Yesu a mbəda faya a tsikat̄ay a ndo niye hay tebiye, a gwad̄atay:

24 «Gum gədan̄ məfələkwe ta tsəved̄ nakə man̄gədətse aye. Faya na gwad̄akumeye ndo hay haladzay ta pəliye tsəved̄ məfələkwe ada ta hut̄iye tsəved̄ sa bay.

25 Hərwi ndo i gay kə lətse ka dərəzl a maged̄ na, ka ndzumeye ma bəra. Ka fumeye a maged̄ ŋgay. Ka gwad̄umeye naha: “Bəy Maduwen̄, həndək̄amay na maged̄ tey.”

«Ma mbəḁakumaweye faya, ma gwadəkumeye: “Ka yumaw mənḡay, na sər kurom ha bay.”

²⁶ «Aya! Ka gwadumeye: “Ka ndayakwa wu mənday ada ka sakwa wu məsay dziye tə nəkar. Ka tətikamay bazlam i Mbəlom ka təv neheye ma ḡəma may aye.”

²⁷ «Ma gwadəkumeye sa: “Ka yumaw mənḡay na, na sər kurom ha bay, a nəkurom ndo məḡe mezeleme hay. Dum abəra ka təv ga!”

²⁸ «Mə dəma na, ta tuwiye tə mahəpəḁe zler eye. Ka ḡgatumeye a Abraham, a Izak, a Zakob ta ndo məḁe ha bazlam i Mbəlom hay ma Bəy i Mbəlom. Nəkurom na, ta dərəzliye fakuma abəra.

²⁹ Ndo hay ta deyeweye abəra mə bəzay, ma məḡəma ta deyeweye ma diye i yam ada ta deyeweye ma diye i tsakay. Nəteye tebiye ta diye a Bəy i Mbəlom. Ta ndziye ta ndiye wu mənday mə dəma.

³⁰ Ane tuk na, ndo neheye nəteye ndo i dəba hay anəke aye na, ta təriye ndo i me hay, ndo i me hay ta təriye ndo i dəba hay.»

*Yesu nenḡeye ka tsəved faya ma diye a Zerozelem
Mata 23.37-39*

³¹ Yesu a ndəv ha mətsike me na, kwayanḡa Farisa wuray ta həndzəḁ naha ka təv ḡgay, tə gwaday: «Lətse do a bəra kanaan! Do a təv mekelenḡ eye bəna, a say a Herod məkəḁe kar.»

³² Yesu a mbəḁatay faya a gwadətay: «Dum gwadumay a mezerew niye na, na həhariye fakalaw abəra ka ndo hay ada na mbəliye tay ha ndo hay abəra ma dəvats bəḡom tə təḁə təday. Ka pat mamahkar eye na, na ndəviye ha məsler ga.

³³ Ane tuk na, na ndisliye ha mede ga bəgom, tədəe ada tədəe tadəay təday. Hərwi ta kədiye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom ma təv mekelej na, a ye ka bo bay. A ye ka bo ta kədiye na ma Zerozelem.»

³⁴ Yesu a dazlay mətuwe Zerozelem. A gwaɖ: «Nəkurom ndo i Zerozelem hay, nəkurom ndo i Zerozelem hay. Nəkurom neheye ka bəbazlum tay ha ndo mədə ha bazlam i Mbəlom hay ada ka kədum tay ha ndo neheye Mbəlom a slərakum naha aye təkwar! Sik nday nakə a seŋ məhayakum gər ka təv ga andza mandzekwer nakə ma hayatay gər a wawa ŋgay hay a hud i gwezleviyek ŋgay aye. Ane tuk na, ka wudum bay!

³⁵ Andza niye, neŋ faya na gwadəkumeye: Ma dazleye anəke ka ŋgatumeneye sa bay hus ahəl nakə ka gwadumeye: “Mbəlom mâ pa ŋgama ka ndo nakə faya ma deyeweye ta məzele i Bəy Maduweŋ aye!*,»»

14

Yesu a mbəl ha ndo pat i mazəzukw bo sa

¹ Pat i mazəzukw bo na, Yesu a ye a gay i bəy i Farisa wuray hay mata ndayaw wu mənday. Ndo hay niye tebiye mə dəma aye faya ta zəzuriye na Yesu.

² Ndo wuray andaya dəvats eye, bo ŋgay mazlambara eye. Neŋgeye malətse eye kame i Yesu.

³ Yesu a dazlay a mətsike me, a tsətsah ka ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ta Farisa hay. A gwadətay: «Bazlam kway mapala eye

* **13:35** Dəmes hay 118.26.

kə vəl tsəved məmbəle ha ndo pat i mazəzukw bo tsukudu kə vəl bəfaw?»

⁴ Ane tuk na, a satay mambəday faya bay.

Yesu a gəs ndo niye dəvats eye mə həlay. Tsa na, a mbəl ha. A gwaday: «Do wu yak a mətagay.»

⁵ Tsa na, a gwadatay a ndo niye hay: «Tadə ndo mə walaŋ kurom, wawa ŋgay kəgəbay sla ŋgay kə dəf a bədiyem pat i mazəzukw bo na, ma diye kwayaŋŋa ma zla ahaya abəra mə dəma bəfaw?»

⁶ Ndo niye hay ta mba faya mambəday faya bay.

Məhəne ha gər

⁷ Yesu a ge ŋgodgor ka ndo neheye tə zalatay ka wu mənday aye. A ge fataya ŋgodgor na, hərwi tə lah ka təv məndzay lele eye. Hərwi niye a tsikatay a ndo niye hay tebiye ta dzeke.

⁸ A gwadatay: «Tadə ndo kə zalaka a magurlom i məzle dahəlay na, kə ye kə ndza ka təv məndzay lele eye bay. Ka ndza ka təv məndzay lele eye na, agəna ta zalay a ndo nakə a ze kar aye dərmak.

⁹ Ada ndo nakə a zalakum ta ndo niye, ki yaw na, ma gwafakeye: “Lətse! Gəray ha təv məndzay a ndo nakay.” Ka lətsiye, ka diye ka təv məndze nakə duk aye na, horoy ma gakeye.

¹⁰ Duh bay, tədə ta zalaka na, do ndza ka təv məndzay nakə lelebay duk ma dəba aye, hərwi ada ahəl nakə ndo nakə a zalaka ki yaw na, ma gwafakeye: “Dzam ga, dara ndza ka təv məndzay lele eye. Andza niye, nəkar, ka təriye kame i ndo niye mazala eye hay tebiye na, ndo bagwar eye.”

¹¹ Hərwi ndoweye ka səgər ha bo ŋgay na, ta təriye ha wawa eye. Ndowneye kə həna ha gər, a

tæra ha bo ŋgay wawa eye na, ta sægəriye ha bagwar eye.»

¹² Tsa na, Yesu a gwaday a ndo nakæ a zalay aye: «Tadæ ka væliye wu mænday a ndo hay na, kâ zalatay a dzam yak, a malamar yak hay, a gwala yak hay, a ndo i zlele hay bay, hærwi næteye na, ta sliye faya mæzalaka. Ta hamakeye wu mænday nakæ ka vølatay aye.

¹³ Ane tuk na, tadæ ka vølateye wu mænday i magurlom a ndo hay na, zalatay a ndo i mætawak hay, a ndo videl eye hay, a ndo matæra eye hay, ada a guluf hay.

¹⁴ Ka ge andza niye na, ka ta hutkiye mæŋgwese pat nakæ ndo i ŋwalak hay ta lætseweye abæra ma mædahaŋ aye. Næteye na, wu tay andaya mævølatay a dæma bay. Mata vølatay a dæma na, Mbølom.»

Dzeke i ndo mazala eye hay

Mata 22.1-10

¹⁵ Ndo niye hay tebiye tæ tsæne bazlam i Yesu niye na, ndo næte mæ walaŋ tay a gwaday a Yesu: «Mæŋgwese ka ndo nakæ ma ta ndiye wu mænday ma Bøy i Mbølom aye.»

¹⁶ Yesu a mbøday faya a gwaday: «Pat wuray na, ndoweeye andaya a da wu mænday haladzay. A da wu mænday niye na, a zalatay a ndo hay haladzay ka mænde.

¹⁷ Hølay i mænde wu mænday a sla na, a slær ndo i mæsler ŋgay mata zalatayaw a ndo hay. Mâ gwadatay tâ yaw anæke hærwi wu mænday maløva bo eye tsiy.

¹⁸ «Ndo i mæsler a hæl bo a ye a gwadatay dumara. Ane tuk na, kwa way a may ha me. Ndo makurre

eye a gwad̄ay a ndo i m̄asler: “Na slay mede naha bay. Na s̄ak̄əm guvah an̄ake na z̄əbaweye faya t̄aday. P̄əsa ga ha, m̄a ndalaka bay.”

¹⁹ «Ndo nen̄ged̄ a gwad̄ay: “Na s̄ak̄əm sla hay an̄ake sulo sulo zl̄əm, na diye na ta dziye tay ha t̄aday. Amboh p̄əsa ga ha, na slay naha bay. M̄a ndalaka bay.”

²⁰ «Ndo mekel̄en̄ eye a gwad̄ay sa: “Na zla dah̄alay an̄ake h̄ərwi niye na slay naha mede naha bay.”

²¹ «Ndo i m̄asler niye a maw a m̄ətagay. A ye ka t̄əv i ndo i gay ŋgay. A t̄ək̄əray bazlam i ndo niye hay a ndo i gay ŋgay. Ndo i gay ŋgay a ts̄əne andza niye na, a ndalay haladzay. A gwad̄ay a ndo i m̄asler ŋgay: “Do b̄əse ka t̄əv m̄əhay ḡər hay, ka ts̄əved̄ i walaŋ i gay hay. Zalatayaw a ndo i m̄ətawak hay, a ndo videl eye hay, a guluf hay, a ndo mat̄əra eye hay, t̄a yaw kanaŋ.”

²² «Ndo i m̄asler a ye a zalatayaw a slala i ndo niye hay. A maw a gwad̄ay a ndo i gay ŋgay: “Ndo i gay ga na ge m̄asler nak̄ə ka tsiken̄ aye, ane tuk na, t̄əv andaya ndo hay ta rah a d̄əma bay.”

²³ «Tsa na, ndo i gay ŋgay a gwad̄ay: “Do ka ts̄əved̄ neheye a ye a ḡəma wawa eye hay ada ka ts̄əved̄ neheye a ye ta tsakay i dzal aye. Gatay kutoŋ t̄a yaw ada gay ga m̄a rah ta ndo hay b̄irtsitse.

²⁴ Nen̄ faya na gwad̄akum eye: Ndo neheye t̄ə lah m̄əzalatay kurre ta yaw bay aye na, nd̄əray kwa n̄əte m̄ə walaŋ tay ta ndzakiye d̄af ga bay.”»

*Mat̄əre gawla i Yesu ta ded̄ek eye
Mata 10.37-38, 5.13; Markus 9.50*

25 Ndo hay haladzay tə paway bəzay a Yesu. Ahəl nakə faya ta diye ka tsəved aye na, Yesu a mbəda me ka təv i ndo niye hay faya ta pay bəzay aye, a gwadatay a nəteye niye tebiye:

26 «Ndo nakə a say matəre gawla ga aye na, mâ wudā bəba ŋgay, may ŋgay, ŋgwas ŋgay, wawa ŋgay hay, malamar ŋgay hasləka eye hay kwa malamar ŋgay dem eye hay, mâ wudā tay ha mâ ze neŋ bay, kwa məgwaday a gər ŋgay neŋ eye mâ ze neŋ bay, bəna, ma sliye faya matəre gawla ga bay.

27 Ndoweje kə zla mayako mazləmbada eye kə peŋ bəzay bay na, ma sliye faya matəre gawla ga bay.

28 «Tadə ndo mə walaŋ kurom a say məge gay na, ma ndziye ada ma pasliye suloy nakə ma dziye ha ka məge gay, ma zəbiye faya ma sleye da mandəve ha məsler daw.

29 Andza niye tadə kə dzala faya dze bay. A pa naha mədok eye dekdək tsa, ka ndəv ha madəzle bay na, ndo hay ta ŋgatay na, ta ŋgwasie faya.

30 Ta gwadiye: “Ndo nakay a dazlay a madəzle gay tuk na, kə mba faya mandəv ha məsler eye bay!”

31 «Andza niye bəy nakə sidzew ŋgay hay gwezem kuro aye na, ma diye mata ge vəram ta bəy nakə sidzew ŋgay hay gwezem kuro kuro sulo aye daw? Ma ta diye madazlay a vəram na, ma ndziye ma dzaliye gər lele təday. Ma tsətsahiye a gər ŋgay: “Anəke na, ta sidzew ga hay gwezem kuro na, na sliye faya məge vəram ta bəy nakə sidzew ŋgay hay gwezem kuro kuro sulo aye daw?”

32 Tadə ma sliye faya bay na, ma sləriye ndo hay ka təv i bəy niye ahəl nakə neŋgeye dərəŋ mba aye.

Ma tsətsahiye naha faya məndze zay.»

³³ Yesu a gwadatay sa: «Andza niye mə walaŋ kurom dərmak, tadə ndoweye kə gər ha wu ŋgay tebiye bay na, ma sliye faya matəre gawla ga bay.»

³⁴ Yesu a tsikatay dzeke mekeleŋ eye sa, a gwadatay: «Ayaw sluwal na, wu nakə lele aye. Ane tuk na, tadə sluwal a vəd sa bay na, ta sliye matəre ha mâ vəd hərəbəba sa na, ma kəkay?»

³⁵ Ta sliye faya məge ha məsler sa bay. Kwa məkutse a guvah andza bərbur bəbay na, ma giye ŋgama bay. Ta kutsiye ha a bəra. Ndo nakə zləm andaya faya mətsəne aye na, mâ tsəne lele!»

15

Dzeke i təbaŋ nakə a dze aye

Mata 18.12-14

¹ Pat wuray na, ndo matsekele dzanŋal hay ta siye i ndo i mezeleme hay tebiye ti ye ka təv i Yesu. Nətəye niye tebiye ti ye na, mata pay zləm a bazlam i Yesu.

² Farisa hay ta ndo mədzanŋawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə ŋgatay a Yesu ta ndo niye hay na, tə may ha mənese a Yesu, tə gwad: «Ndo nakay i ŋgay a təma tay ha ndo i mezeleme hay ada ta ndiye ka bo wu mənday ka təv manəte eye na, kəkay?»

³ Yesu a səratay naha ka wu nakə faya ta tsikiye. A mbədatay faya ta dzeke, a gwadatay:

⁴ «Tadə ndəray mə walaŋ kurom təbaŋ ŋgay hay andaya temerre ada a dze faya abəra nətə mə walaŋ i təbaŋ ŋgay niye hay na, ma gəriye ha kuro kuro tsid gər eye tsid eye niye hay, ma diye mapəla

ahaya nàte eye niye a dze aye ma huta ahaya təday bəɗaw?

⁵ Tadə kə huta na na, dərev ŋgay ma ŋgwasiye haladzay. Ma pa ahaya təbaŋ ŋgay niye ka dzegwem,

⁶ ma zla ahaya a mətəgay. Kə zla ahaya na, ma zalateye a dzam ŋgay hay ta ndo i maged ŋgay hay ada ma gwadateye: “Dumara ŋgwasakwa ka bo dziye hərwi təbaŋ ga nakə a dze aye na, na huta na.”»

⁷ Yesu a gwadatay sa: «Tadə ndo nàte kə gər ha mezeleme ŋgay na, sərum ha na, məŋgwese ma giye andaya ka təv i Mbəlom mə mbəlom andza niye dərmak, a ze ndo neheye kuro kuro tsid gər eye tsid ta zəba ka bo tay andza mezeleme andaya fataya təbey, a satay məgəre ha mezeleme tay bay aye.»

Dzeke i kwar i suloy nakə a dze aye

⁸ Yesu a gwadatay sa: «Kəgəbay, ŋgwas waray nakə kwar i suloy andaya kuro ada a dze faya abəra nàte na, ma piye ako ka lalam, ma fadiye na gay ŋgay ada ma pəliye na tə marəzlay a gər eye lele ma hutiye na təday.

⁹ Kə huta na na, ma zalateye a dzam ŋgay hay ta ndo i maged ŋgay hay. Ma gwadateye: “Dumara, ŋgwasakwa ka bo dziye hərwi na huta na kwar i suloy ga nakə a dze aye.”»

¹⁰ Yesu a gwadatay sa: «Sərum ha, tadə ndo nàte kə gər ha mezeleme ŋgay na, məŋgwese andaya mə walaŋ i gawla i Mbəlom hay.»

Dzeke i bəba nakə a pəsəy ha mənese a wawa ŋgay aye

¹¹ Yesu a gwadatay sa: «Ndoweje andaya na, wawa ŋgay hay sulo.

¹² Pat wuray na, bo wawa eye nakə a tsətsah ka bəba ŋgay, a gwadaf: “Bəba ga, zlele yak nakə ka ŋgənamay ha aza ta malamar ga aye na, vələŋ faya abəra i ga anəke.” Bəba tay a tsəne andza niye na, a ŋgənatay ha zlele ŋgay a wawa ŋgay niye hay sulo aye.

¹³ «A ndza məhəne tsekweŋ na, wawa niye bo wawa eye a həl zlele nakə bəba ŋgay a vələy aye, a səkəm ha. Ma dəba eye na, a həl bo a ye ha ka bo ta suloy niye a gəma dərəŋ eye. A ndisl a gəma niye na, a dazlay a mäge wu nakə lelebay aye. A nas ha suloy niye tebiye.

¹⁴ «Suloy niye a ndəv faya abəra tebiye na, mandərzlan bagwar eye a ge ma gəma eye niye. Wawa niye a huta wu mənday sa bay.

¹⁵ Tsa na, a ye mata pəle məsler. A huta məsler niye na, mə gay i ndo wuray ma gəma eye niye. Ndo niye a slər ha a pesl mata tsəkure madəras hay.

¹⁶ Ahəl nakə nengeye faya ma tsəkuriye madəras hay aye na, may a wur faya. A say həbe mənde wu mənday nakə tə vələwatay a madəras hay aye na, ndəray kə vələy bay.

¹⁷ «Tsa na, a dazlay mədzele ka dəretsətseh ŋgay. A dzala ka məndze ŋgay nakə mə gay i bəba ŋgay aye, a gwad: “Mə gay i bəba na, ndo i məsler ŋgay hay faya ta ndiye wu mənday lele ada a ze naha fataya abəra. Ada neŋ tuk na, na mətiye tə may kanaŋ na, kəkay!

¹⁸ Ŋgama anəke na, na həliye bo na miye ka təv i bəba ga. Na ye na, na gwadeye: Bəba ga, na ge mənese kame i Bəba Mbəlom ada kame yak.

19 Anəke na, na sla tâ zelen̄ wawa yak sa bay. Təra ga ha andza ndo i məsler yak tsa.”

20 A dzala andza niye na, a həl bo a mbəda gər a gay i bəba ŋgay.

«Mazlambar ma ndisliye a gay i bəba ŋgay na, bəba ŋgay a ŋgatay naha dərəŋ. A ŋgatay naha na, a gay mə bo haladzay. Tsa na, a hway ka təv ŋgay. A ye naha a gəs na ka bo təmbolok təmbolok tə mən̄gwese eye lele.

21 Yawa! Wawa niye a gwadaŋ: “Bəba ga, neŋ na, na ge mənese kame i Mbəlom ada kame yak. Neŋ na, na sla tâ zelen̄ wawa yak sa bay.”

22 «Ane tuk na, bəba ŋgay a zalatay a ndo i məsler ŋgay hay, a gwadaŋ: “A niye bəse! Dum naha, zlumaw rəkwaŋ nakə a le haladzay aye ada kalumay ka bo. Dum naha, zlumaw matsərad, pumay a wur i həlay ada həlumaw tahərak, pumay a sik.

23 Gəsumaw sla niye magəla eye, kədum. Ndayakwa ada ka hatsakweye.

24 Hərwi wawa ga nakay na, haḃe na gwad kə mət, anəke na, neŋgeye andaya tə dərə. Haḃe kə dze, anəke na, na huta na. Anəke na, dərəv ga kə ŋgwasa.” Tsa na, ta dazlay a məhetse tuk.

25 «Ahəl nakə faya ta hatsiye aye na, wawa ŋgay bagwar eye mə pesl ma guvah. Həlay i madayaw ŋgay a mətagay a sla na, a həlaw bo abəra ma guvah. A yaw mazlambar bəse tə gay i bəba ŋgay na, a tsəne məhetse ta gan̄gan̄ eye dəḃtsim dəḃtsim.

26 Tsa na, a zalay a ndo nəte mə walaŋ i ndo i məsler i bəba ŋgay hay, a tsətsah faya a gwadaŋ: “Maa ge mə gay kway bəgom na, mey?”

27 Ndo i mäsler i bəba ŋgay niye a mbəday faya a gwaɗay: “Faya ta hatsiye hərwi malamar yak kə maw ma təv eye. Ada bəba yak a kəɗ sla niye magəla eye hərwi kə huta na wawa ŋgay, neŋgeye andaya zayzay lele, wuray kə gay bay.”

28 «Wawa bagwar eye a tsəne andza niye na, a ndalay haladzay. A kərah mede a mətəgay. Bəba ŋgay a yaw ka təv ŋgay, a gay amboh. A gwaɗay: “Dara a mətəgay.”

29 Ane tuk na, wawa ŋgay a mbəday faya a gwaɗay: “Tsəne wu nakə na tsikakeye təday. Kwa anəke bay, na gaka mäsler na, məve haladzay ada ɗaɗa na kərah bazlam yak ɗaw? Ka vəleŋ wawa i vo’ar ada nâ ge ha magurlom ta dzam ga hay tey na, ka vəleŋ ɗaw?”

30 Ane tuk na, anəŋ wawa yak nakay a nasaka ha zlele ka ŋgwas hay aye na, anəke a maw na, ka kəɗay sla sa na, kəkay?”

31 «Bəba ŋgay a mbəday faya a gwaɗay: “Wawa ga, mâ ndalaka bay. Nəkar mandza eye na, huya ka təv ga ada zlele ga hay tebiye na, i yak bəɗaw?”

32 A ye ka bo təɗe mäge magurlom tə məŋgwese eye na, lele ŋgway. Hərwi malamar yak nakay na gwaɗna, kə mət. Anəke na, neŋgeye andaya tə ɗəre. Haɓe kə dze, anəke na, na huta na!”»

16

Mbəlom ta suloy

Mata 6.24, 11.12-13, 5.31-32; Markus 10.11-12

1 Ma ɗəba eye na, Yesu a gwaɗatay a gawla ŋgay hay sa: «Nɗoweeye andaya zlele eye, ndo məpesle suloy ŋgay andaya. Ti ye naha tə gwaɗay a ndo i

zlele niye: “Ndo məpaslaka na suloy yak na, faya ma nasakeye ha zlele yak.”

² «Ndo i zlele niye a tsəne andza niye na, a zalay a ndo məpesle suloy ŋgay niye a gwaday: “Na tsəne ndo hay tə tsik ka nəkar na, mey? Suloy nday na, pesleŋ na ka ge ha na, wu waray wu waray, hərwi nəkar na, ka sliye faya matəre ndo i məsler ga sa bay.”

³ «Ndo məpesle suloy niye a tsik mə gər ŋgay, a gwad: “Ndo i gay ga ma həhariye ga abəra ma məsler ŋgay ada na giye na, kəkay? Ada kwa gədan ga andaya məfəte sa bay tuk na, kəkay? Na gwad na rəkiye na, horoy ma geŋeye.

⁴ Ah! Na sər na giye hərwi ada ndo hay ta təmiye ga a gay tay tadə ta kal ga ha abəra ma məsler na!”

⁵ «A ye a zalatay a ndo neheye gwedere i ndo i gay ŋgay andaya fataya aye nəte ta nəte. Ti ye naha. Tsa na, a gwaday a ndo kurre eye: “Gwedere i ndo i gay ga fakaya na, nday?”

⁶ «Ndo niye a mbəday faya a gwaday: “Dos i mal temerre.” Ndo məpesle suloy niye a gwaday: “Derewel i gwedere yak anaŋ. A niye ndza bəse, watsa a dəma na, dos i mal kuro kuro zləm tsa.”

⁷ «Tsa na, a gwaday a ndo neŋged: “Ada nəkar na, gwedere i ndo i gay ga fakaya na, nday?” Ndo niye a mbəday faya a gwaday: “Taḡay i bəle temerre.”

«Ndo məpesle suloy niye a gwaday: “Derewel i gwedere yak anaŋ. A niye ndza bəse, watsa a dəma taḡay i bəle kuro kuro tsamahkar tsa.”

⁸ «Ndo i gay ŋgay a ŋgatay andza niye na, a zambaday a ndo məpesle suloy ŋgay hərwi a ge məsler ta bəberek. Andza niye, ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye na, tə dzala ka wu nakə ma ta giye

bo kame aye. Ta wuda bo ma walaŋ tay. Nəteye bəbək eye hay ta ze ha ndo i Mbəlom hay.»

⁹ Yesu a səkah ha me ŋgay niye, a gwaɗatay: «Nəŋ faya na gwaɗumeye sa: Gum ŋgwalak tə zlele i məndzibəra nakay lele. Hərwi tadə ka ndəv fakuma abəra na, ka ta hutumeye sifa nakə ma ndəviye bay aye.

¹⁰ «Ndo nakə a ge wu wawa eye hay ta tsəved eye na, ma giye wu bagwar eye hay ta tsəved eye dərma. Ndo nakə kwa wu wawa eye hay a ge na ta tsəved eye bay aye na, wu bagwar eye hay dərma ma giye na ta tsəved eye bay.

¹¹ Ada tadə ka mbum faya məge məsler ta tsəved eye lele tə zlele i məndzibəra nakay bay na, mata vəkum zlele lele eye na, way?

¹² Tadə ka sərūm məgay gər a wu i ndo hay bay na, mata vəkum wu kurom neheye ka ləvumay gər aye na, way?

¹³ «Ndəray ma sliye məge məsler a ndo i gay ŋgay hay sulo bay. Hərwi pat nəŋged na, ma geye sewed a ndo i gay ŋgay nəŋged, ma wudiye na nəŋged lele. Kəgəbay ma gəseye me a ndo nəŋged, a ndo nəŋged na, ma gəseye me bay tebiye. Nəkurom bəbay ka slumeye faya məge məsler a Mbəlom ada a suloy sulo sulo bay.»

¹⁴ Farisa hay tə tsəne bazlam i Yesu neheye a tsik aye tebiye. Tə ŋgwasə ka Yesu hərwi nəteye na, ta wuda suloy haladzay.

¹⁵ Yesu a gwaɗatay a Farisa niye hay: «Nəkurom ka təv ɗəre i ndo hay na, ka gwaɗum nəkurom ndo lele eye hay. Ane tuk na, Mbəlom na, a sər ɗərev kurom hay. Hərwi wu nakə ndo hay tə gwaɗ

bagwar eye na, ka tɔv ɔre i Mbɛlom na, lele bay tebiye.

¹⁶ Hɛlay i bazlam i Musa mapala eye tɔ ɔrewel i ndo mɛɔe ha bazlam i Mbɛlom hay kɛ ndza hus a hɛlay i Yuhana madzɛhuɔe ndo a yam. Kwa abɛra ahɛl niye na, tɔ ɔawa ha Labara Nɔgwalak eye i Bɔy i Mbɛlom. Hɛlay nakay na, kwa way a ge gɔɔan hɛrwi mɛfɛlakwe a Bɔy i Mbɛlom.

¹⁷ Magɛrmbɛlom ta dala na, ta ndɛviye. Ane tuk na, kwa wu tsekwen ma dziye abɛra mɛ bazlam ga mapala eye bay.

¹⁸ «Ndoweye ka hɛhar na nɔgwas nɔgay ada kɛ zla a ɔma nɔgwas mekelɛn eye na, kɛ ge madama. Ada ndoweye kɛ zla nɔgwas nakɛ zal nɔgay a hɛhar na aye na, kɛ ge madama ɔermak.»

Ndo i zlele ta Lazar

¹⁹ Yesu a gwadatay sa: «Ndoweye andaya zlele eye. Nenɔgeye a pawa ka bo peteked nakɛ a le haladzay aye ada masɛkɛme nɔgay eye na, suloy haladzay. Nenɔgeye mandza eye pat pat ma wiya ada wu mɛnday nɔgay na, lele.

²⁰ Ndoweye andaya ɔermak mɛzele nɔgay Lazar. Nenɔgeye na, mɛtawak eye, wuray nɔgay andaya bay. Bo nɔgay tebiye na, mbɛlak eye ɔekɔek. A yaw ka mɛged i ndo i zlele niye. A hɛnawa mɛ ɔma.

²¹ A say haɔe mɛnde batatuk i wu mɛnday nakɛ a kutsawa abɛra ka tɔv mɛnde wu mɛnday i ndo i zlele niye. Ane tuk na, kɛra hay tɔ yawa naha ka tɔv nɔgay mandekede mbɛlak nɔgay niye ɔuh.

²² «Ma ɔba eye na, Lazar a mɛt. Gawla i Mbɛlom hay tɔ zla na ka tɔv i Abraham. Ndo niye zlele eye a mɛt ɔermak. Tsa na, tɔ la na.

²³ Ndo niye zlele eye na, a sawa d̄arets̄atseh haladzay ma t̄ov m̄andze i m̄adahan̄ hay. A z̄aba d̄are, a ma ha d̄are a ḡema na, a ηgatay naha a Abraham ta Lazar n̄ateye ka t̄ov man̄ate eye d̄aren̄ t̄a nen̄geye.

²⁴ A zalay naha a Abraham, a gwad̄ay: “B̄aba ga Abraham, na gaka m̄a bo t̄ab̄adew? Amboh sl̄ar Lazar na, m̄a t̄al̄aka wur h̄alay ηgay a yam ada m̄a t̄akwen̄ew ka d̄arneh magen̄ zayya tey. H̄erwi nen̄ faya na siye d̄arets̄atseh haladzay ma ako nakay.”

²⁵ «Ane tuk na, Abraham a gwad̄ay naha: “Wawa ga, s̄ar ha na, ka huta ka m̄andzib̄era na, haladzay. Lazar nen̄geye na, k̄a sa d̄arets̄atseh haladzay. An̄ake na, nen̄geye mandza eye barbarra, ma ndiye i ηgay tey. An̄ake n̄akar na, ka siye d̄arets̄atseh d̄armak tey.

²⁶ Ada sa tsa na, b̄ad̄ z̄abol eye m̄a walan̄ kway. Andza niye ndo neheye a satay mede naha a diye kurom aye na, ta sliye faya mede naha bay. Ada madayaw ab̄era ka t̄ov kurom a t̄ov may b̄abay na, ma tasiye bo bay.”

²⁷ «Ndo i zlele niye a gwad̄ay naha a Abraham: “Amboh, sl̄ar Lazar a gay i b̄aba ga,

²⁸ malamar ga hay andaya zlam. M̄a ye m̄a gatay d̄af na, t̄a yaw a t̄ov i d̄arets̄atseh nakay bay.”

²⁹ «Abraham a mb̄ad̄ay faya, a gwad̄ay: “Malamar yak hay na, Musa ta ndo m̄ad̄e ha bazlam i Mb̄alom hay andaya ta d̄atay ha. T̄a pay zl̄am a bazlam tay.”

³⁰ «Ndo i zlele niye a gwad̄ay a Abraham: “Niye na, ma sliye d̄a bay, b̄aba ga Abraham. Ane tuk na, tad̄e nd̄aray a maw ab̄era ma b̄ad̄, a ye ka t̄ov tay na, ta mb̄adiye ha mede tay.”

³¹ «Abraham a gwadáy: “Tadə ta pay zləm a Musa ta ndo mæde ha bazlam i Mbəlom hay bay na, kwa ndo mâ lətsew abəra ma mədahaŋ, mâ ye ka təv tay bəbay na, ta tsəniye bay.”»

17

Mezeleme

Mata 18.6-7,21-22; Markus 9.42

¹ Yesu a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Wu hay andaya haladzay ta səpatiye tay ha ndo hay ka mæge mezeleme. Kutoŋ ma giye bo andza niye. Ane tuk na, dəretsətseh ka gər i ndo nakə ma səpatiye ndo hay ka mæge mezeleme aye.

² Ngama tâ baray madiz i kwar a day ada tâ kal ha a hud i bəlay tə bəmalə nakə ma səpatiye nəte mə walaŋ i wawa neheye tsekweŋ tsekweŋ ka mæge mezeleme aye.

³ Anəke na, gum metsehe lele, həbum gər kurom.

«Tadə malamar yak kə gaka mənese na, tsikay faya ta tsəfetsəfe aye. Ada tadə kə gər ha mezeleme ŋgay na, pəsay ha mezeleme ŋgay.

⁴ Tadə a gaka mənese mə walaŋ i məhəne nəte sik tasəla ada faya ma deyeweye ka təv yak məgwadaka: “Na nasaka, amboh pəsa ga ha” na, pəsa ha.»

Məgəle ha mədzał gər

Mata 17.20

⁵ Ndo i maslaŋ i Yesu hay ta tsətsah, tə gwadáy a Yesu: «Bəy Maduweŋ, səkahamay ha mədzał gər ka nəkar tey.»

⁶ Bəy Maduweŋ a mbədətay faya a gwadətay: «Tadə ta dedek mədzał gər kurom mâ ge andaya

tsekweŋ andza wur i bəzan na, ka slumeye faya məgwadəy a dərizl i gərdaf i kuvoray nakay: “Ŋgwad abəra kanan, do ta zəv bo a bəlay” na, ma gəsakumeye me.»

Ndo mäge məsler neheye ta hutiyə magogoy bay aye

⁷ Yesu a gwadətay sa: «Way nakə mə walaŋ kurom, ndo i məsler ŋgay faya ma fətəye ma guvah agəna ma tsəkureye na gənaw ŋgay hay, kə maw a mətagay na, ndo i gay ŋgay ma gwadəye: “Dara bəse, nda daf” daw?»

⁸ Ane tuk na, ma gwadəye dūh na: “Do naha, deŋew daf ga. Mbədaw ka bo peteked mekeləŋ hərwi məhələŋew daf ga. Ahəl nakə neŋ faya na ndiyə ada na siye wu məse aye na, ma dəba eye nəkar dərmaŋ ka sliye faya mənde wu mənday ada ka siye wu məse.” Ndo i gay ŋgay ma tsikeye andza niye bədaw?»

⁹ Ka dzalum na, ma geye sisə a ndo i məsler ŋgay niye hərwi kə gay na wu nakə a tsikay ge aye daw?»

¹⁰ «Nəkurom dərmaŋ andza niye, tadə ka gum məsler nakə Mbəlom a gwadəkum “gum” aye na, gwadum dūh na: “Nəmay ndo mäge məsler tsa hərwi nəmay, nəmaa ge na, məsler nakə tədə a ye ka bo nəmaa giye.”»

Yesu a mbəl tay ha ndo madəgwada eye hay kuro

¹¹ Yesu faya ma diye a Zerozelem na, a ye tə kokway nakə a ŋəna ha dala i Samari ta dala i Galile aye.

¹² Mazlambar ma ta ndisliye a gəma wuray na, ndo madəgwada eye hay kuro ta hway naha a satay mədzəgər tage Yesu. Tə lətse dərəŋ.

¹³ Tsa na, ta wuda ta gədan, tə zalay naha a Yesu, tə gwad: «Yesu, Bəy! Nəmaâ gaka mə bo təbədew!»

¹⁴ Yesu a ɲgatatay, a gwadatay naha: «Dum ta bəzumay ha bo a ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye.» Nəteye faya ta diye mata bəzatay ha bo a ndo məvəlaway wu a Mbəlom na, tə mbəl suwud suwud.

¹⁵ Ndo nəte mə walaɲ tay a zəba ka bo ɲgay na, kə mbəl suwud suwud. A mbəda gər ka təv i Yesu pəlasl. A ye tə mazambaday naha a Mbəlom ta magala.

¹⁶ A ye naha na, a kal ha bo kame i Yesu ta da'ar luz ka dala. A gay sisə haladzay a Yesu. Ndoweye niye na, ndo i Samari hay.

¹⁷ Yesu a gwad: «Na gwad tə mbəl na, kuro tebiye bədaw? Neheye tsid eye na, nəteye mənɲay?»

¹⁸ Ndəray kə dzala mə walaɲ tay madayaw məgay naha sisə a Mbəlom bay. Duh mayaw na, bərakəzaɲ nakay daw?»

¹⁹ Tsa na, Yesu a gwaday a bərakəzaɲ niye: «Lətse! Do wu yak, mədzal gər yak nakə ka dzala ha ka neɲ aye kə mbəl kar ha.»

Maa sər pat i mandəve i məndzibəra na, Mbəlom nəte ɲgewɲ

Mata 24.23-28,37-41

²⁰ Pat wuray na, Farisa hay ta tsətsah ka Yesu, tə gwaday: «Bəy i Mbəlom ma ta deyeweye na, kəday?»

Yesu a mbədətay faya a gwadatay: «Bəy i Mbəlom ma deyeweye na, ndo hay ta ɲgateye bay.

²¹ Ta gwadiye: “Zəbum neɲgeye anan kənan” kəgəbay “Neɲgeye atay” bay. Hərwi sərur ha Bəy i Mbəlom na, neɲgeye mə walaɲ kurom.»

²² Tsa na, a gwađatay a gawla ŋgay hay: «Həlay eye ma deyeweye ma sakumeye mənġatay a Wawa i Ndo kwa pat eye nəte tsa, ane tuk na, ka ŋgatumeye bay.

²³ Ta gwađumeye: “Zəbum atay!” Kəgəbay “Zəbum neŋgeye anan!” Ane tuk na, kâ yum bay, kâ hwayum faya bay.

²⁴ Pat eye ma deyeweye neŋ Wawa i Ndo na deyeweye na, andza mawutsede i mbəlom nakə a wutsede na, dzaydzay ŋgay eye a dəv kwa abəra mə bəzay i mbəlom hus a məgəma aye. Na deyeweye na, andza niye.

²⁵ Ane tuk na, na siye dəretsətseh haladzay təday ada ndo neheye anəke aye ta kaliye ga ha.»

²⁶ «Wu nakə a ge bo a həlay i Nuhu aye na, pat nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweye na, ma ta giye bo andza niye dərmak.*

²⁷ Ahəl niye na, ndo hay tə ndayawa wu mənday ada tə sawa wu məsay, tə zlawə dahəlay hay ada tə vələwa dem tay hay a zal hus a pat nakə Nuhu a fələkwa a kwalalan i yam aye. Yam bagwar eye a rah ka məndzibəra a dze tay ha siye i ndo hay tebiye.

²⁸ «Sa na, ma ta təriye andza a həlay i Lot: Ndo hay tə ndayawa wu mənday ada tə sawa wu məsay. Ta səkəmawa wu hay ada ta səməkawa ha. Ta zəvawa dərizl i gərđaf hay ada ta dəzlawa gay tay hay.

²⁹ Ane tuk na, pat nakə Lot a lətse a yaw abəra ma gəma i Sodom aye na, ako a paw abəra mə mbəlom

* **17:26** Madazlay i wu hay 6.5-12, 7.6-23.

andza yam ada tə wuye andaya a təma wafafafa, a dze tay ha ndo i gəma niye hay tebiye.†

³⁰ Pat nakə neŋ Wawa i Ndo na deyeweye na, ma ta təriye andza niye dərma.

³¹ «Pat eye niye na, ndo nakə ka gər i gay ada wu ŋgay hay mə gay aye na, mâ mbəzlaw hərwi məzlaw wu mə gay bay. Andza niye ndo nakə ma guvah aye na, mâ maw a mətagay bay.

³² Wu nakə a ge bo ta ŋgwas i Lot aye na, mâ mətsakum gər bay!‡

³³ Ndo nakə ka pəla mətəme ha məsəfəre ŋgay aye na, ma ta dziye ha đuh. Ane tuk na, ndo nakə ma dziye ha məsəfəre ŋgay hərwi ga aye na, ma təmiye ha đuh.

³⁴ «Sərum ha pat eye niye ta həvad na, ndo hay sulo mahəna eye ka sləlah na, ta zliye nəte, ta gəriye ha neŋged.

³⁵ Ngwas hay sulo ta ləgəriye salamay ka ber, ta zliye nəte, ta gəriye ha neŋged. [

³⁶ Hasləka hay sulo ma guvah ta fətiye, ta zliye nəte, ta gəriye ha neŋged.]»

³⁷ Gawla ŋgay hay ta tsətsah faya tə gwadəy: «Wu niye ma ta giye bo andza niye na, ka waray Bəy Maduweŋ.»

Yesu a mbədatay faya a gwadəy: «Təv nakə wu maməta eye mə dəma aye na, magoduk hay ta hayiye gər a dəma.»

18

Maduwulay me a Mbəlom tə marəzlay a gər

† 17:29 Madazlay i wu hay 19.24-25. ‡ 17:32 Madazlay i wu hay 19.26.

¹ Ma dɔba eye, Yesu a tsikatay dzeke hɔrwi mɔde tay ha na, tɔ duwulay me a Mbɔlom huya tɔ ye gɔr maduwule me bay.

² A gwadatay:

«Ndo mɔge sariya wuray ma gɔma eye andaya. Ndowne niye na, madzɔdzere i Mbɔlom mɔ dɔrev ngay tɔbey, ada ndo a gay mɔ gɔr bay sa.

³ Madakway i ngwas andaya ma gɔma eye niye dɔrmak. Madakway i ngwas niye a yawa ka tɔv ngay pat pat hɔrwi mɔ gay na sariya ngay tey. A gwaday a ndo mɔge sariya niye: “Gamay na sariya ta ndo mɔne dɔre ga anaŋ tey.”

⁴ «Kɔ ndza haladzay ndo mɔge sariya a kɔma mɔge sariya i madakway i ngwas niye bay. A dzala mɔ gɔr ngay a gwad: “Ayaw! Neŋ na dzala gɔr ka Mbɔlom bay ada kwa ndo a geŋ mɔ gɔr bay,

⁵ ane tuk na, madakway i ngwas nakay faya ma wurdeŋeye me, ngama na geye na sariya ngay tɔday bɔna, ma gɔriye ha madayaw ka tɔv ga bay.”»

⁶ Bɔy Maduweŋ a gwadatay sa: «Tsɔnum wu nakɔ ndo mɔge sariya niye ngwalak eye bay a tsik aye!

⁷ Ada Mbɔlom neŋgeye na, ma dzɔniye ndo ngay hay bɔdaw? Tɔdɔ faya ta tuway naha bo na, ma giye mahonok madzɔne tay daw?

⁸ Sɔrum ha na, ma dzɔniye tay ta bɔse. Ane tuk na, aza neŋ Wawa i Ndo na deyeweye na, na hutiyɔ ndo mɔdzal gɔr hay ka neŋ ngway daw?»

Ndo i Farisa ta ndo matsekele dzanŋal

⁹ Yesu a tsikatay dzeke mekelɔ eye sa. Dzeke niye na, hɔrwi ndo neheye tɔ dzala tɔ gwad nɔteye

ka dāre i Mbəlom na, ɲgwalak eye hay ada nətəye ta zəba ka siye i ndo hay na, andza ndo hay bay.

¹⁰ A gwadətay:

«Ndoweje hay andaya sulo, ti ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom mata dūwulay me a Mbəlom. Ndo neɲged na, ndo Farisa, neɲged na, ndo matsekele dzaɲgal.

¹¹ «Ti ye naha na, ndo Farisa niye a lətse təv ɲgay wal. A gwad mə dārev ɲgay: “A! A! Mbəlom ga, na gaka naha sişə hərwi neɲ na, andza siye i ndo hay təbey. Nətəye na, məkal eye hay, ndo ɲgwalak eye hay bay. Tə gawa madama. Neɲ na, na gaka naha sişə hərwi neɲ andza ndo matsekele dzaɲgal nakay təbey.

¹² Mə luma nətə na, na gawa daliyam sik sulo. Wu ga kuro na, na vələwa nətə.”»

¹³ «Ndo matsekele dzaɲgal neɲgeje na, a lətse dāreɲ. Kwa kə lətse ha gər mazəbe dāre a mbəlom bay tebiye. Ane tuk na, a gwad: “Mbəlom! Na gaka mə bo tey hərwi neɲ na, ndo i mezeleme.”»

¹⁴ Yesu a gwadətay: «Sərūm ha na, ndo matsekele dzaɲgal nakay a ye a ɲgway a mətagay na, neɲgeje ka təv i Mbəlom na, lele. Ane tuk na, ndo Farisa niye neɲgeje na, andza niye təbey. Hərwi ndo nakə a say tā gwad neɲgeje bagwar eye na, Mbəlom ma təriye ha wawa eye dūh. Ndo nakə a təra ha bo ɲgay wawa eye kame i ndo hay aye na, Mbəlom ma təriye ha bagwar eye dūh.»

Yesu a təma wawa hay

Mata 19.13-15; Markus 10.13-16

¹⁵ Ma dəba eye na, ndo hay tə həl naha wawa tsekweɲ tsekweɲ eye hay a Yesu hərwi ada m̂a pa

fataya həlay ada tâ huta ɲgama. Ane tuk na, gawla ɲgay hay tə gatay me a ndo niye hay tə həlay naha wawa hay aye.

16 Yesu a gwadətay a wawa hay: «Həndzədumaw ka təv ga.» A gwadətay a gawla ɲgay hay: «Gərüm tay ha wawa hay, tâ yaw ka təv ga! Kâ həharum tay ha bay, hərwi Bəy i Mbəlom mavəla eye na, a slala i ndo neheye andza wawa neheye.

17 Sərüm ha na, ndoweje ka təma Bəy i Mbəlom andza wawa neheje bay na, ma diye a Bəy i Mbəlom bay.»

Ndo i zlele ta Bəy i Mbəlom

Mata 19.16-30; Markus 10.17-31

18 Bəy i Yahuda wuray a tsətsah ka Yesu, a gwadəy: «Miter lele eye, na hutiye sifa nakə ma ndəviye bay aye na, na giye na, kəkay?»

19 Yesu a gwadəy: «Ka zeleɲ ndo lele eye na kemey? Ndo lele eye na, Mbəlom nəte ɲgwenɲ.

20 Ka sər bazlam i Mbəlom mapala eye daw? Bazlam i Mbəlom mapala eye a gwad na: Kâ ge madama bay, kâ kəɟ gər i ndo bay, kâ ge məkal bay, kâ raw me ka ndo kame i sariya bay, rəhatay ha gər a bəba yak ta may yak.*»

21 Ndo niye a mbədəy faya a gwadəy: «Gər i bazlam mapala eye neheje ka paslaw aye na, na hənay ha gər kwa ma wawa.»

22 Yesu a tsəne andza niye na, a gwadəy: «A zəkaw fakaya abəra wu nəte sa: Anəke na, do ta səkəm ha zlele yak hay tebiye ada kâ ɲgənatay suloy eye a ndo i mətawak hay. Ka ge andza niye

* **18:20** Madayaw abəra ma Ezipt 20.12-16; Levitik 5.16-20.

na, ka ta hutiyē zlele mə mbəlom. Tsa na, dara, peŋ bəzay.»

²³ Ane tuk na, ndo niye a tsəne bazlam niye na, a ndalay haladzay hərwi zlele ŋgay na, haladzay.

²⁴ Yesu a zəba faya na, a ndalay, a gwad: «Hərwi ndo i zlele na, mede a Bəy i Mbəlom i ŋgay na, mada me eye haladzay.

²⁵ Tə bəmalə nakə ndo i zlele ma diye a Bəy i Mbəlom aye na, ŋgama zləgweme mâ ye ta bəd i ləpəre.»

²⁶ Ndo neheye tə tsəne bazlam i Yesu nakə a tsik aye na, tə gwad: «Ane tuk na, kə ge andza niye na, mata sle mətəme na, way?»

²⁷ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Ndəray ma sliye mətəme bay. Ane tuk na, Mbəlom ma sliye mətəme ha ndo.»

²⁸ Tsa na, Piyer a gwaday: «Tsəne! Nəmay anaŋ, nəmaa gər ha gay may hərwi məpaka bəzay na, kəkay?»

²⁹ Yesu a gwadatay: «Sərum ha, ndoweye kə gər ha gay ŋgay, ŋgwas ŋgay, malamar ŋgay hasləka eye hay ta malamar ŋgay dem eye hay, bəba ŋgay ta may ŋgay, wawa ŋgay hay hərwi Bəy i Mbəlom na,

³⁰ anəke ahəl kway nakay ma hutiyē a dəma haladzay ada kame na, ma hutiyē sifa nakə ma ndəviye bay aye.»

Yesu a da ha məmətə ŋgay

Mata 20.17-19; Markus 10.32-34

³¹ Yesu a zalatay a gawla ŋgay niye hay kuro gər eye sulo aye abəra mə walaŋ i ndo hay kətsah. Tsa na, a gwadatay: «Tsənum! Anəke na, ka tsalakw-eye a Zerozelem. Mə dəma na, wu nakə ndo mədə

ha bazlam i Mbəlom hay tə watsa ahəl niye ka gər i neŋ Wawa i Ndo aye na, ma giye bo tuk.

³² Ta vəlateye ga ha a ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye. Ta ŋgwasiye faɣaya, ta tsədəneye, ta tufeneye slesleḅ a dəre.

³³ Ta ndaḅiye ga ta mandalaḅa ada ta kədiye ga. Ane tuk na, ma məhəne mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahaŋ.»

³⁴ Ane tuk na, gawla ŋgay hay ta tsəne wu nakə a tsik aye bay. A ge fataya bazlam nakə Yesu a tsik aye a say məɣwede mey na, maŋgaha eye. A tsik na, ka gər i wu waray na, tə sər bay.

Yesu a mbəl ha ndo wuray guluf eye ma gəma i Zeriko

Mata 20.29-34; Markus 10.46-52

³⁵ Mazlambar Yesu ma ndisliye a Zeriko na, guluf wuray andaya mandza eye ka tsakay i tsəved, a rəkawa wu ka ndo hay.

³⁶ A tsəne ndo hay faya ta diye ka tsəved na, a gwadatay: «Labara i mey?»

³⁷ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Yesu ndo i Nazaret ma diye tə fa'anaŋ.»

³⁸ Guluf niye a tsəne andza niye na, a wuda ta magala, a gwad: «Yesu, Wawa i Davit, nā gaka mə bo təbədəw?»

³⁹ Ndo neheye tə lah naha kame aye na, tə gay me a guluf niye hərwi ada mâ bəbəl wuray bay, mâ ndza dīkdīk.

Duh a zaka ha mawude haladzay ta magala, a gwad: «Wawa i Davit, nā gaka mə bo təbədəw!»

⁴⁰ Yesu a ndisl naha na, a lətse, a gwadatay: «Dum gəsumayaw həlay kanaŋ.» Tsa na, ti ye tə gəsayaw

hələy. A ndisl naha ka təv i Yesu na, Yesu a tsətsah faya, a gwadəy:

⁴¹ «A saka nâ ge hərwi yak na, mey?»

Guluf niye a mbədəy faya, a gwadəy: «Bəy ga, a seŋ na, nâ ŋgatay a däre sa tey.»

⁴² Tsa na, Yesu a gwadəy: «Yawa lele, mədzal gər yak nakə ka dzala ga ha aye na, kə mbəl kar ha.»

⁴³ Kwayaŋŋa guluf niye a ŋgatay a däre. A pay bəzay a Yesu. A zambadəy a Mbəlom. Ndo niye hay haladzay aye tə ŋgatay a wu nakə a ge bo aye na, nəteye tebiye ta zambadəy a Mbəlom.

19

Yesu ta Zase

¹ Yesu a ndisl a Zeriko na, a ye ta wuzlahgəma i Zeriko niye.

² Ahəl nakə faya ma diye na, ndoweye andaya tə zalay Zase, neŋgeye andaya dərma. Neŋgeye na, zlele eye. Neŋgeye bagwar i ndo matsekele dzanjal hay.

³ A pəla tsəved məŋgatay a Yesu na, way. Ane tuk na, kə ŋgatay bay hərwi ndo hay haladzay ada neŋgeye na, dakwel eye.

⁴ A hway ka me, a ye naha a tsal a gərdaf i kuvoray. A tsal a gərdaf na, hərwi məŋgatay a Yesu nakə ma diye ta tsəved niye aye.

⁵ Yesu a ndisl naha a bəzay i gərdaf i kuvoray niye na, a zla gər ka mbəlom, a zəba däre a gərdaf niye. A ŋgatay naha a Zase. Tsa na, a gwadəy naha: «Zase, mbəzlaw bəse. Bəgom na diye na ta ndziye mə gay yak.»

⁶ Zase a tsәне andza niye na, a mbəzlaw bəse. Tsa na, ti ye ka bo a gay ηgay. Ti ye naha na, a təma tay ha tə mənɟwese lele.

⁷ Ndo hay tə ηgatay andza niye na, a ndalatay. Ta ηgəlay bəzay a Yesu. Tə gwad: «Ndo nakay a ye mata ndze mə gay i ndo i mezeleme daw!»

⁸ Zase neηgeye a lətse kame i Bəy Maduweη a gwaday: «Tsәне Bəy Maduweη ga! Anəke na, na ηgəniye ha zlele ga wudak, na ηgənatay ha a mətawak hay. Ada tadə na zla suloy abəra ka ndoweye ka zal na, na may ha ηgway a dəma madzəga fad.»

⁹ Yesu a tsәне andza niye na, a gwaday: «Bəgom mətəme ki yaw a gay yak hərwi nəkar na, wawa i Abraham dərma.

¹⁰ Hərwi neη Wawa i Ndo na yaw na, mapəle ndo neheye madza eye hay ada mətəme tay ha.»

Dzeke i suloy nakə ndo a ηgənatay a ndo i məsler ηgay hay aye

Mata 25.14-30

¹¹ Ndo niye hay faya ta pay zləm a bazlam ηgay niye hay na, Yesu a tsikatay dzeke sa. A tsik dzeke niye na, mazlambar ma ndisliye a Zerozelem. Ndo hay tə dzala na, tə gwad: «Mazlambar Bəy i Mbəlom ma deyeweye tuk.»

¹² Wu nakə Yesu a tsikatay aye na, anan, a gwadatay:

«Ndowne andaya neηgeye na, gwala i bəy hay. A ye a gəma dərən eye hərwi ada t̄a pa ahaya a bəy. Ta pa na a bəy na, ma maweye ma ləviye ndo ηgay hay.

¹³ Ma ta həliye bo ma diye na, a zalatay a ndo i məsler ɲgay hay kuro. Nəteye niye kuro aye ti ye naha. Ti ye naha na, a ɲgənatay kwar i suloy. A vələtay kwar i suloy nəte nəte tay aye. Kwar i suloy niye nəte na, suloy mə dəma haladzay. A gwaɗatay: “Mbədum ha həlay hus a pat nakə na maw aye.”

¹⁴ «Ane tuk na, ndoweye niye a say bəy aye na, ndo i gəma ɲgay hay ta wuda na bay. Tə slər ndo hay ma dəba ɲgay hərwi tâ ye tâ gwaɗatay na: “A samay ndo nakay mâ təra bəy may bay.”

¹⁵ «Ada düh huya ta pa na a bəy. Tə pa na a bəy na, a maw a gəma ɲgay tuk. A maw na, a zalatay a ndo i məsler ɲgay niye hay a ɲgənatay kwar i suloy aye hərwi məsərə ha magogoy nakə tə huta faya aye.

¹⁶ «Ndo makurre eye a ye naha, a gwaɗay: “Ndo i gay ga, kwar i suloy nakə ka vələɲ aye na, na huta faya kuro.”

¹⁷ «Bəy niye a gwaɗay: “Nəkar na, ndo i məsler lele eye dedək. Anəke na, na piye kar a bəy, ka ləviye gəma kuro hərwi məsler nakə tsekweɲ aye ka ge na ta tsəved eye.”

¹⁸ «Ndo masulo eye a ye naha a gwaɗay: “Ndo i gay ga, suloy niye ka vələɲ eye na, na huta faya zlam.”

¹⁹ «Bəy a gwaɗay a ndo niye: “Nəkar na, na piye kar bəy eye, ka ləviye gəma zlam.”

²⁰ «Ma dəba eye na, ndo neɲged a ye naha a gwaɗay: “Ndo i gay ga, kwar i suloy yak nakə ka vələɲ aye anaɲ. Na ləva faya bo lele na mbuza na a peteked, na ɲgaha na lele.

²¹ Na dzədzaraka haladzay, hərwi nəkar na, ndo makula gər eye. Wu yak bay na, ka zliye tsa, ka sləga bay na, ka dziye tsa.”

²² «Bəy niye a mbəḁḁay faya a gwadḁay: “Nəkar na, ndo i məsler nakə ɲgwalak eye bay aye. Maa gəs kar a sariya na, bazlam yak eye wu yak. Ka sər ha kurre neɲ na, ndo makula gər eye, ada kwa wu ga bay na, na zliye, na sləga bay na, na dziye tsa na,

²³ ada ka mey, meeneɲ na, peɲ na suloy a gay nakə tə pawa a dəma suloy aye. Atay ka məmaw ga na, na diye na həlaweye abəra mə dəma na, na hutiyə faya magogoy.”

²⁴ «Tsa na, a gwadḁatay a ndo neheye ka təv aye niye: “A niye zlum faya abəra kwar i suloy niye. Vəlumay faya a ndo nakə kwar i suloy andaya faya kuro aye.”

²⁵ «Ndo niye hay ta mbəḁḁay faya tə gwadḁay: “Bəy may, neɲgeye na, kwar i suloy ɲgay andaya kuro segey!”

²⁶ «Bəy niye a gwadḁatay: “Sərur ha na, ndo nakə wu ɲgay andaya na, ta səkahay ha sa. Ane tuk na, ndo nakə wu ɲgay andaya bay aye na, kwa tsekweɲ eye nakə andaya faya aye na, ta zliye na faya abəra.

²⁷ Ane tuk na, ndo neheye a satay nâ təra bəy tay bay aye na, dum naha, gəsumatay ahaya ada kâ kəḁum tay ha ka dərə ga kanaɲ.”»

Məfələkwe i Yesu a Zerozelem

Mata 21.1-11; Markus 11.1-11; Yuhana 12.12-19

²⁸ Yesu a ndəv ha mətsike me niye andza niye na, a ye a ndzatay kame a ndo hay mede a Zerozelem.

²⁹ Mazlambar ta husiye a gəma i Betifadze ta Betani bəse ta mahəmba nakə tə zalay Mahəmba i Tetəḁəz aye na, a slər gawla ɲgay hay kame sulo.

³⁰ A gwadātay: «Dum a gəma nakə kame kurom aye. Ka ndislum naha na, ka ndzumeye a gər a zuᅅgo wawa eye maᅅara eye ndəray kə ndza faya dāda zuk bay. Pəlumaw ada kâ yumeᅅ ahaya kanaᅅ.

³¹ Tadə ndəray ka tsətsah fakuma: “Ka pəlumeye na zuᅅgo eye a ᅅgay” na, gwadumay: “A say a Bəy Maduweᅅ.”»

³² Ndo i məsler niye hay sulo aye tə həl bo ti ye. Ti ye naha na, tə ndzay a gər andza nakə Yesu a tsikatay aye.

³³ Tsa na, ta dazlay a məpəle zuᅅgo niye. Ahəl nakə nəteye faya ta pəliye zuᅅgo niye na, ndo i zuᅅgo niye a gwadātay: «Ka pəlumeye na zuᅅgo eye hərwi mey?»

³⁴ Ta mbəday faya tə gwadāy: «A say a Bəy Maduweᅅ.»

³⁵ Gawla i Yesu neheye sulo aye, ti ye ahaya zuᅅgo niye a Yesu. Ti ye ahaya na, ta fətəl faya peteked tay hay. Tsa na, tə tsal ha faya Yesu.

³⁶ Faya ta diye na, ndo hay ta fətəl peteked tay hay ka tsəved nakə Yesu faya ma diye tə dəma aye.

³⁷ Mazlambar faya ta ndisliye a Zerozelem ta tsəved nakə ma mbəzlaw ta Mahəmba i Tetədəz aye na, gawla ᅅgay hay tebiye ta dazlay a mazambaday a Mbəlom tə məᅅgwese eye lele ada tə mawude ta magala ᅅgəlakaka hərwi masuwayan nakə tə ᅅgatay Yesu a ge aye.

³⁸ Tə gwadāwa: «Mbəlom mâ pa ᅅgama ka Bəy nakə faya ma deyeweye tə məzele i Bəy Maduweᅅ aye!*»

* **19:38** Dəmes hay 118.26.

«Zay mə mbəlom, ada zambadəkway a Mbəlom, neŋgeye nakə mə mbəlom aye!»

³⁹ Mə walaŋ i ndo niye hay haladzay aye na, Farisa hay andaya. Tə gwadəy a Yesu: «Miter, gwadətay a gawla yak hay tâ gər ha mabəbəle wuray.»

⁴⁰ Yesu a mbədətay faya a gwadətay: «Sərüm ha na, kwa nəteye ta ndza dīkdīk bəbay na, kwar hay ta wudiye!»

Yesu a tuwa dəretsətseh i Zerozelem

⁴¹ Ahəl nakə Yesu a ndisl neŋgeye bəse tə wuzlahgəma i Zerozelem aye na, a ŋgatay na, a tuwa.

⁴² A gwad: «A nəkar Zerozelem, tadə bəgom ka sər wu nakə ma sliye faya məvəlaka zay aye na, həbe ka təmiye abəra mə dəretsətseh. Ane tuk na, anəke na, maŋgaha eye faka abəra, ka sliye faya məŋgatay bay!

⁴³ Pat i dəretsətseh hay ta deyeweye fakaya. Ndo mənə dəre yak hay ta deyeweye tə wu həlay tay ta lawariye kar tuwzik, ta dərəzliye kar. Ta ŋgədətsiye kar kwa tə waray tə waray.

⁴⁴ Ta bəbazliye kurom ta ndo yak hay tebiye. Kwa kwar ka gər i kwar ta gəriye ha bay, ta mbəzliye ha tebiye hele hele. Hərwi mey andza niye na? Hərwi nəkar na, pat nakə Mbəlom ma yaw mata dzəne kar aye na, ka sər ha bay!»

Yesu a tsikatay bazlam i Mbəlom a ndo hay

Mata 21.12-17; Markus 11.15-19; Yuhana 2.13-22

⁴⁵ Yesu a ndisl a Zerozelem na, a ye a dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. A ye naha na, a dazlay mahəhere ndo məge tsakala

hay abəra ma dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye. A gwadətay:

⁴⁶ «Mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na: “Gay ga ma ta təriye na, gay i maduwule me.†” Ane tuk na, nəkurom ka tərüm ha lar i məkal hay na, kəkay?‡»

⁴⁷ Yesu a tsikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay pat pat mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ada ta madugula hay, ta pəla tsəved ka məkəde na Yesu.

⁴⁸ Ane tuk na, ta gəsiye na ma kəkay na, tə sər bay. Ta huta faya tsəved məgəse na bay. Hərwi ndo hay tebiye faya ta pay zləm a wu nakə faya ma tətikateye na, tə metsehe eye lele.

20

Gədan i Yesu

Mata 21.23-27; Markus 11.27-33

¹ Pat wuray na, Yesu faya ma tətikateye a ndo hay ada faya ma dateye ha Labara Ngwalak eye ma dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Ahəl nakə faya ma tətikateye na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ada ta madugula hay ti ye ka təv i Yesu.

² Ti ye naha ta tsətsah faya tə gwadətay: «Ka ge wu neheye na, ta gədan waray? Maa vəlaka gədan aye na, way, tsikamay?»

³ Yesu a mbədətay faya, a gwadətay: «Nen dərmak na tsətsahiye fakuma:

† 19:46 Ezay 56.7. ‡ 19:46 Zeremi 7.11.

⁴ Maa sləraw Yuhana madzəhuḅe ndo a yam na, way? Maa sləraw na, Mbəlom tsukudu ndo hay daw?»

⁵ Ane tuk na, tə tsik mə walaŋ tay tə gwad: «Ka mbədakweye faya na, kəkay? Tadə ka gwadəkwa, maa slər ha Mbəlom, Yesu ma gwadəkweye: “Ka dzalum ha ka wu nakə Yuhana a tsik aye bay na, kemey?”

⁶ Ada tadə ka gwadəkwa maa sləraw Yuhana na, ndo hay, ndo hay tebiye ta kaliye kway tə kwar, ta kədiye kway. Hərwi tə sər ha ta dedək Yuhana na, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom.»

⁷ Ta mbəday faya a Yesu, tə gwaday: «Maa sləra ahaya Yuhana ndo madzəhuḅe ndo a yam way na, nəmaa sər bay.»

⁸ Yesu a gwadatay: «Neŋ bəbay na ge wu neheye ta gədan i way na, na tsikakumeye bay.»

*Dzeke i ndo wuray a zəv dərizl i gərdaf a guvah
ŋgay*

Mata 21.33-46; Markus 12.1-12

⁹ Ma dəba eye na, Yesu a tsikatay me a ndo hay ta dzeke, a gwadatay: «Ndoweye andaya a dəs guvah. A zəv a dəma gərdaf hay haladzay. Dərizl i gərdaf niye hay na, tə wa hohway. A ndəv ha mazəve na, a həl ndo i məfəte hay ada tā fətay na. Bo ŋgay aye a ye a tsekene. A ye na, ma ndzaweje haladzay.

¹⁰ «Həlay i maŋgəle hohway i gərdaf niye hay kə sla. A slər ndo nəte mə walaŋ i ndo i məsler ŋgay hay hərwi ada tā vəlayaw faya abəra i ŋgay. Ndo i məsler ŋgay a həl bo a ye. A ye naha na, ndo neheye faya ta tsəpiye guvah aye, tə gəs na. Tə ndaḅa na ada ta həhar na həlay kəriye.

11 «Ndo i guvah a ngatay andza niye na, a slər ndo nenjed sa. Ndo niye a həl bo a ye. A ye naha na, tə gəs na ada tə ndaba na dərma. Tə tsaday pələslesle, ta həhar na. Ta vəlay wuray kwa tsekweŋ bay.

12 Ndo i guvah a slər ndo mamahkar eye sa. Ndo niye a ye na, tə gay mbəlak. Tsa na, tə kala ahaya abəra ma guvah niye.

13 «Ndo i guvah niye a gwad: “Na giye anəke na, kəkay? Na sləriye wawa ga nakay nate na wuda na haladzay aye taday. Agəla nenjeye na, ta rəhay ha gər, ta geye wuray bay.”

14 «Ane tuk na, tə ngatay a wawa niye na, tə tsik mə walaŋ tay tə gwad: “Aya! Anaŋ magedze ngay nakə ma ta ndiye na guvah ngay aye, ki yaw! Kədəkwa na, ada guvah nakay ma mətsakweye a nəkway!”

15 Tsa na, ti ye faya, tə gəs na. Tə kəd na. Tə kal ha mədahaŋ eye abəra ma guvah niye.»

Tsa na, Yesu a tsətsah fataya a gwadətay: «Ndo i guvah ma giye tay ha anəke na, kəkay?

16 Ndo i guvah niye ma deyeweye ma gəsiye tay ha ndo niye hay, ma kədiye tay ha. Kə kəd tay ha na, ma həliye a dəma ndo mekeləŋ eye hay.»

Ndo hay tə tsəne wu niye hay a tsik aye na, tə gwad: «Wu niye andza niye na, ma giye bo bay.»

17 Ane tuk na, Yesu a zəba fataya a gwadətay: «Dzeke nakay mə Derewel i Mbəlom aye a say məgwede na, kəkay?

“Kwar nakə ndo madəzle gay hay tə kal ha aye na,

matəra kwar lele eye a ze siye i kwar hay na, neŋgeye dūh.*»

¹⁸ «Kwa way kə dəf ka kwar niye na, ma toliye. Ada kwar niye kə dəf ka ndoweye na, ma ləgəriye na kərdik kərdik andza merebək.»

¹⁹ Ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay ta bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye hay ta pəla tsəved kwayanğa ka məgəse na Yesu hərwi tə sər ha Yesu a tsik dzeke niye na, ka nəteye. Ane tuk a, ta dzədzaratay a ndo hay.

Məvəle dzanğal a bəy i Roma

Mata 22.15-22; Markus 12.13-17

²⁰ Ma dəba eye na, ta dazlay a matsəpe na Yesu. Tə slər ndo ka təv ŋgay. Ndo niye hay tə slər tay ha aye na, tə ge ha gər tay andza nəteye ndo lele eye hay kame i Mbəlom. Ndo niye hay na, a satay mapəle mənese abəra ka Yesu mə bazlam ŋgay neheye ma tsikiye aye. Tadə ta huta faya abəra mənese na, ta sliye faya məvəlay a həlay a ndo məvəle dala tuk. Hərwi bəy i Roma na, neŋgeye gədaŋ eye ada maa ləva dala i Roma na, neŋgeye.

²¹ Ndo neheye tə slər tay ha aye na, ti ye ka təv i Yesu. Ti ye naha ta tsətsah faya andza nakay, tə gwaday: «Miter, nəmaa sər ha nəkar ka tsik na, dedek. Ka ŋgəna tay ha ka bo bəra ndo hay təbey. Ka gwaf ada faya ka tətikateye a ndo hay na, wu neheye dedek aye.

²² Ane tuk na, a samay matsətsehe fakaya, bazlam kway mapala eye kə vəl tsəved məvəle

* **20:17** Dəmes hay 118.22.

dzaŋgal a bəy i Roma tsukudu kə vəl tsəved məvəle bay daw?»

²³ Ane tuk na, Yesu a sər ha, a satay məhəle faya abəra suwat. Tsa na, a gwadatay:

²⁴ «Ehey bəzumenj ahaya kwar i suloy təday.» Ta bəzay ha kwar i suloy niye. A gwadatay: «Mandəkkit bo nakay ta məzele nakay faya na, i way?»

Ta mbəday faya, tə gwaday: «I bəy i Roma.»

²⁵ Tsa na, Yesu a gwadatay: «Aya! Wu i bəy i Roma na, vəlumay ha a bəy i Roma ŋgway. Wu i Mbəlom na, vəlumay ha a Mbəlom ŋgway.»

²⁶ Ka gər i bazlam niye Yesu a tsikatay kame i ndo hay tebiye na, ta huta faya abəra mənese bay tebiye. Duh bazlam ŋgay nakə a tsikatay aye na, a gatay hərbəbəkka, a dərəzlatay ka bazlam.

Tə tsik ka gər i mələtsew abəra ma mədahanj

Mata 22.23-33; Markus 12.18-27

²⁷ Ma dəba eye na, siye i Saduke hay ti ye ka təv i Yesu. Saduke hay na, ndo neheye tə gwad: «Ka mət na, mələtsew abəra ma mədahanj andaya sa bay» aye.

²⁸ Ti ye naha, ta tsətsah ka Yesu, tə gwaday: «Miter, bazlam nakə Musa a watsamay a bazlam i Mbəlom mapala eye na, anan. A gwad: “Tadə ndo a mət a gər ha ŋgwas ŋgay ta wa zuk bay na, mata zle na madakway i ŋgwas niye na, malamar i ndo niye a mət aye†” bədaw? Ma zliye na, hərwi ada hulfe i ndo niye a mət aye mâ dze bay.

²⁹ Yaw! Andaya ahəl niye ndo ta malamar ŋgay hay tasəla. Malamar tay makurre eye a zla

† 20:28 Bazlam mapala eye masulo eye 25.5-6.

dahəlay. A zla dahəlay na, a mət. A mət na, ta wa ta dahəlay ŋgay niye a zla aye bay.

³⁰ Məmbager ŋgay a zla na madakway i ŋgwas niye. A zla na, a mət.

³¹ Malamar tay mamahkar eye a zla. A zla na, a mət. Siye hay tebiye tə ge andza niye dərmak. Nəteye neheye tasəla aye tə zla ŋgwas niye na, tə mət tebiye. Ndəray kwa nəte mə walaŋ tay ta wa ta ŋgwas niye bay.

³² Ka mandəve ŋgay eye na, ŋgwas niye a mət dərmak.

³³ Pat nakə aza mədahaŋ hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ aye na, ŋgwas niye ma mətseye na, a way? Hərwi nəteye niye tasəla eye ta zla na ka ŋgwas!»

³⁴ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Hasləka ta ŋgwas neheye ka məndzibəra nakay anaŋ aye na, ta zliye bo.

³⁵ Ane tuk na, ndo neheye Mbəlom a pala tay ha, nəteye ta ndziye ka məndzibəra nakə wedeye na, ta lətseweye abəra ma mədahaŋ na, ta zliye bo nakay na, zal kəgəbay, ŋgwas na, ta zliye bo sa bay.

³⁶ Nəteye na, ta mətiye sa bay. Ta ndziye na, andza gawla i Mbəlom hay. Nəteye wawa i Mbəlom hay, hərwi ta lətsew abəra ma mədahaŋ a məsəfəre.

³⁷ «Mələtsew abəra ma mədahaŋ na, ka sərakwa ha mədahaŋ hay ta lətseweye abəra ma bəd na, hərwi bazlam i Musa nakə a tsik ahəl niye aye. A dā ha na, bazlam nakə Mbəlom a tsikayaw mə gay i dak niye dzaydzay andza faya ma təmiye na aye. A zalay a Bəy Maduweŋ na, “Mbəlom i Abraham,

Mbəlom i Izak, Mbəlom i Zakob.‡”

³⁸ A tsik andza niye na, hərwi Mbəlom na, neŋgeye Mbəlom i mədahaŋ hay bay, neŋgeye Mbəlom i ndo neheye ta ndziye huya ta sifa aye. Ta ndziye ma sifa na, hərwi Mbəlom.»

³⁹ Siye i ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə tsəne andza niye na, tə gwad: «Miter, bazlam yak niye ka tsik aye na, tədə.»

⁴⁰ Tə tsikay andza niye na, hərwi horoy a gatay matsətsehe faya wu hay.

Yesu a yaw na, ma gwala i way?

Mata 22.41-46; Markus 12.35-37

⁴¹ Yesu a gwadatay: «Ndo hay tə gwad ka Kəriste na, neŋgeye Wawa i Davit na, kəkay?

⁴² Duh Davit tə gər ŋgay a gwad ma dərewel i Dəmes hay na:

“Bəy Maduweŋ Mbəlom a gwaday a Bəy Maduweŋ ga na:

Dara, ndza tə həlay i mənday ga,

⁴³ hus a pat nakə na piye tay ha ndo məne dərə yak hay a huđ i sik yak aye.Š”

⁴⁴ «Ane tuk na, Davit na, kə zalay a Kəriste “Bəy Maduweŋ” tuk na, ada ndo hay ta gwadiye wawa ŋgay na, ma kəkay?»

Sariya ka gər i ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay

Mata 23.1-36; Markus 12.38-40

⁴⁵ Ahəl nakə ndo hay faya ta pay zləm a bazlam ŋgay nakə faya ma tsikateye na, Yesu a gwadatay a gawla ŋgay hay:

‡ 20:37 Madayaw abəra ma Ezipt 3.6. Š 20:43 Dəmes hay 110.1.

⁴⁶ «Həbum gər kurom abəra ka ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye hay. Nəteye i tay ta wuda mahəhele na, ta rəkwat eye. Ka təv məhay gər na, ta wuda ndo hay tâ tsikatay me ta mədəslatay ha gər. Mə gay i mađuwule me na, ta pəlawə i tay na, təv məndze nakə kame i ndo hay aye, ndo hay ta ηgatateye lele. Mə magurlom, ta wuda na, təv məndze ηgwalak eye.

⁴⁷ Wu nakə tə vəlawatay a madakway i gwas hay aye na, tə ndayawa na. Tə duwulaway me a Mbəlom na, vəđvəđ a ndəv bəse bay hərwi ada ndo hay tâ gwađ fataya nəteye ndo ηgwalak eye hay. Slala i ndo neheye andza nakay aye na, Mbəlom ma giye fataya sariya na, ma ziye i ndo siye hay.»

21

Məvəlay wu a Mbəlom tə dərev nəte eye

Mata 12.41-44

¹ Ma dəba eye, Yesu a zəba ka bo bəra dəre na, a ηgatay a ndo i zlele hay ta piye suloy a wu məpe suloy mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom.

² Yesu a ηgatay a madakway i ηgwas wuray mətawak eye, a ye naha a pa a dəma kəbo sulo dərmak.

³ Yesu a gwađatay: «Sərum ha madakway i ηgwas nakay na, kə vəl dala haladzay a ze i ndo hay tebiye.

⁴ Hərwi ndo mekeləη eye hay tə vəl na, abəra ka siye. A gatay mə gər sa bay. Ane tuk na, madakway i ηgwas nakay mətawak eye na, a vəl ha tebiye, siye andaya sa bay.»

Yesu a da ha ta mbəzliye gay i mədəslay ha gər a Mbəlom

Mata 24.1-2; Markus 13.1-2

⁵ Ndo mekeleŋ eye hay tə tsik ka gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tə gwad: «Gay nakay na, a le. Kwar neheye ta dəzl ha aye na, tə le. Ada wu neheye tə vəlay a Mbəlom aye, tə le.»

Ane tuk na, Yesu a gwadatay:

⁶ «Wu nakə faya ka zəbumeye faya aye na, pat mekeleŋ eye na, ka ŋgatumeye a kwar kwa nəte ka gər i kwar ŋged bay. Ta mbəzliye ha hele hele.»

Ŋgodgor i mandəve i məndzibəra

Mata 24.3-14; Markus 13.3-13

⁷ Ndo niye hay ka təv eye niye ta tsətsah faya, tə gwaday: «Miter, wu neheye ka tsik aye ta giye bo na, kədəy? Ŋgodgor waray nakə nəmaa səriye ha na, wu neheye tebiye ta ndisleweye aye?»

⁸ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Gum met-sehe lele! Ndəray m̄a səpat kurom bay. Hərwi ndo hay haladzay ta deyeweye ta məzele ga. Kwa way ma gwadiye: “Neŋ na, Kəriste, həlay eye kə ndislew!” Ane tuk na, k̄a pumatay bəzay bay.

⁹ Ka tsənum ndo hay faya ta giye vərəm ta ndo neheye ta niye dərə a bo aye na, k̄a dzədzarum bay. Wu neheye na, kutoŋ ta ndisleweye təday. Ane tuk na, niye na, mandəve i məndzibəra zuk bay.»

¹⁰ Yesu a gwadatay sa: «Slala ŋged ta giye vərəm ta slala nengeđ, bəy ta bəy ta giye vərəm.

¹¹ Dala ma bəliye, ada mandərzlaŋ ma giye, dəvats i magədama haladzay ma gateye a ndo hay ma gəma hay wal wal. Wu neheye a ge masuwayaŋ eye tə wu mekeleŋ eye hay wal wal

ma dzædzariye tay ha ndo hay, ta ta deyeweye mə mbəlom.

¹² «Ane tuk na, wu niye hay ta deyeweye na, ta gakumeye dəretsətseh. Ta gəsiye kurom a gay i mađuwule me, ta gakumeye sariya ada ta dərəzliye fakuma a gay i daŋgay. Ta gəsiye kurom, ta diye kurom ha kame i bəy hay ada kame i ndo mələve dala hay hərwi ga.

¹³ Niye na, həlay eye i kurom məhəle mbal i gər ga tuk.

¹⁴ Pat eye kə ndislew na, gəsum dərev lele. Kā dzædzarum mə dərev kurom anəke na: “Mata mbədə famaya abəra me way?” na, kâ dzalum bay.

¹⁵ Neŋ eye na đakumeye ha bazlam nakə ka tsikumeye ada ndaraw nakə kwa ndo mənə dəre kurom hay ta sliye faya mədədə kurom ha ta sariya bay aye.

¹⁶ «Kwa bəba kurom hay ta may kurom hay ta giye fakuma đaf. Malamar kurom hay, wurbəba kurom hay ta dzam kurom hay ta giye fakuma đaf. Ta gəsiye kurom ada ta gakumeye sariya i mədahaŋ a siye hay haladzay mə walaŋ kurom.

¹⁷ Ndo hay tebiye ta nakumeye dəre hərwi ga.

¹⁸ Ane tuk na, sərūm ha na, məkwets i gər kurom kwa nəte ma dziye bay.

¹⁹ Gum gədaŋ lele. Ka ta mbələmeye ha məsəfəre kurom hay na, andza niye.»

Ta mbəzliye ha Zerozelem

Mata 24.15-21; Markus 13.14-19

²⁰ «Tadə ka ŋgatumay a vərəm kə lətsew, ta lawara Zerozelem na, sərūm ha mazlambar ta mbəzliye ha bəse tuk.

21 Ndo neheye ka dala i Yahuda aye, ta ηgatay a wu niye na, tâ hway a mahamba hay. Ndo neheye nateye ma wuzlah gay i Zerozelem aye na, tâ hwayaw abəra mə dəma dərəŋ ada ndo neheye mə gəma aye na, tâ hway a wuzlah gay bay.

22 «Hərwi pat eye niye na, pat nakə Mbəlom ma giye sariya ηgay aye tuk. Niye na, andza nakə ndo i maslaŋ hay tə tsik faya mə Derewel i Mbəlom ma ta giye bo aye.

23 Pat eye niye na, dəretsətseh wene wene eye na, ka gər i ηgwas neheye tə bo sulo aye ada ka ηgwas neheye faya ta vəlateye wah a wawa tay hay aye! Ayaw! Ndo i gəma neheye ta ta siye dəretsətseh haladzay hərwi Mbəlom ma ta gateye dəretsətseh.

24 Ndo niye hay tə sər Mbəlom bay aye siye hay ta kədiye tay ha ta maslalam. Siye hay ta gəsiye tay ha beke eye hay, ta diye tay ha a gəma hay wal wal. Ndo neheye tə sər Mbəlom bay aye ta deyeweye, ta mbəzliye ha Zerozelem hele hele. Ta ndziye mə dəma na, hus ahəl tay nakə ka ndəv aye.»

Madayaw i Wawa i Ndo

Mata 24.29-31; Markus 13.24-27

25 Yesu a gwadatay sa: «Pat eye niye wu niye hay ta dazlay na, ka pat, ka kiye, ka wurzla hay, wu mäge masuwayaŋ wal wal ta bəziye ha bo. Ma ta giye na, andza mətasl nakə a vəzl haladzay vəvəva a bəl ha dəlov i yam wekit wekit aye. Ndo i məndzibəra hay tebiye ta dzədzariye, ma vəlateye mədzal gər.

²⁶ Ndo hay haladzay ta ta mætiye tæ zluwer i wu niye hay. Andza niye wu neheye gædan eye ka magærmælom aye ta bæliye haladzay.

²⁷ «Ma dæba eye na, ndo hay ta ngeteŋeye a neŋ Wawa i Ndo na deyeweye ma pazlay ta gædan ada ta mæzlaþ eye haladzay.

²⁸ Aza ka ngatumay a wu niye hay ta dazlay mændislew na, lævum bo lele ada zlum gær kurom ka mbælom, hærwi Mbælom ma ta tæmiye kurom ha bæse tuk.»

Dzeke i gurov

Mata 24.32-35; Markus 13.28-31

²⁹ Yesu a tsikatay dzeke sa, a gwadåtay: «Zæbum ka gurov ada ka dærizl i gærdaf hay tebiye kwa!

³⁰ Ka ngatumatay ta gægar ha ka bo abæra slambah hay ada ta dazlay a madude na, ka særum ha gwaduvay kæ ge, mazlambar yam ma piye bædaw!

³¹ Andza niye ka ngatumay a wu neheye ta ndislew na, særum ha Bæy i Mbælom neŋgeye bæse tæ nækurom.

³² «Neŋ faya na gwadækumeye: Særum ha na, wu nakay tebiye ma giye bo na, ndo neheye anæke aye ta mæt zuk bay.

³³ Magærmælom ta dala ta dziye, bazlam ga na, dæda ma dziye bay.»

Gumay metsehe a bo kurom

³⁴ «Gumay metsehe a bo kurom. Kâ gærumay ha dærev kurom a wu mæse bay, kâ kwayum bay ada kâ vælumay ha mædzal gær kurom a wu i mændzibæra bay. Ka gumeye metsehe a bo kurom na, hærwi ada sariya i Mbælom mâ ndzakum a gær hæf bay.

³⁵ Hərwi pat eye ma deyeweye na, ndo hay tebiye ka mändzibəra ta səriye ka bo bay. Ma mbəzliye tay ha təbəts andza bəlay nakə a mbəzl wu aye.

³⁶ Ndzum tsezlezleñje, dūwulumay me a Mbəlom pat pat. Ka gum andza niye na, ka hutumeye gədañ ka məsəmay naha a wu neheye tebiye ta ndzakumeye a gər aye. Andza niye ka mbumeye faya mələtse ka təv ga, neñ Wawa i Ndo.»

³⁷ Ta həpat na, Yesu a tətikawa tay ha ndo hay ma dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, ta huwa na, a yawa mata həne ma tsaholok nakə tə zalay Mahəmba i Tetədcəz aye.

³⁸ Pərik i mekedə na, ndo hay ti yawa a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom mata pay zləm a matətike i Yesu.

22

Yudas a ge dəf ka Yesu

Mata 26.1-5,14-16; Markus 14.1-2,10-11; Yuhana 11.45-53

¹ Magurlom nakə tə zalay magurlom i Pak aye na, mazlambar ta hatsiye. Ahəl i magurlom tay niye na, tə ndayawa wu mənday tay nakə tə zalay «peñ» aye na, gəde faya bay.

² A həlay i magurlom eye niye na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta ndo neheye tə dzañgawa bazlam i Mbəlom mapala eye aye ta pəla tsəved ka məkəde na Yesu. Ane tuk na, ta dzədzar ta ndo hay.

³ Fakalaw a fələkway a bo a Yudas nakə tə zalay Iskariyot aye. Neŋgeye na, nəte mə walaŋ i gawla i Yesu niye hay kuro gər eye sulo, aye.

⁴ Yudas a həl bo a ye ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ada ka təv i bagwar i sidzew neheye ta tsəpawa gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye. A ye na, hərwi mapəle tsəved ka mäge dəf ka Yesu.

⁵ A yatay a gər a ndo niye hay haladzay, tə gwaday: «Nəmaa vəlakeye dala.»

⁶ Yudas a tsəne andza niye na, a təma bazlam tay niye. Tsa na, a maw abəra ka təv tay, a ye a pəla wewer ada həlay nakə lele eye hərwi mäge dəf ka Yesu ndo hay ta səriye faya bay aye.

*Yesu ta gawla ŋgay hay, tə ge magurlom i Pak
Mata 26.17-25; Markus 14.12-21; Yuhana 13.21-30*

⁷ Yaw! Ahəl nakə tə ndayawa wu mənday nakə gəde faya bay aye na, pat i məkəde təbaŋ hərwi məde wu mənday i Pak aye kə husaw tuk.

⁸ Yesu a slər Piyer ta Yuhana, a gwadatay: «Dum ta dumakway wu mənday i magurlom i Pak nakə ka ndayakweye.»

⁹ Piyer ta Yuhana ta tsətsah faya, tə gwaday: «A saka nəmaâ daka dəf na, ka waray?»

¹⁰ Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Tsənum lele! Tadə faya ka deyumeye, ka ndislum a wu-zlahgəma na, ka ndzumeye a gər a ndo faya ma zliye yam ta gəzla aye. Pumay bəzay hus a gay nakə ma fələkwiye a dəma aye,

¹¹ ada gwadumay a ndo i gay niye: “Miter a tsətsah fakaya, a gwadaka: Gay nakə nəmaa ndiye

wu mǝnday i magurlom i Pak ta gawla ga hay aye na, mǝŋgay?”

¹² Ka tsǝtsahum andza niye na, ma đakumeye faya ka gay nakǝ ka gǝr i gay nǝŋged aye. Hud i gay niye na, bagwar eye. Wu hay malǝva bo eye mǝ đǝma. Ka dumeye wu mǝnday i magurlom i Pak na, mǝ đǝma.»

¹³ Gawla i Yesu niye hay sulo eye tǝ hǝl bo ti ye. Ti ye naha na, tǝ ndzay a gǝr andza nakǝ Yesu a tsikatay aye. Tsa na, tǝ da wu mǝnday i Pak mǝ đǝma.

Wu mǝnday i Bǝy Maduweŋ

Mata 26.26-30; Markus 14.22-26; 1 Korinthe hay 11.23-25

¹⁴ Hǝlay i mǝnde wu mǝnday niye a sla na, Yesu ta ndo i maslan ŋgay hay ti ye naha, tǝ ndza hǝrwi mǝnde wu mǝnday.

¹⁵ A gwadatay: «Na ta giye đǝretsǝtseh na, a seŋ haladzay mǝnde wu mǝnday i magurlom i Pak nakay tage nǝkurom tǝday.

¹⁶ Ayaw! Neŋ faya na tsikakumeye, đǝđǝ na ta ndiye wu mǝnday nakay sa bay hus a pat nakǝ dedek ŋgay eye ma giye bo ma Bǝy i Mbǝlom aye.»

¹⁷ Ma đǝba eye na, a zla gǝvet, a rah ha ta wu mǝsay. A gay naha sisǝe a Mbǝlom. Tsa na, a gwad: «Zlum gǝvet nakay ada kǝ sum wu mǝsay nakay mǝ đǝma aye.

¹⁸ Neŋ faya na tsikakumeye, na ta siye wu mǝse nakay sa bay ka madazlay anǝke hus a pat nakǝ Bǝy i Mbǝlom ma deyeweye aye.»

¹⁹ Tsa na, a zla peŋ, a gay naha sisǝe a Mbǝlom. Ma đǝba eye na, a ŋgǝna ha peŋ niye, a vǝlatay a gawla ŋgay hay, a gwadatay: «Nakay na, bo ga,

mavəla eye hərwi kurom. Gum ha andza nakay huya hərwi ada kâ dzalum ha ka neŋ.»

²⁰ Ma dəba i mənde wu mənday niye na, a zla gəvet, a gwadətay: «Wu məse nakay na, bambaz ga nakə Mbəlom ma bəriye dzam ta ndo hay aye. Ta mbədiye ha na, hərwi kurom.

²¹ Ane tuk na, zəbum ndo nakə ma giye fagaya dəf aye na, faya ka ndayakweye wu mənday dziye.

²² Neŋ Wawa i Ndo na mətiye andza nakə Derewel i Mbəlom a tsik aye. Ane tuk na, dəretsətseh ka gər i ndo nakə ma giye fagaya dəf aye.»

²³ Gawla ŋgay hay tə tsəne andza niye na, ta dazlay a matsətsehe ka bo mə walaŋ tay, tə gwad: «Way nakə mata ge andza niye mə walaŋ kway na, way?»

Bagwar eye na, way?

²⁴ Ma dəba eye na, gawla i Yesu hay ta dazlay məkəde wuway mə walaŋ tay haladzay, tə gwad: «Way nakə mə walaŋ kway nakay neŋgeye bagwar eye na, way?»

²⁵ Yesu a gwadətay: «Bəy bagwar eye i gəma hay faya ta ləviye bəy hay. Ndo neheye gədaŋ tay andaya aye na, a satay dzam ta ndo hay.

²⁶ Ane tuk na, nəkurom na, kâ gum andza nəteye təbey! Duh na, ndo nakə bagwar eye na, mâ təra andza wawa eye tsekweŋ ada ndo nakə ma ləviye ndo hay aye na, mâ təra ndo i məsler.

²⁷ «Ayaw! Bagwar eye na, way tuk? Ndo nakə neŋgeye mandza eye ta geye məsler ka həlay aye tsukuđu ndo məge məsler ba? Bagwar eye na, ndo nakə ta geye məsler aye bədaw? Andza niye, neŋ

nakay anan mə walaŋ kurom anəke aye, neŋ na, andza ndo i məsler.

²⁸ «Nəkurom na, ka ndzum ka təv ga. Ka zlum ŋgatay ma wuzlah i dəretsətseh nakə tə geŋ aye haladzay.

²⁹ Neŋ bəbay na, na vəlakumeye Bəy i Mbəlom andza bəba ga Mbəlom nakə a vəleŋ aye.

³⁰ Ka ndayumeye ada ka sumeye wu məsay tage neŋ ma Bəy ga, ada ka ta ndzumeye ka təv məndze i bəy hərwi məge sariya ka gwala i Israyel neheye kuro gər eye sulo aye.»

Piyer ma gwadiye: «Na sər Yesu bay»

Mata 26.31-35; Markus 14.27-31; Yuhana 13.36-

38

³¹ Yesu a gwaday a Simon Piyer: «Simon, Simon tsəne! Fakalaw kə huta gədaŋ məbəle kurom ha, ma həviye kurom andza mahəve daw nakə ta həvawa hərwi maŋgəne tay ha ka bo abəra ta dzəndzar aye.

³² Ane tuk na, neŋ na duwulay me a Mbəlom hərwi yak. Na duwulay me a Mbəlom na, hərwi ada mədzal gər yak ka neŋ mâ ge bəle bay. Ka tsətsah məpəse me na, vəlatay gədaŋ a malamar yak hay.»

³³ Piyer a gwaday: «Bəy Maduweŋ, neŋ na, maləva bo eye kwa mede a daŋgay ka deyemeye salamay. Kwa məməte, ka mətameye salamay!»

³⁴ Yesu a mbəday faya, a gwaday: «Ka tsik na, dedek ŋgway daw Piyer. Tsəne! Na tsikakeye, bəgom nakay dzagulok ma ta zlahiye na, 6a ka gwad sik mahkar ka sər neŋ bay.»

Mələve bo ta suloy ada ta maslalam

³⁵ Yesu a gwadatay a gawla ngay hay sa: «Ahəl niye na slər kurom ha ze dala, ze gwezem, ze tahərak mə sik na, wuray kə kətsakum daw?»

Ta mbəday faya: «Wuray kwa tsekweŋ kə kətsamay bay.»

³⁶ Yesu a gwadatay: «Anəke düh na, ndo nakə suloy ngay andaya aye na, mâ həl. Ndo nakə gwezem ngay andaya aye na, mâ zla dərmak. Ada ndo nakə maslalam ngay andaya bay aye na, mâ səkəm ha rəkəwat ngay ada mâ səkəm maslalam.

³⁷ Hərwi mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: “Neŋgeye na, ndo hay tə pasla na a walaŋ i ndo i məkəde ndo hay.*” Na tsikakumeye: Wu nakə Derewel i Mbəlom a tsik aye na, ma giye bo tebiye.»

³⁸ Gawla ngay hay tə gwaday: «Bəy Maduweŋ, maslalam hay anəŋ sulo.»

Yesu a mbədatay faya, a gwadatay: «Niye na, da kə sla.»

Yesu a ye mata duwulay me a Mbəlom ma tsa-holok i tetədcəz

Mata 26.36-46; Markus 14.32-42

³⁹ Ma dəba aye na, Yesu a ye abəra ka təv niye, a ye a tsal a Mahəmba i Tetədcəz andza nakə a gawa ha aye. Gawla ngay hay tə pay bəzay.

⁴⁰ Tə ndisl naha a dəma na, Yesu a gwadatay: «Duwulumay me a Mbəlom hərwi ada kə dədum a masəpete i Fakalaw bay.»

⁴¹ Tsa na, a gər tay ha gawla ngay hay. A ye abəra ka təv tay əzad dəreŋ tsekweŋ tsa. A ye naha a dəkw gurmets ka dala, a duwulay me a Mbəlom,

* 22:37 Ezay 53.12.

⁴² a gwad: «Bəba, tadə ka wudə na, zla fagaya abəra dəretsətseh nakay na siye tey! Ane tuk na, ge na, andza nakə a saka aye bəna, andza nakə a seŋ a neŋ aye bay.»

[
⁴³ Tsa na, gawla i Mbəlom a mbəzlaw mə mbəlom, a yaw a bəzay ha bo hərwi məvəlay gədaŋ.

⁴⁴ Yesu a dzədzar, mədzal gər ŋgay a mbəda haladzay. A dūwulay me a Mbəlom ta gədaŋ sa. Merəbe nakə faya aye na, a təra andza bambaz nakə a təkwa ka dala təluk təluk aye.]

⁴⁵ A ndəv ha madūwulay me a Mbəlom na, a mbəda gər ka təv i gawla ŋgay hay. A ye naha a ndzatay a gər na, nəteye mandzahəra eye. Madagər a gatay hərwi dərev a ndalatay.

⁴⁶ A gwadatay: «Lətsum, dūwulumay me a Mbəlom hərwi ada kə dədum a masəpete i Fakalaw bay.»

Tə gəs na Yesu

Mata 26.47-56; Markus 14.43-50; Yuhana 18.3-

11

⁴⁷ Ahəl nakə Yesu faya ma tsikiye me mba aye na, ndo hay haladzay ti ye naha. Maa ndzatay naha kame na, Yudas neŋgeye nakə nəte mə walaŋ i gawla i Yesu hay kuro gər eye sulo aye. A ye naha bəse ka təv i Yesu hərwi məgəse na ka bo təmbolok təmbolok.

⁴⁸ Ane tuk na, Yesu a gwaday: «Yudas, ka giye dəf ka neŋ Wawa i Ndo na, ta məgəse ga ka bo təmbolok təmbolok dəw?»

⁴⁹ Gawla i Yesu hay tə ŋgatay a wu niye hay faya ma giye bo andza niye na, ta tsətsah faya,

tə gwaday: «Bəy Maduweŋ, nəmaa watsa tay ta maslalam dəw?»

⁵⁰ Tsa na, ndo nəte mə walaŋ tay a fay a ndo i məsler i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom, a dəsay na zləm i həlay i mənday fats ka dala.

⁵¹ Ane tuk na, Yesu a gwadətay a gawla ŋgay hay: «Gərurum tay ha, niye na, da.»

Tsa na, a lamay a zləm i ndo niye, a paha suwud suwud.

⁵² Tsa na, Yesu a tsikatay a bagwar i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye, a bagwar hay i ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom hay ada a madugula i Yahuda niye hay ti ye naha faya mata gəse na aye, a gwadətay: «Ka yumaw fagaya ta maslalam kurom hay ada ta sakwal kurom andza ta gəsiye ndo i məkal dəw?»

⁵³ Ada pat pat ka ndzawakwa ka bo dziye mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom na, ka pələm tsəved məgəse ga bay. Ane tuk na, i kurom na, həlay eye kə sla tuk, ada həlay i ndo nakə ma ləvoŋ aye ma bəziye ha gədaŋ ŋgay.»

Piyer a gwad: «Na sər Yesu bay»

Mata 26.57-58,69-75; Markus 14.53-54,66-72; Yuhana 18.12-18,25-27

⁵⁴ Tə gəs na Yesu, ti ye ha a gay i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom. Piyer na, a patay naha bəzay ma dəba dərəŋ.

⁵⁵ Ma dalamətagay i gay niye na, ta vat ako ma wuzlah eye. Ndo hay nəteye mandza eye ka ako eye niye. Piyer a ye naha a ndza ka təv tay dərma.

⁵⁶ Ŋgwas wuray andaya a gawa məsler mə gay eye niye a ŋgatay a Piyer mandza eye ka ako. A

zəba faya, a ndazl na Piyer lele. Tsa na, a gwad: «Nəkar dərmak na, ndo i Yesu.»

⁵⁷ Ane tuk na, Piyer a mbəday faya a ηgwas niye, a gwaday: «A'ay! Na sər na bay!»

⁵⁸ Məndze tsekweŋ na, ndo mekeleŋ eye a ηgatay a Piyer, a gwaday: «Nəkar dərmak na, nəte mə walaŋ i gawla i Yesu hay!»

Piyer a gwaday a ndo niye: «A'ay! Neŋ na mə walaŋ tay bay.»

⁵⁹ A ndza ma dəba eye tsekweŋ mazlambar ɓəre nəte na, ndo mekeleŋ eye a tsik sa, a gwad: «Ta dedek ndo nakay na, tə ndzawa tə Yesu dərmak! Sa tsa na, neŋgeye ndo i Galile hay.»

⁶⁰ Ane tuk na, Piyer a mbəday faya, a gwaday: «A saka məgwede mey na, na sər bay.»

Kwayaŋŋa ahəl nakə faya ma tsikiye me mba aye na, dzagulok a zlahə.

⁶¹ Bəy Maduweŋ a mbəda bo, a ndazl naha Piyer ndzuzle a dərə. Tsa na, wu nakə Yesu a tsikay a Piyer aye na, a mayaw a gər tuk. A gwaday na: «Bəgom dzagulok ma ta zlahiye na, ɓa ka gwad sik mahkar ka sər neŋ bay.»

⁶² Tsa na, Piyer a yaw abəra ma dalamətagay, a tuwa tsiduk tsiduk.

Ndo hay tə ηgwasa ka Yesu

Mata 26.67-68; Markus 14.65

⁶³ Ndo neheye ta tsəpawa Yesu aye, tə ηgwasawa ka Yesu ada tə kədawa na.

⁶⁴ Tə mbuzaway na dərə ada ta tsətsahawa faya, tə gwadaway: «Nəkar na, Kəriste ba! Tsikamay, maa faka na, way?»

⁶⁵ Ada tə tsikaway wu siye hay haladzay hərwi mətsaday a Yesu.

Yesu kame i madugula i Yahuda hay

Mata 26.59-66; Markus 14.55-64; Yuhana 18.19-24

⁶⁶ Dære a tsadã na, madugula i Yahuda hay, bagwar hay i ndo neheye tã vɛlaway wu a Mbɛlom aye ta ndo mɛdzaŋgawa bazlam i Mbɛlom mapala eye hay tã haya gɛr. Tsa na, ti ye ha Yesu kame i sariya tay.

⁶⁷ Ti ye naha ta tsɛtsah faya, tã gwadɛy: «Nɛkar na, Kɛriste dɛw? Tsikamay tey!»

Yesu a mbɛdatay faya, a gwadɛy: «Kwa tadã na tsikakum bɛbay na, ka tɛmumeye bay,

⁶⁸ ada tadã na tsɛtsah fakuma na, ka mbɛdumenɛye faya bay.

⁶⁹ Ane tuk na, sɛrum ha kwa anɛke Wawa i Ndo ma ndziye tã hɛlay i mɛnday i Mbɛlom gɛdan eye.»

⁷⁰ Tsa na, nɛteye niye tebiye tã gwadɛy: «Azlakwa nɛkar na, Wawa i Mbɛlom dɛw?»

Yesu a mbɛdatay faya, a gwadɛy: «Bo kurom eye ka gwadum nɛj nɛjɛye.»

⁷¹ Tã tsɛne andza niye na, tã gwadɛ: «Ka pɛlakweye na, sa mey. Ba bo kway eye ka tsɛnakwa wu neheye a tsik tã bazlam ŋgay aye.»

23

Ti ye ha Yesu kame i Pilat ada kame i Herod

Mata 27.1-2,11-14; Markus 15.1-5; Yuhana 18.28-38

¹ Ma dɛba eye na, ndo niye hay tebiye tã lɛtse, ti ye ha Yesu a gay i Pilat.

² Tã ndisl naha a dɛma na, ta dazlay a mɛdɛse parasay ka Yesu haladzay, tã gwadɛ: «Nɛmaa ndzay a gɛr a ndo nakay na, faya ma tsɛviye tay ha ndo

may hay a pesl. A gwadātay na: “Kâ vələmay dzaŋgal a bəy i Roma bay” ada a gwad neŋgeye Kəriste, bəy bagwar eye.»

³ Pilat a tsətsah ka Yesu, a gwadāy: «Nəkar na, bəy i Yahuda hay dedək daw?»

Yesu a mbəday faya, a gwadāy: «Nəkar ka tsik segey.»

⁴ Pilat a gwadātay a bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye ada a ndo hay tebiye: «Neŋ na, na huta mənese nakə ma gəsiye na ndo nakay a sariya aye na, na huta bay.»

⁵ Ane tuk na, ndo hay tebiye tə gwadāy ta magala: «Faya ma tsəviye tay ha ndo hay tə matətike ŋgay nakə a tətikawatay aye. A dazlay mäge andza niye na, ka dala i Galile. A həhal ha ka dala i Yahuda tebiye ada kə ya ahaya kananə anəke a Zerozelem sa.»

⁶ Pilat a tsəne bazlam tay niye na, a tsətsah, a gwad: «Ndo nakay na, ndo i Galile daw?»

⁷ Tə gwadāy faya: «Yesu na, ndo i Galile.»

Azlakwa maa ləva Galile na, bəy nakə tə zalay Herod aye. Pat eye niye na, neŋgeye andaya ma Zerozelem. Tsa na, Pilat a gwadātay: «Dum ha Yesu ka təv i Herod.»

⁸ Herod a ŋgatay a Yesu na, dərev ŋgay a ŋgwasə haladzay. Kə tsəne ndo hay tə tsikawa ka Yesu ada a say məŋgatay a Yesu na, kwa anəke bay. A say na, Yesu m̄a gay masuwayan ka təv ŋgay.

⁹ A tsətsah wu hay haladzay ka Yesu. Ane tuk na, Yesu ka mbəday faya wuray kwa tsekweŋ bay.

10 Bagwar hay i ndo neheye tã vɛlaway wu a Mbɛlom ta ndo mɛdzaŋgawa bazlam i Mbɛlom ma-pala eye, ta ye naha dɛrmak. Tã dɛs parasay ka Yesu haladzay ta gɛdan.

11 Herod ta sidzew ŋgay hay tã tsɛne andza niye na, tã tsadɛy a Yesu ada tã ŋgwasɛ faya haladzay. Tã pa faya peteked nakɛ a le haladzay aye. Tsa na, tã ma ha a gay i Pilat.

12 Kurre na, Herod ta Pilat na, ta wuda bo bay, tã nay dɛre a bo. Pat eye niye na, ta tɛra ta dzam eye tuk.

Mata 27.15-26; Markus 15.6-15; Yuhana 18.39-19.16

13 Ma dɛba eye na, Pilat a zalatay a bagwar hay i ndo neheye tã vɛlaway wu a Mbɛlom aye, a bɛy i dala hay ta ndo i gɛma hay tebiye.

14 A gwadɛtɛy: «Ka gɛsumɛŋew ndo nakay ka gwadum na, faya ma tsɛviye tay ha ndo hay a pesl ba! Ada na tsɛtsah faya bazlam, ane tuk na, na huta faya mɛnese nakɛ ma gɛsiye na ta sariya aye bay. Ka dɛsum faya parasay.

15 Herod Anɛtipas bɛbay kɛ huta faya mɛnese bay, hɛrwi niye kɛ makwaya ahaya kway. Ndo nakay na, kɛ ge wuray kwa tsekwen nakɛ mɛkɛde na aye bay.

16 Hɛrwi niye, na ndaɛbiye na ta mandalaɛa ada na gɛriye ha.»

[
17 Ka viye ka viye na, Pilat a gɛrawatay ha ndo abɛra ma danɛgay nɛte hɛrwi magurlom i Pak.]

18 Andza niye ndo hay tã tsɛne bazlam i Pilat niye na, tã pa bo ka mawude ta gɛdan, nɛteye

tebiye tə gwad: «Kəđ na ndo nakay, gəramay ha na, Barabas!»

¹⁹ Barabas na, tə gəs na hərwi a kəđ ndo ahəl nakə tə ge magazləga ma wuzlahgəma aye.

²⁰ A say a Pilat məgər ha Yesu. A tsikatay a ndo niye hay sa.

²¹ Ndo niye hay tebiye ta wuda, tə gwad: «Dar na ka mayako mazləlmbada eye! Dar na ka mayako mazləlmbada eye!»

²² Pilat a gwadətay mamahkar eye sa: «Neŋgeye a ge na, mənese waray? Neŋ na, na huta faya mənese nakə məkəde na aye na, na huta bay. Hərwi niye, na ndabiye na ta mandalađa na, ada na gəriye ha.»

²³ Ane tuk na, ndo hay tə tsəne andza niye na, ta səkah ha mawude haladzay ta gədaŋ, tə gwad: «Dar na ka mayako mazləlmbada eye!» Tsiy mawude tay niye a gay zləm a Pilat.

²⁴ Tsa na, a təma andza i ndo hay nakə a satay aye.

²⁵ A gəratay ha Barabas andza nakə a satay aye. Azlakwa düh Barabas tə gəs na a daŋgay na, hərwi a kəđ ndo ahəl nakə tə ge magazləga ta ndo i Roma hay aye.

Yesu na, Pilat a vəlatay ha a ndo hay, a gwadətay: «Gumay wu nakə andza a sakum məgay aye!»

Ti ye ha Yesu mata kəde na

Mata 27.32-44; Markus 15.21-32; Yuhana 19.17-27

²⁶ Ahəl nakə faya ta diye ha Yesu ka təv nakə ta kədiye na mə dəma aye na, tə dza gər ka tsəved ta ndoweye andaya tə zalay Simon a maw abəra mə pesl. Neŋgeye na, ndo i gəma i Siren. Sidzew

hay tə gəs na tə gay kutoŋ ka məzle mayako niye mazləlmbada eye hərwi ada mâ zla naha ma dəba i Yesu.

²⁷ Ndo hay haladzay tə pay bəzay a Yesu. Nğwas hay haladzay faya ta tuwiye hərwi nğay.

²⁸ Yesu a mbəda bo ka təv i nğwas niye hay faya ta tuwiye, a gwadatay: «A nəkurom nğwas i Zerozelem hay, kâ tuwum hərwi ga bay. Duh na, tuwum hərwi bo kurom ada hərwi wawa kurom hay.

²⁹ Hərwi həlay eye ma deyeweye, ta gwadiye: “Məngwese ka gər i nğwas neheye dāda ta wa bay aye ada neheye dāda wawa kə sa wah tay bay aye!”

³⁰ Ndo hay ta gwadeye a mahamba hay: “Amboh mbəzlaw famaya tey!” Ada ta gwadeye a tsaholok hay: “Amboh nğaha may tey!”*

³¹ Ayaw! Ta gay wu nakay andza nakay a mayako nğədiz eye na, ada mayako makula eye na, ma giye na, kəkay?»

³² Ti ye ha Yesu ka təv nakə ta kədiye na aye na, ta gəs naha ndo wuray hay sulo tə ge mənese hərwi madar tay ha ka mayako tage Yesu dziye.

³³ Tə ndisl naha ka təv niye tə zalay Təv i Mətasl i Gər aye. Sidzew hay ta dar na Yesu ka mayako mazləlmbada eye na, ka təv eye niye. Ta dar tay ha ndo niye hay sulo tə ge mənese aye dərma, nətə tə həlay i mənday, neŋged tə həlay i gula.

³⁴ Yesu a gwad: «Bəba ga, pəsətay ha mənese tay hərwi wu nakə ta giye na, tə sər bay.»

Sidzew hay tə ge tsakwal ka peteked nğay hərwi məsəre ha peteked mamətsa eye na, a way. Tsa na, ta nğəna ha a bo peteked niye.

* 23:30 Oze 10.8.

35 Ndo hay tebiye nateye ka tɔv eye niye faya ta zabiye ka Yesu. Bagwar i madugula i Yahuda hay tɔ ngwasa ka Yesu, tɔ gwad: «Nenɔgeye na, kɔ tɔma tay ha siye i ndo hay sa na, mɔ tɔma ha bo ngay tey. Tadɔ kɔ ge nenɔgeye na, Kɔriste, nenɔgeye nakɔ Mbɔlom a zla na aye na, mɔ tɔma ha gɔr ngay tey.»

36 Sidzew hay tɔ ngwasa ka Yesu dɔrmak, ta hɔndzɔd naha ka tɔv ngay tɔ vɔlay wuye andaya guyakaka.

37 Tɔ gwadɔy: «Kɔ ge nɔkar bɔy i Yahuda hay na, tɔma ha bo yak aye tey!»

38 Ka mayako niye mazlɔmbadɔ eye na, ta law naha faya palalam wuray zal ka gɔr i Yesu, tɔ watsa: «Nakay na, bɔy i Yahuda hay.»

39 Ndo nɔte mɔ walaŋ i ndo niye sulo tɔ ge mɔnese, ta dar tay ka bo dziye tage Yesu aye a tsadɔy a Yesu. A gwadɔy: «Ka gwad nɔkar na, Kɔriste sa na, tɔma ha gɔr yak ada kɔ tɔma may ha tey!»

40 Ane tuk na, ndo nenɔged a may ha mɔnese a gwadɔy: «Ka sɔr Mbɔlom tɔbɔdew? Nɔkar anɔke ta kɔdiye kar andza nenɔgeye dɔrmak.»

41 Ane tuk na, i may ta kɔd may na, tɔdɔ bɔna, ta kɔdiye may ka wu nakɔ ka gama lele bay aye. Nenɔgeye na, kɔ ge mɔnese kwa tsekwen bay.»

42 Tsa na, a gwadɔy a Yesu: «Pat nakɔ ka deyew-eye andza bɔy bagwar eye na, kɔ mɔtsa ga ha gɔr bay, dzala fagaya tey.»

43 Yesu a mbɔdɔy faya, a gwadɔy: «Nen faya na tsikakeye: Sɔr ha na, bɔgom nakay ka ta ndzameye tɔ nɔkar mɔ mbɔlom.»

*Məməte i Yesu**Mata 27.45-46; Markus 15.33-41; Yuhana 19.28-*

30

⁴⁴ Ma giye mazlambar magər həpat, ləvonj a ge ka dala niye tebiye tekədəgəm. A ge na, hus a bəre mahkar i huwa.

⁴⁵ Pat a ndərmada a təv eye. Tsa na, petekəd nakə a ηgəna ha ka bo abəra gay i mədəslay ha gər a Mbəlom sulo aye a ηgurada tsənja ma wuzlah.

⁴⁶ Yesu a wuda ta magala kələrri, a gwad: «Bəba, na gər ha məsəfəre ga a həlay yak.†»

A tsik andza niye na, a mət tuk.

⁴⁷ Bagwar i sidzew i Roma hay a ηgatay a wu niye a ge bo aye na, a zambaday a Mbəlom, a gwad: «Ta dedek ndo nakay na, ndo lele eye.»

⁴⁸ Ndo neheye haladzay ti ye mata zəbaw faya aye, tə ηgatay a wu nakə a ge bo aye na, a ndalatay haladzay, ti ye wu tay a mətəgay.

⁴⁹ Dzam i Yesu hay ta ηgwas neheye tə payaw bəzay kwa abəra ma Galile aye nəteye malətsa eye dərenj faya ta zəbiye ka wu nakə ma giye bo aye.

*Tə pa na mədahanj i Yesu a tsəvay**Mata 27.57-61; Markus 15.42-47; Yuhana 19.38-*

42

⁵⁰ Ndoweye andaya tə zalay Yusufa. Neŋgeye ηgwalak i ndo. Neŋgeye nəte mə walaŋ i ndo mäge sariya hay dərmak.

⁵¹ Neŋgeye na, kə ndza ta nəteye ka mäge bəbərek tay ada ka məsler tay niye tə ge aye na, kə ndza ta nəteye bay. Neŋgeye na, ndo i gəma i Arimate. Gəma eye niye mə dəma na, Yahuda hay. Neŋgeye faya ma həbiye Bəy i Mbəlom.

† 23:46 Dəmes hay 31.6.

⁵² A ye a gay i Pilat. A ye naha a tsətsah faya tsəved ka məzle mədahaŋ i Yesu.

⁵³ Pilat a vəlay tsəved ka mədahaŋ i Yesu. Tsa na, a ye a mbəzla ahaya mədahaŋ i Yesu abəra ka mayako mazləmbada eye. A mbəkwa na mədahaŋ niye ta rəkWat. A zla na a ye ha, a pa na a tsəvay nakə mala eye ka geseh aye. Tsəvay eye niye na, ta pa a dəma mədahaŋ dada zuk bay.

⁵⁴ Pat eye niye na, pat i luma i dezele. Andza məgwede pat i mələve bo i pat i mazəzukw bo ada pat i mazəzukw bo ma dazleye.

⁵⁵ Ngwas neheye tə pay naha bəzay a Yesu kwa abəra ma Galile aye, ti ye ka bo dziye ta Yusufa. Ta zəba ka tsəvay ada ta zəba faya Yusufa a pa na mədahaŋ i Yesu na, kəkay.

⁵⁶ Tsa na, tə maw a mətəgay. Tə maw na, tə ləva ha bo tə mal ada tə wurde hərwi mambəde ka mədahaŋ i Yesu. Ane tuk na, pat i mazəzukw bo na, ta zəzukw bo. Hərwi bazlam i Mbəlom mapala eye a ge me məge məsler pat i mazəzukw bo.

24

Yesu a lətsew abəra ma tsəvay

Mata 28.1-10; Markus 16.1-8; Yuhana 20.1-10

¹ Pat i luma i sidzew pərik i mekedə na, ngwas niye hay ti ye ka me tsəvay. Tə zla mal tay niye hay tə ləva ha bo aye ka həlay.

² Tə ndisl naha na, tə ngatay a beber nakə ta dərəzl ha ka tsəvay aye mabədəngwala eye faya abəra, madzaka eye dzakka ka tsakay aye.

³ Tə fələkwa a dəma na, ta ngatay a mədahaŋ i Bəy Maduweŋ Yesu bay.

⁴ Tə sər wu nakə ta dzaliye bay.

Kwayaŋŋa ndo hay sulo ti yaw dzərik kame tay ta bəzatay ha bo. Peteked tay hay ka bo na, a dəv haladzay.

⁵ Tə ŋgatay a ndo niye hay sulo aye na, ta dzədzar haladzay. Ta rəh gər tay hay ka dala rəhe rəhe.

Ndo niye hay sulo aye tə gwadətay: «Ka pəlumeye ndo nakə neŋgeye andaya tə dərə mə walaŋ i mədahaŋ hay na, hərwi mey?

⁶ Neŋgeye andaya kahaŋ bay, kə lətsew abəra ma mədahaŋ. Wu nakə a tsikakum ahəl niye neŋgeye ma Galile mba aye na, mâ makumaw a mədzal gər.

⁷ A gwad na: “Kutoŋ neŋ Wawa i Ndo na, tâ vələy ga ha a həlay i ndo i mezeleme hay. Ta dariye ga na, ka mayako mazləmbada eye, ada kə həna sulo ma mamahkar eye na, na lətseweye abəra ma mədahaŋ.”»

⁸ Tə tsəne andza niye na, bazlam i Yesu niye a tsikawatay aye a matayaw a gər tuk.

⁹ Tsa na, ti ye abəra ka me tsəvay niye. Ti ye ta təkəratay labara niye a gawla i Yesu niye hay ta zəkaw kuro gər eye nəte aye ada a siye i ndo neheye tə paway bəzay a Yesu aye dərma.

¹⁰ Mə walaŋ i ŋgwas niye hay na, Mari nakə a yaw ma gəma i Magədala aye, Zan ta Mari may i Yakuba ada ŋgwas neheye nəteye ka bo dziye ta təkəratay labara i bazlam aye niye a ndo i maslaŋ i Yesu hay.

¹¹ Ane tuk na, ndo niye tə tsəne bazlam tay niye hay ta təkəratay aye na, ta təma bay, ta zəba faya andza bazlam i matərakahaŋ.

¹² Ane tuk na, Piyer a lətse a hway ka me tsəvay mata zəbaw. A ndisl naha ka me tsəvay na, a zəba dərə a tsəvay niye zərəd. A ŋgatay naha na, a rəkwa

nakə tə mbəkwa ha Yesu aye dəkdek. Tsa na, a mbəda gər a mətəgay. Wu niye a ge bo aye na, a gay hərbaḅəkka.

Yesu a bəzatay ha bo a gawla ḡgay hay

Markus 16.12-13

¹³ Pat eye niye gawla i Yesu hay sulo mə walaḡ tay niye hay, tə həl bo ti ye a gəma nakə tə zalay Imayus aye. Gəma niye na, dərəḡ tsəfa ta Zerozelem. Taḁə ka diye tə sik abəra ma Zerozelem na, ka giye ka tsəved ḅəre sulo.

¹⁴ Ahəl nakə faya ta diye na, faya ta tsikiye ka wu nakə a ge bo aye tebiye.

¹⁵ Ahəl nakə nəteye faya ta tsikiye me ada faya ta kədiye wuway ka gər i wu nakə a ge bo aye na, Yesu a yaw a həndzəd ka təv tay. Ti ye ka tsəved eye nəte.

¹⁶ Faya ta ḡgateye a Yesu ane tuk na, tə sər na bay hərwi wuye a gwadatay ta sər na bay.

¹⁷ Yesu a tsətsah fataya, a gwadatay: «Ka tsikum na, ka gər i bazlam i mey?»

Tə tsəne andza niye na, tə lətse. Dərev a ndalatay haladzay.

¹⁸ Ndo nəte mə walaḡ tay niye sulo aye na, məzele ḡgay Kəleyopas, a gwaday: «Wu nakə a ge bo ma məhəne neheye ka sər bay na, nəkar mbəlök eye ma Zerozelem kəla ḁaw?»

¹⁹ A mbəḁay faya, a gwaday: «Maa ge mey?»

Ta mbəḁay faya, tə gwaday: «Wu nakə a ge tə Yesu ndo i Nazaret aye na, ka tsəne təbədew? Nəḡgeye na, ndo məḁe ha bazlam i Mbəlom. Məsler nakə a gawa aye tə bazlam nakə a tsikawa kame i Mbəlom ada kame i ndo aye hay na, ta gədaḡ eye

20 Bagwar hay i ndo neheye tã vɔlaway wu a Mbɛlom aye ta bagwar kway hay tã gɛs na. Tã vɔlay ha a Pilat, a gay sariya i mɛkɛdɛ. Ma dɛba aye na, ta dar na ka mayako mazlɛmbada eye.

21 Nɛmaa dzala haɛɛ mɛ gɛr may na, nɛmaa gwad mata tɛma tay ha Israyel hay na, nɛngɛye. Ane tuk na, zle ka wu neheye a ge bo aye, kɛ ge mɛhɛne mahkar bɛgom.

22 Sa tsa na, siye i ɛgwas neheye mɛ walaɲ may ta vɔlamay madzɛdzere. Kɛ ma may ha hɛrɛaɛkka. Hɛrwi ta wula pɛrek i mekedɛ ka me tsɛvay,

23 ane tuk na, ta huta na mɛdahaɲ i Yesu bay. Ta mbɛɛɛw gɛr, tɛ maw ka tɛv may na, ta tɛkɛramay, tɛ gwad gawla i Mbɛlom hay ta bɛzatay ha bo ada gawla i Mbɛlom niye hay tɛ gwadɛtay na, Yesu andaya tɛ dɛre.

24 Nɛmaa tsɛne andza niye na, siye i ndo mɛ walaɲ may hay ti ye ka me tsɛvay sa. Ti ye, tɛ huta na, andza i ɛgwas niye hay ta tɛkɛramay aye. Ane tuk na, ta ɛgatay a Yesu bay.»

25 Yesu a gwadɛtay: «Nɛkurom ndo neheye met-sehe andaya fakuma bay aye. Wu neheye ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom hay tɛ dɛ ha kurre na, a mbakum a mɛdzal gɛr kurom tɛbɛdew?

26 Ka sɛrum tɛbɛdew, Kɛriste ma diye a bɛy ɛgay na, ma giye dɛretsɛtseh haladzay tɛday.»

27 Tsa na, a dɛtay ha wu nakɛ tɛ tsik ka nɛngɛye mɛ Derewel i Mbɛlom aye tebiye. Ma dazlay mɛ dɛrewel i Musa ada mede ha hus a dɛrewel i ndo mɛdɛ ha bazlam i Mbɛlom hay.

28 Ahɛl nakɛ faya ta diye, tɛ ndisl bɛse ta gɛma nakɛ faya ta diye a dɛma aye na, Yesu a ge andza ma zliye tsɛved ɛgay.

²⁹ Ane tuk na, ndo niye hay tə gwaday: «Kâ ye a təv eye bay, ndza tə nəmay. Hərwi dərə faya ma gəsiye ada mazlambar həvad segey.» Tsa na, tə fələkwa a gay wuray, a ndza ta nəteye.

³⁰ Yesu a pa bo ka mände wu mənday ta nəteye. A zla peñ, a gay naha sisœ a Mbəlom. Tsa na, a ɲgənatay ha peñ niye ada a vəlatay.

³¹ Kwayaɲɲa dərə tay a həndək, tə sər na tuk. Ane tuk na, ta zəba dərə na, neɲgeye andaya ka təv tay sa bay kə gər tay ha.

³² Tə gwad mə walaɲ tay: «Ahəl nakə faya ma dəkway ha Derewel i Mbəlom ka tsəved aye na, wuye mə dərev may andza ako!»

³³ Ndo niye sulo aye tə lətse kwayaɲɲa ta mbəda gər a Zerozelem. Tə ndisl naha a wuzlah gay na, tə ndzay a gər a gawla i Yesu neheye kuro gər eye nətə aye tə siye i ndo mekelen eye hay nəteye mahaya gər eye.

³⁴ Ndo niye hay tə ɲgatay a ndo neheye sulo aye na, tə gwadatay: «Ta dedek Bəy Maduweɲ kway kə lətsew abəra ma mədahaɲ, Simoɲ kə ɲgatay!»

³⁵ Nəteye dərmaɲ ta təkəratay wu nakə a ge bo ta nəteye ka tsəved aye. Tə gwadatay: «Nəmaa ɲgatay a Yesu ada nəmaa sər na na, ahəl nakə a ɲgənamay peñ aye.»

Yesu a bəzatay ha bo a gawla ɲgay hay kuro gər eye sulo

Mata 28.16-20; Markus 16.14-18; Yuhana 20.19-23; Məsler hay 1.6-8

³⁶ Ahəl nakə nəteye faya ta tsikiye me mba aye na, Yesu a yaw a walaɲ tay slekərtik. Tsa na, a gwadatay: «Zay mâ ndza fakuma!»

³⁷ Gawla ɲgay niye hay ta dzədzar, zluwer a gatay haladzay. Hərwi tə dzala ma giye na, man-akasla.

³⁸ Ane tuk na, Yesu a gwadətay: «Ka dzədzarum andza niye na, hərwi mey? Ada ka dzalum mə gər kurom andza niye na, kemey?

³⁹ Zəbum ka həlay ga tə sik ga. Na gwad neɲ dedek ɲgway bəɖaw? Tətalum fagaya ada zəbum fagaya lele. Hərwi sərüm ha manakasla na, slo faya bay ada mətasl mə dəma andza neɲ nakə faya ka zəbumeye fagaya aye bay.»

⁴⁰ A tsikatay andza niye na, a bəzatay ha vavay nakə ka həlay ɲgay hay ada ka sik ɲgay hay.

⁴¹ Məɲgwese a rah a dərev i gawla ɲgay niye hay ada a gatay hərbaɖəkka. Ada huya ta dzala ha faya zuk bay. Tsa na, Yesu a tsətsah fataya, a gwadətay: «Wu mənday andaya fakuma daw?»

⁴² Ti ye naha tə zlayaw siye i kələf mafəka eye nəte, tə vəlay.

⁴³ Yesu a təma kələf niye ada a həpəɖ kame tay.

Tsa na, a gwadətay:

⁴⁴ «Ahəl niye neɲ tə nəkurom mba aye na, na tsikakum, na gwadawakum: Wu nakə tə watsa ka gər ga mə dərəwel i Musa, mə dərəwel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay ada mə dərəwel i Dəmes hay aye na, kutoɲ wu niye ma giye bo.»

⁴⁵ Tsa na, Yesu a həndəkətay ha metsehe hərwi ada t̄a sər Dərəwel i Mbəlom.

⁴⁶ A gwadətay sa: «Wu nakə tə watsa mə Dərəwel i Mbəlom aye na, anaɲ: Kəriste na, ma ta giye dərətsətseh, ada məhəne sulo mamahkar eye na, ma lətseweye abəra ma mədahaɲ.

⁴⁷ Ada ma sləriye ndo hay ka mədatay ha bazlam i Mbəlom a slala i ndo i məndzibəra hay tebiye tâ gər ha mezeleme hərwi ada Mbəlom mâ pəsətay ha mənese tay hay. Tâ dazlay na, ma Zerozelem.

⁴⁸ Maa təra ndo i mähəle mbal i wu nakay ma giye bo tebiye na, nəkurom.

⁴⁹ Ada neŋ eye na sləraweye fakuma wu nakə Bəba a gwadma vəlakumeye. Nəkurom na, ndzum ma wuzlah gay. Həbum gədaŋ i Mbəlom nakə ma vəlakumeye mə mbəlom aye.»

Yesu a tsal a mbəlom

Markus 16.19-20; Məsler hay 1.9-11

⁵⁰ Ma dəba eye na, Yesu a həl gawla ŋgay hay abəra ma gəma niye, a ye tay ha a təv nakə bəse ta gəma i Betani aye. Mə dəma na, a zla həlay ka mbəlom. Tsa na, a pa fataya ŋgama.

⁵¹ Ahəl nakə faya ma piye fataya ŋgama aye na, a ye fataya abəra, a tsal ka təv i Mbəlom.

⁵² Nətəye na, tə dəslay ha gər ada ta mbəda gər a Zerozelem ta məŋwese eye haladzay mə dərev tay.

⁵³ Ti yawa a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom pat pat, ta zambadəway a Mbəlom.

Dzam Wedeye New Testament in Merey

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merey

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merey

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec